

หนังสือเรียน ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เล่ม ๑

ตัวอย่างการเรียนการสอน
ศูนย์พัฒนาหนังสือ

พ.ศ. ๒๕๓๑
พ.ศ. ๒๕๓๒
๒๕๓๓
๒๕๓๔
(๒๕๓๕)

กระทรวงศึกษาธิการ

ตามหลักสูตรประถมศึกษา

พุทธศักราช ๒๕๒๑

ตัวอย่าง

หนังสือเรียนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เล่ม ๑

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ครั้งที่สิบสอง ๒๐๐,๐๐๐ เล่ม

พ.ศ. ๒๕๓๔

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๑๖.๐๐ บาท

(ห้ามขายเกินกว่าราคาที่กำหนดไว้)

องค์การดำเนินงานของคุรุสภาจัดพิมพ์จำหน่าย

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

๕๒ ถนนลาดพร้าว บางกะปิ กรุงเทพมหานคร

มีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

วันที่..... ๒๕-๑-๕๕
เลขทะเบียน..... ๐๐116 ๙1๑3
เลขเรียกหนังสือ..... ม ๕๐5-๑1 ๒4:๓ ๐546 ๒.

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ ๔ เล่ม ๑ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ขึ้น
กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้วอนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๒๓

(นายรังสฤษดิ์ เชาวนศิริ)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาเห็นควรให้มีการจัดทำสื่อการเรียนกลุ่ม
ทักษะ ภาษาไทย ระดับประถมศึกษา ขึ้น เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนตาม
หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ อีกทั้งเพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัยและ
ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำสื่อการเรียนกลุ่ม
ทักษะ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ขึ้น ดังมีรายนามต่อไปนี้

๑. นางรัชณี ศรีไพรวรรณ	ประธานกรรมการ
๒. นายสุเจตน์ อิงคะสุวณิษฐ์	รองประธานกรรมการ
๓. นายสมาน บุญล้น	กรรมการ
๔. นายสมพงษ์ พลະสุรย์	กรรมการ
๕. นายวิรัช วัชรวิทย์	กรรมการ
๖. นางเตือนใจ แก้วโอภาส	กรรมการ
๗. นางสาวเข็มทอง คันทมนิต	กรรมการ
๘. นางนวลจันทร์ นิเทศวรวิทย์	กรรมการ
๙. นางสุจิตพรรณ ดิฐกมล	กรรมการ
๑๐. นางนิตยา จรูญผลฐิติ	กรรมการ
๑๑. นางวรรณิ์ โสมประยูร	กรรมการ
๑๒. นางสาวจินตนา ไบกาซุ่ย	กรรมการ
๑๓. นางสุชาดา วัชรวิทย์	กรรมการและเลขานุการ
๑๔. นางสาววันเพ็ญ พงษ์จินดา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕. นางสาวพูนศรี อิมประไพ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการกึ่งกลางมีคณะที่ปรึกษา ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งรายนาม
ต่อไปนี้

๑. นายสมาน แสงมลิ
๒. นางฐะปะนีย์ นาครทรรพ
๓. นางสาววราณี สุนทรเวช
๔. นางกิตติยวดี บุญชื้อ
๕. นายบันลือ พฤษะวัน
๖. นางวัลลีย์ ปราสาททองโอสถ
๗. นายสวัสดิ์ จงกล

คณะกรรมการฯ ได้จัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
เล่ม ๑ ขึ้น เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มทักษะ ภาษาไทย โดยได้เรียบเรียง
เนื้อหาให้นักเรียนอ่านด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน และได้จัดทำภาพประกอบ
ให้เหมาะสมกับข้อความด้วย

กรมวิชาการหวังว่าหนังสือเรียนภาษาไทยเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียน
การสอนได้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนช่วยเหลือการจัดทำไว้ ณ
โอกาสนี้

(นายเอกวิทย์ ณ ถलग)

อธิบดีกรมวิชาการ

๒๘ มกราคม ๒๕๒๓

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ เล่นต่อคำ	๑
บทที่ ๒ วัดร้างกลางป่า	๑๑
บทที่ ๓ ที่งานสงกรานต์	๒๑
บทที่ ๔ จดหมายจากสุพรรณบุรี	๓๒
บทที่ ๕ ฟังเรื่องสนุก	๔๓
บทที่ ๖ เพื่อนใหม่	๕๖
บทที่ ๗ บันทึกของซุใจ	๖๘
บทที่ ๘ จันทร	๘๒
บทที่ ๙ ความไฝฝันของปิติ	๙๔
บทที่ ๑๐ คณิงเงาะน้อย	๑๐๕
บทที่ ๑๑ ลูกกวาดมหาภัย	๑๑๘
บทที่ ๑๒ สุวรรณสาม	๑๓๐
บทที่ ๑๓ นักเจ้าฟ้า	๑๔๒
บทที่ ๑๔ รู้ไว้ใช่ว่าใส่ป่าแบกหาม	๑๕๓
บทที่ ๑๕ นักสืบน้อย	๑๖๖
บัญชีคำประพันธ์	๑๗๗
ประมวลคำใหม่	๑๗๘

บทที่ ๑

เล่นต่อคำ

ระหว่างปิดเรียนภาคปลาย พ่อของปิติไม่ได้ทำนาเพราะไม่มีน้ำ พ่อแม่และพี่ ๆ ของปิติจึงอยู่บ้าน พ่อซ่อมแซมเครื่องมือต่าง ๆ พ่อว่างก็ถักยอและสานกระชู่ แม่กับพี่สาวทอดผ้าชิ้นไว้ใช้ ปิติช่วยงานบ้านอย่างขยันขันแข็ง เป็นการแบ่งเบาภาระของยายได้มาก งานสิ่งใดที่ยายกำหนดให้ เขาจะกระวีกระวาดทำงานเสร็จเรียบร้อย ทุกคนดีใจที่ปิติเป็นคนเอาการเอางาน และมีน้ำอดน้ำทนดีขึ้น ไม่ต้องคอยจ้ำจี้จ้ำไชเหมือนก่อน

ปิติทำการบ้านและทบทวนความรู้ที่เรียนมาแล้วอยู่เสมอ เวลาว่างก็เล่นกับน้อง หรือมีเวลานั้นก็คุยกับยาย พ่อแม่ และพี่ ๆ บางครั้งบางครั้งเขาขออนุญาตพ่อไปเที่ยวสวนกุหลาบกับเพื่อน ๆ พ่อจะอนุญาตเสมอ เพราะพ่อสังเกตเห็นว่าปิติมีความประพฤติดี ไม่เที่ยวเตร่เถลไถลอย่างเคย เขารู้จักรับผิดชอบดีขึ้น ปิติและเพื่อน ๆ ไปมาหาสู่กันเป็นประจำ ยิ่งนานวันความรักใคร่กลมเกลียวก็ยิ่งกระชับแน่นแฟ้นมากขึ้น

เย็นวันหนึ่ง มานะ วีระ มานีและชูใจมาเที่ยวที่บ้าน
 ของปิติอีก ยายบอกให้พวกเด็ก ๆ เล่นอยู่ในบ้าน ไม่ให้ออก
 ไปเที่ยวนอกบ้านเพราะกลัวหมาบ้ากัด ฤดูนี้อากาศร้อนจัด
 หมามักจะเป็นบ้า ปิติพาเพื่อน ๆ ไปที่ต้นมะเดื่อ เพราะเขา
 ทำกระโจมไว้นอนเล่นที่นั่น เพื่อน ๆ ชอบกระโจมของ
 เขามาก มันกะทัดรัดและบังแดดได้มิดชิดดี ปิติเล่าให้เพื่อน ๆ
 ฟังว่า เมื่อวานขึ้นมีลมแรงพัดมาปะทะกระโจม ทำให้กิ่งไม้
 ที่วางประกบกันไว้หล่นกระจัดกระจายจนทะลุเป็นช่อง พอ
 เขาหากิ่งไม้มาซ่อม กระโจมก็ล้มลง เขาต้องไปกระย้านกระยอ
 ให้พี่ชายมาช่วยซ่อมแซมให้ พี่ของเขารับประกันว่ามันจะ
 ไม่ล้มคะมำลงมาอีกแน่นอน เพราะใช้เชือกมัดตรึงเอาไว้
 แน่นหนา

ชูใจบอกว่าอยากได้กระโจมบ้าง จะได้หลบโอแด่เข้าไปนอนพักผ่อนหย่อนใจเล่นเหมือนปิติ วีระ มานะ มาณี และปิติรับรองแข็งขันว่า ว่าง ๆ จะระดมกำลังไปช่วยทำให้

ชูใจระหิมียิ้มย่องด้วยความยินดี เขาระลึกถึงความห่วงใยและความเอาอกเอาใจของเพื่อน ๆ เสมอ ไม่ว่าจะเป็นต้องการสิ่งใด ถ้าเพื่อนพอจะชวนขวยหาให้ได้เป็นต้องรีบหามาให้จนได้ ยิ่งมานี้ด้วยแล้ว ถ้าเห็นชูใจทำหน้าละห้อยหรือมีท่าทางกระวนกระวายใจเมื่อไร เป็นต้องชักใช้ไล่เลียงหาสาเหตุทันที ชูใจรู้ว่าเพื่อน ๆ สงสารตนเพราะไม่มีพ่อแม่ และยากแค้นมากแล้ว

มานีถามขึ้นว่า “เราจะเล่นอะไรกันดีล่ะ” ปิติตอบว่า “เล่นซ่อนหา” วีระแกลังถามต่อ “หาอะไร” มานะยิ้ม แล้วตอบว่า “หากระปุก” พอทุกคนได้ฟังก็หัวเราะ ชูใจพูดว่า “สนุกดี เรามาเล่นถามตอบกันดีกว่า เอาละ ฉันจะถามนะ กระปุกอะไร”

มานี “กระปุกออมสิน” ปิติ “สินอะไร”

วีระ “สินคำ” มานะ “คำอะไร”

ชูใจพูดว่า “เราถามตอบวนกันไปอย่างนี้ ใครถามหรือตอบแล้ววกกลับไปหาคำเดิมได้ คนนั้นชนะ อ้อ! คำเดิมของเราว่าอย่างไรนะมานี” มานีตอบว่า “คำแรกฉันพูดว่า

เล่นอะไรจะ” ชูใจพูดต่อ “ถ้าเช่นนั้นฉันจะตอบที่พี่มานะ
ถามว่า คำอะไรนะ คำระหัด”

มานี “ระหัดอะไร” ปิติ “ระหัดไม้”

วีระ “ไม้อะไร” มานะ “ไม้เท้า”

ชูใจ “เท้าอะไร” มานี “เท้าลิง”

ปิติ “ลิงอะไร” วีระ “ลิงลม”

มานะ “ลมอะไร” ชูใจหัวเราะก่อนตอบว่า “ลม
หมุน”

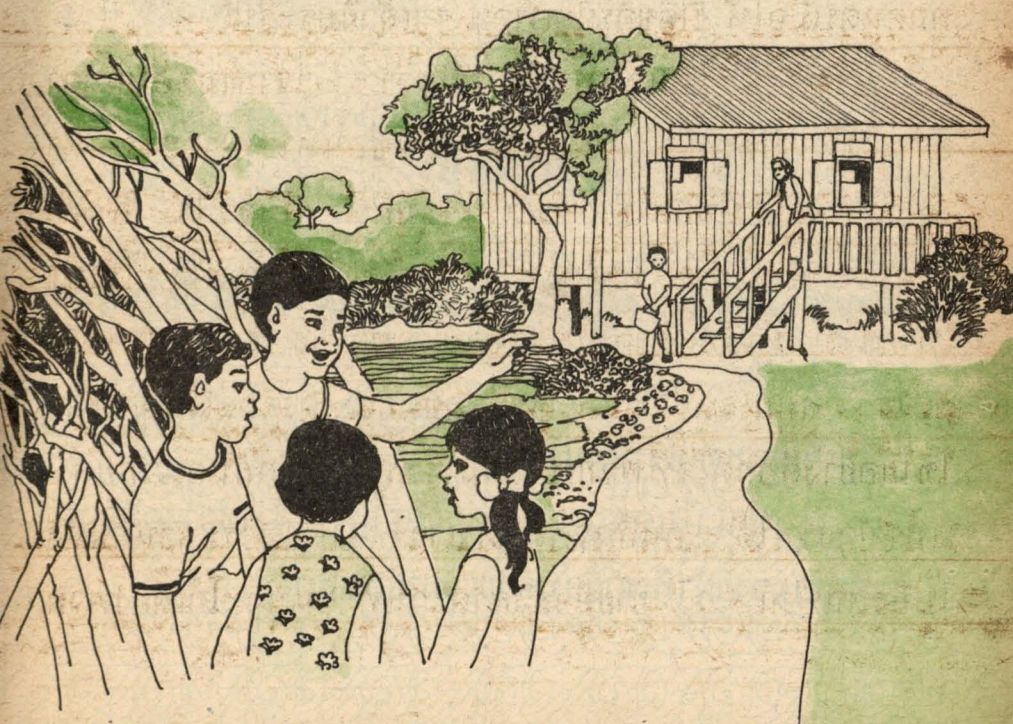
มานี “หมุนอะไร” ปิติ “หมุนเล่น ไชโย!

ฉันชนะแล้ว เพราะฉันบอกกลับมาที่คำว่า เล่น “ได้”
ทุกคนตบมือให้ ปิติขบใจเพื่อน ๆ แล้วยิ้มระรื่น

“ดีจัง ไหนฉันลองทวนนะว่า เราถามตอบกันว่า
อย่างไร” ปิติพูด “เล่นอะไร เล่นซ่อนหา หาอะไร หา
กระปุก กระปุกอะไร กระปุกออมสิน สินอะไร สินคำ
คำอะไร คำระหัด ระหัดอะไร ระหัดไม้ ไม้อะไร ไม้เท้า
เท้าอะไร เท้าลิง ลิงอะไร ลิงลม ลมอะไร ลมหมุน หมุน
อะไร หมุนเล่น” แล้วเขาก็ลุกขึ้นกระโดดโลดเต้น ร้อง
ไชโยอย่างตลกดีใจที่พวกเขาสามารถพูดต่อคำกันจนวกกลับ
มาใช้คำแรกได้ คนอื่นพากันหัวเราะ เสียงประสานกันดัง
ไปถึงบนบ้าน ยายกำลังสาละวนทำขนมตะโก้เลี้ยงพวก

เด็ก ๆ อยู่ พ่อได้ยืนก็ยิ้ม เร่งมือพัดไฟให้ขนมสุกเร็ว ๆ
บางครั้งบางครั้งเสียงพวกเด็ก ๆ ก็เจี๊ยบลง บางทีก็ตะเบ็ง
เสียงประชันกันจนดังลั่น

สักครู่ปิติก็วิ่งกระหืดกระหอบมาหายาย ทำตาละห้อย
แล้วพูดว่า “ยายครับ พวกผมหิวจัง ยายกำลังทำขนมเลี้ยง
พวกผมใช่ไหมครับ” ยายยิ้มแต่แก้มลิงพูดประซดว่า “พ่อ
หิวละก็วิ่งมาประจบขอขนมยายกิน เวลาเล่นสนุก ๆ หัวเราะ
กันเกรียวกราว ไม่เห็นมาชวนยายไปเล่นด้วยเลย”

ปิติหัวเราะ แหะ แหะ ชะโงกหน้าเข้ามาดูถาดขนม
เห็นขนมตะโก้ร้อน ๆ ส่งกลิ่นหอม เพราะยายใส่ใบเตยด้วย
ยายเห็นปิติทำท่ากระหึ่มยิ้มย่อง จึงบอกว่า “ยกไปทั้งถาด
เลย ยายตัดไว้ให้แล้ว จานและช้อนยายก็ใส่ตะกร้าให้ จะ
ได้ถือไปสะดวก”

ปิตียกมือไหว้ขอบคุณยาย แล้วกระวีกระวาดประคอง
ถาดขนมใส่ตะกร้า เขาหัวตะกร้าขนมและจานช้อนอย่าง
ระมัดระวังตรงไปหาเพื่อน ๆ ที่กระโจมทันที เด็กทุกคน
รับประทานตะโก้โดยไม่ต้องรอให้ปิติคะยั้นคะยอ

แบบฝึก

๑. อักษรต่ำ ผันด้วย ' (เอก) ' (โท) เป็น ๓ เสียง แต่ละคำมีความหมาย
แตกต่างกัน

ฝึกผันและจำความหมาย

เขาจะว้ายน้ำในคลอง แต่ว้ายไม่คล่อง จึงใช้ยางคล้องตัว
เขายอมขายผ้าที่เขายอมด้วยราคายอมเขา

พ่อยั่วว่าย่ำคำนี้อย่าลืมนำปลาหมึก

พ่อเคี้ยวเชื้ญลู่กว่าเวลาใช้เคี้ยวเกี่ยวข้าวควรเกี่ยวเป็นทางตรง
อย่าเกี่ยวคดเคี้ยวไปมา

๒. คำที่ใช้ ร ล ออกเสียงต่างกันและมีความหมายต่างกัน

ฝึกอ่านและจำความหมาย

เขาไถ่นกในไร่

วีระใช้ลั้งไม้ทำรังให้ไก่

เรือล่อมไถ่ร่วมไทร

เขาลากรากไม้ไปทิ้ง

นักเรียนล่อเรียนเพื่อน

๓. ฝึกอ่านคำประวิสรรชนีย์

ระหัด ระรื่น ระลึก ระดม ตะเบ็ง ละคร

คะมำ ละห้อย การละเล่น กะทัดรัด สาละวน

คะยั้นคะยอ ตะเกียกตะกาย สะดุ้งสะเทือน

๔. ฝึกอ่านคำควบกล้ำที่ประวิสรรชนีย์

กระชับ กระโจม กระปุก ประชด ประชัน

ประกบ ประสาน รับประกัน ทุกประการ

กระวีกระวาด กระเสือกกระสน กระวนกระวาย

โอย! เจ็บจังเลย

๔. ฝึกอ่านกลุ่มคำ

น้ำอดน้ำทน	จำจี้จำไช	พักผ่อนหย่อนใจ
เถลไถล	เอาอกเอาใจ	ไปมาหาสู่
ชักใช้ไล่เสียง	กระหึ่มยืมย่อง	บางครั้งบางคราว

๕. คำหลายคำเรียงกันอ่านได้ความชัดเจนเรียกว่า ประโยค

ฝึกอ่านและสังเกต การเรียงลำดับของคำ

พ่อसानกระช	ปิติหัวเราะ
ปิติทำกระโจม	แม่ทอผ้าขึ้น

ถ้าเป็นการบอกกล่าวให้ผู้อื่นรู้เรื่องเรียกว่าประโยคบอกเล่า

กระโจมล้ม	ลมพัดแรง
เขาทำได้	ทุกคนตอบมือ

ถ้าเป็นการบอกว่า ไม่ใช่หรือไม่ต้องการ เรียกว่า ประโยคปฏิเสธ

กระโจมไม่ล้ม	ลมพัดไม่แรง
เขาทำไม่ได้	ทุกคนไม่ตอบมือ

๑๐. ข้อความที่ไม่ได้ความสมบูรณ์ไม่เป็นประโยค

ฝึกอ่านและสังเกต

เย็นวันหนึ่ง

ที่ได้ต้นมะเดื่อ

ระหว่างปิดเรียนภาคปลาย

ความห่วงใยและความเอาอกเอาใจของเพื่อน ๆ

บทที่ ๒

วัดร้างกลางป่า

บ่ายวันหนึ่ง วีระ มานะ มานี ชูใจ เพชรและปิติขอ
อนุญาตผู้ใหญ่ไปเที่ยวชายทุ่งเชิงเขาที่เคยไปเที่ยวเสมอ
เพชรขอตามไปด้วย เขาคิดว่าบางทีจะมีโอกาสหาปลาไป
ให้แม่ทำอาหาร เพชรเป็นนักฟุ้งฉวมกมือฉมัง จึงถือ
ฉวมกและสวิงติดมือไปด้วย พอมานีเห็นเข้าก็หน้าสลด
เพราะไม่อยากให้ใครฆ่าสัตว์ วีระล่อว่ามานีเป็นนักอนุรักษ

ชนชาติ ส่วนเพชรรู้สึกฉงน
ที่เห็นมานีไม่อยากให้ใครฆ่าสัตว์
เขาคิดว่าบางครั้งคนเราก็จำเป็นต้อง
ฆ่าสัตว์เพื่อเลี้ยงชีวิตของ
ตน แต่เพชรอยากเอาใจมานี
จึงสัญญาว่าจะไม่ฆ่าสัตว์ และ
ขอสมัครเป็นลูกสมุนของมานี
พอมาถึงป่าสงวน มีต้นไม้
สูงสล้าง ชูยอดสลอนเขียว

ช่อมน่าดูมาก ข้างล่างมีไม้พุ่มออกดอกสีขาว ส่งกลิ่นหอมตลบ
 ผีเสื้อหลายตัวบินฉวัดเฉวียนไปมา เสียงจักจั่นร้องประสาน
 กันดังก้องป่า พอพวกเด็ก ๆ เดินมาเป็นขบวน ส่งเสียงคุยกัน
 จ้อกแจ้ก จักจั่นก็หยุดร้องทำให้ป่าเงียบสงัด ได้ยินแต่เสียงใบไม้
 ไหวเพราะแรงลม ชูใจเก็บดอกไม้ที่หล่นอยู่ใต้ต้นมาเสียบผม
 เล่น ปิติกับมานะไล่สีกัดจับกิ่งก่าอย่างสนุกสนาน แต่จับมัน
 ไม่ทันสักที ส่วนมานะเดินขนานมาข้างเพชร เพราะเกรงว่าเพชร
 จะผลอใช้ฉมวก เด็ก ๆ พวกนั้นเล่นสนุกหลายอย่าง บางครั้งก็
 พวกนั้นร้องรำทำเพลง ใครมีวิธีเล่นอะไรสนุกก็นำมาเล่นกัน
 สารพัด บางครั้งก็จับฉลากไม้สั้นไม้ยาว หากคนขึ้นต้นเล่นต่อคำ
 ลักครู่ เพชรก็เสนอความคิดขึ้นว่า ควรจะไปเที่ยวที่
 วัดร้าง เพราะมีอะไร ๆ น่าสนใจมากและอยู่ไม่ไกลนัก เขา
 เคยไปสถานที่แห่งนั้นกับพ่อครั้งหนึ่ง เมื่อพ่อของเขาไปจับ
 ไม้ป่า ทุกคนก็เห็นดีด้วยและตกลงจะไปเที่ยววัดร้าง เพื่อ
 จะได้ผจญภัยเล็ก ๆ น้อย ๆ บ้าง

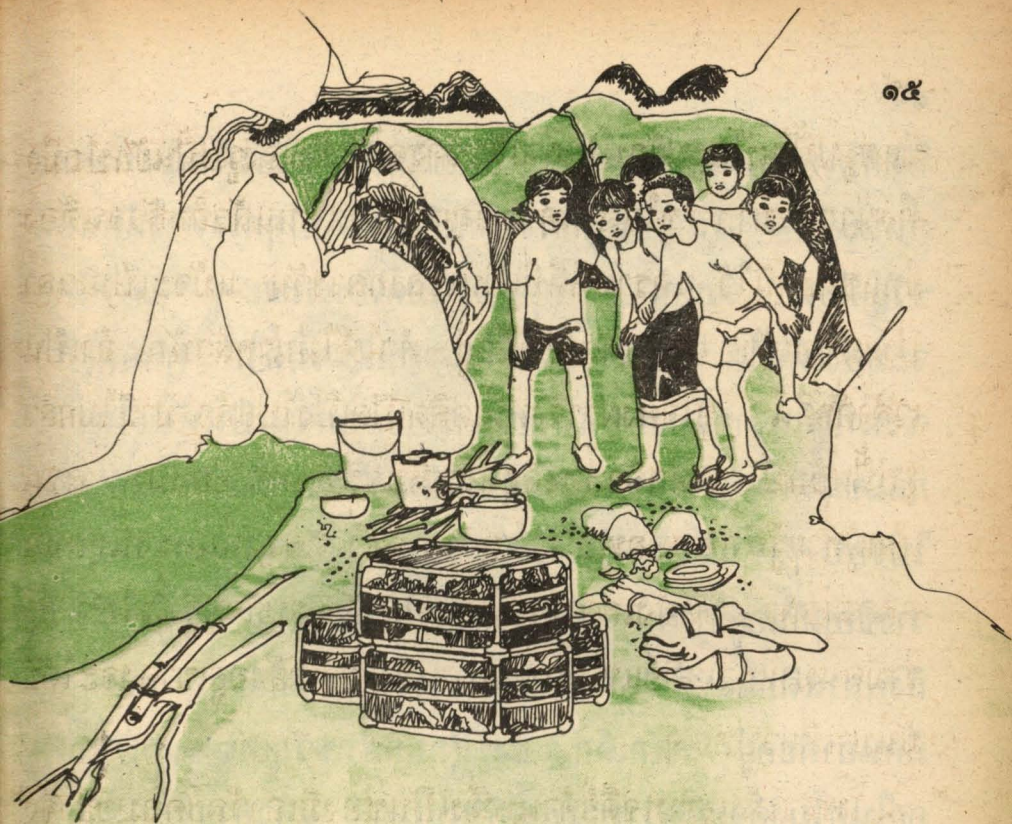
เพชรพาคณะเดินตัดออกจากเขตป่าสงวน ไม่ช้าก็มา
 ถึงวัดร้าง เด็ก ๆ มองเห็นเจดีย์ใหญ่ปรางหักพัง มีเศษอิฐ
 กองมหึมาอยู่ตรงฐานเจดีย์ เถาวัลย์ขึ้นคลุมจนดูรกรุงรัง
 ไปหมด แต่ก็พอมองเห็นลวดลายที่สลักเสลาไว้อย่างงดงาม
 พวกเด็ก ๆ พวกนั้นเดินดูไปรอบ ๆ ปิติบ่นว่า ไม่มีพระพุทธรูป

หอสมุดกรมการนิเทศ

มีแต่รูปปั้นเป็นรูปยักษ์ที่เก่าและชำรุด หน้าของรูปปั้นยักษ์ถมึง
ทึมน่ากลัวมาก ชูใจเป็นคนขวัญอ่อน เห็นแล้วก็กลัวจนต้อง
ยัดแขนมาไว้ เเคราะห์ดีที่เป็นเวลากลางวัน แม้จะเป็นเวลา
บ่ายมากแล้ว แสงแดดก็ยังมีอยู่ ทำให้ไม่น่ากลัวนัก ถ้าเป็น
เวลาค่ำคืน ชูใจคงผวาวิ่งหนีเตลิดเปิดเปิงไปแล้ว มานี้ไม่กลัว
รูปปั้นยักษ์ แต่กลัวกองอิฐและหินจะพังทลายลงมา ส่วน
เด็กผู้ชายรู้สึกพอออกพอใจมาก จึงวิ่งดูตรงนั้นตรงนี้ซุ่มมุน
ตลอดเวลา ปิติสังเกตเห็นรอยเท้ามาเหยียบย่ำอยู่ทั่วไป ก็รู้
ว่ามีคนมาแถวเจดีย์แห่งนี้เสมอ ถ้าเจ้าแก้อยู่เขาคงจะได้ซี
มันมาเที่ยวบ่อย ๆ

เพชรเห็นฐานเจดีย์ด้านหนึ่งเป็นช่องมีถ้ำวัลย์คลุมอยู่ จึง
ใช้ฉมวกตวัดเอาถ้ำวัลย์ออก ก็มองเห็นเป็นช่องลึกเข้าไป เขา
จึงร้องเอะอะบอกให้เพื่อน ๆ มาดู ทุกคนมายืนออกกันอยู่ที่ปาก
อุโมงค์ ในนั้นมีแสงสว่างสลัว ๆ ดูไม่น่ากลัวอะไร วีระจึงชวน
เพื่อน ๆ เข้าไป พอพวกเด็ก ๆ เดินทยอยเข้าไปหมดทุกคน อิฐ
กองมหึมาที่อยู่ด้านนอกตรงปากอุโมงค์ก็พังทลายลงมาปิด
ปากช่องทันที ทุกคนตกใจจนขวัญหนีดีฝ่อ ต่างหันไปพยายาม
กวาดเศษอิฐออกจากปากอุโมงค์ เพชรใช้ฉมวกจัดกองอิฐก็
ไม่เขยื้อน เมื่อไม่มีหวังจะออกไปได้ ชูใจตีโพยตีพายว่าไม่
ควรเข้ามาเลย ปิติปลอบว่าคงจะมีทางออกทางอื่น

“อิฐพังลงมาปิดปากช่องอุโมงค์แล้ว แต่ในนี้ก็ยังมีย
แสงสว่างพอมองเห็นอยู่ แสดงว่าต้องมีช่องทางอื่นอีก”
วีระพูด เขามองเห็นซุใจและมานี้มีท่าทางหวาดกลัว จึง
หัวเราะปลางพูดว่า “ซุใจกับมานีอย่าตกอกตกใจไปเลย พวก
พี่จะพากลับบ้านได้อย่างปลอดภัยแน่นอน”

เพชรร้องว่า “มดกัด” แล้วก็ลงลูบเท้าสลับเอา
มดออก วีระก็ลงพิจารณาตุ่มดที่พื้นอุโมงค์ เขาเห็นมัน
เดินเป็นแถวเข้าไปด้านใน จึงพูดว่า “เราต้องเดินตามมดนี้
ไป เพื่อจะพบทางออกทางอื่น มานะจงมานี้กับซุใจตามมา

ปิดกับเพชรเดินตามหลัง คอยคุ้มครองน้องผู้หญิงทั้งสองคนนะ” พูดจบเขาก็ผิวปากเป็นเพลงปลุกใจทำให้คนอื่นขวัญดีขึ้น วีระคอยสังเกตขบวนมดเป็นระยะ ๆ เท่าที่พอจะมองเห็นได้ และเดินนำเพื่อนตามแนวมดไป ทุกคนรู้สึกจนที่เห็นว่าอุโมงค์นั้นค่อย ๆ กว้างออกจนเป็นห้องโถงรูปกลมขนาดใหญ่ มีแสงสว่างลอดเข้ามาได้มากขึ้น เด็กมองไปรอบ ๆ เห็นหีบเหล็กเก่า ๆ หลายใบ สนิมจับเกรอะกรังวางซ้อนกันอยู่ข้างผนัง มีข้าวของเครื่องใช้ เช่น เต้า หม้อข้าว ถังพลาสติกและอื่น ๆ หลายอย่างวางเกลื่อนกลาด แสดงว่ามีคนอาศัยอยู่ พวกเด็ก ๆ ยิ่งรู้สึกอกสันขวัญหาย กลัวคนที่อยู่ในอุโมงค์จะคิดว่าพวกเขาเป็นขโมย แล้วอาจจับตัวกักขังไว้ วีระรีบเดินตามขบวนมดไปโดยเร็ว ไม่มีใครสนใจดูอย่างอื่น ต่างมุ่งหน้าหาทางออกไปให้พ้นอุโมงค์

มาถึงที่แห่งหนึ่ง ขบวนมดแยกเป็นหลายสายลดเลี้ยวไปตามซอกหิน วีระตัดสินใจตามขบวนมดไปทางที่สว่างกว่า เขาตัดสินใจถูก เพราะไม่ช้าก็มาถึงปากอุโมงค์อีกด้านหนึ่ง มีกิ่งไม้วางประกบปิดปากช่องไว้ เด็กผู้ชายช่วยกันดึงกิ่งไม้ออกทันใดนั้น พวกเด็ก ๆ ได้ยินเสียงซู่ฟ่อ ๆ ไกล ๆ พอหันไปดูก็เห็นรูจงอาจตัวใหญ่ซู่ค่อแผ่แม่เบี้ยสูงเกือบเสมอสีรษะของวีระ ทุกคนตกใจแทบสิ้นสติ ไม่รู้จะทำอย่างไร ต่างยืนนิ่งไม่

กล้าขยับเขยื้อน เพชรได้สติก่อนเพื่อน รีบพุ่งฉมวกเสียบ
ทะลุคอของมันอย่างแม่นยำ ฉมวกติดแน่นอยู่กับคอ พวก
เด็กไม่รอช้าพากันวิ่งออกจากอุโมงค์อย่างไม่คิดชีวิต เพชร
ลืมหวังไว้ที่ปากอุโมงค์นั่นเอง

พอพ้นเขตวัดร้าง ต่างหยุดยืนหอบด้วยความเหน็ด-
เหนื่อย ยังไม่ทันจะพูดอะไรกัน ก็ได้ยินเสียงผัวะผียะอยู่
เบื้องหลัง เด็ก ๆ ก็ออกวิ่งหนีกันอีก วิ่งระวิ่งตามหลังเพื่อ
คุ้มกันภัยให้เพื่อน ๆ เท่าที่จะทำได้ พวกเขาไม่กล้าเหลียว
หลังหรือแม้แต่จะชำเลืองดู จนกระทั่งมาถึงบริเวณป่าสงวน

เห็นว่าปลอดภัยแล้วจึงหยุดพักเหนื่อย ต่างเข็ดขยาดและ
ตั้งใจว่า จะไม่เหยียบย่างมาที่วัดร้างแห่งนี้อีกเลย

“เราจะต้องไม่แพร่พรายให้ใครรู้ว่าเรามาที่นี่นะ” วีระ
กำชับเพื่อน ๆ ทุกคนก็รับคำ เพชรขอโทษมานี้ที่เขาผิดสัญญา
ว่าจะไม่ฆ่าสัตว์ แต่ก็ต้องฆ่า และขอโทษเพื่อนทุกคนที่
ชวนไปเที่ยวในที่ที่มีอันตราย เพื่อน ๆ ไม่มีใครโกรธเพชร
กลับชอบใจที่ฆ่างูได้ทำให้ทุกคนปลอดภัย เมื่อพ้นอันตราย
มาแล้ว ทุกคนก็ยิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน พุดคุยถึงเหตุการณ์ที่
ผ่านมาอย่างสนุกสนาน พอหายเหนื่อยเด็ก ๆ ก็พากันกลับบ้าน

แบบฝึก

๑. ทบทวนการผันอักษรสูง ผันด้วย ' ' รวมเป็น ๓ เสียง แต่ละคำ

มีความหมายแตกต่างกัน

ฝึกผันและจำความหมาย

นาบางแห่งน้ำแห่งจนดินแตกระแหง

ลูกข้างอยู่ข้างไขข้าง (ไขข้าง คือไขแมลงวัน)

คนตระหนี่ไม่ชอบใช้หนี้ เราควรหนี้ให้ห่าง

ลูงข้ามขอนไม่ไปเก็บโปงข้ามได้ตันมะขาม

๒. ฝึกอ่านคำที่ใช้สระ ะ ะ ะ ะ ะ

เนื้อมะพร้าวขาวจ๊ะ

ไม้หักดังผ้าะ

ตีวัวดังผ้าะเผียะ

ถ่านในเตาแตกดังเปรียะ ๆ

อ่านหนังสือคล้องเปรียะ

ตบยุงดังเพียะ

เจ้าจ้อไต่เตี้ยะขึ้นบนต้นไม้

บนเขามีต้นสนเกียะมากมาย

๓. ฝึกอ่านคำไม่ประวิสรรชนีย์

สกด

แสดง

ขบวน

ขโมย

สติ

ทลาย

สบาย

ขอุ่ม

ทยอย

ธนาคาร

อนุญาต

มहिมา

พยายาม

อนุรักษ์

ผจญภัย

ฝึกอ่าน คำไม่ประวิสรรชนีย์ที่ออกเสียงตามอักษรนำ

จมวก

จกน

สงวน

สวัง

ตลาด

ผวา

ผนัง

ถมึงทึง

สวัสดิ

ปรอท

สนุกสนาน ขยับเขยื้อน จวัดเจวียน เติลิดเปิดเปิง

๔. คำที่ออกเสียงสั้น ผันได้บางเสียงเท่านั้น

ฝึกอ่านและสังเกต การใช้คำในประโยค

คุณป้าคะ หนูกลับมาแล้วคะที่เธอพูดนะ ฉันยังไม่เข้าใจเลยนะคนนั้นใจละ ที่จะมาเป็นครูของเราละเธอจะไปไหนจ๊ะ ฉันจะไปซื้อของจ๊ะ

๕. ฝึกใช้คำแทนชื่อผู้พูด ผู้ที่พูดด้วยและผู้ที่ถูกถึง

วีระเล่าว่า “ฉันมีเพื่อนใหม่คนหนึ่ง เขาชื่อเพชร”
 เพชรบอกวีระว่า “ฉันอยากเรียนหนังสืออย่างเธอบ้าง”
 “ผมไม่มีฐานะอะไรหรอกครับ” ปิติตอบลงของวีระ

๖. อ่านและสังเกตประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ

ชูใจเป็นคนขี้อ่อน (ประโยคบอกเล่า)
 มานีไม่กลัวรูปปั้นยักษ์ (ประโยคปฏิเสธ)

บางครั้งในประโยคบอกเล่าอาจมีประโยคปฏิเสธอยู่ด้วย

มานีเล่าว่า “ชายคนหนึ่งให้ขนมฉัน แต่ฉันไม่ได้เอา
 ของเขาหรอก”

บทที่ ๓

ที่งานสงกรานต์

“มานี่ วันนี้ไปเที่ยวงานสงกรานต์ไหมจ๊ะ” มานะชวน
มานี่

“ไปสิคะ ฉันอยากจะไปอยู่ที่เดียว พี่ไปขออนุญาตแม่
นะคะ ฉันจะไปชวนชูใจ” ว่าแล้วมานี่ก็วิ่งปร๋อไปบ้านชูใจ
ไม่ช้า มานะ มานี่ และชูใจก็มาถึงบริเวณงานซึ่งจัดขึ้น
ภายในวัด มีคนมาเที่ยวงานมากมาย ต่างเบียดเสียดเยียดยัด
เข้าไปชมการละเล่นต่าง ๆ เด็กทั้งสามชวนกันไปชะเง้อดูการ

เล่นสะบ้า มานี้กับขูใจชอบมาก เพราะทั้งสองฝ่ายมีฝีมือทัดเทียมกัน ยิ่งลูกสะบ้าได้แม่นยำทั้งคู่ ลูกสะบ้าก็มีคุณภาพ เพราะทำด้วยไม้เนื้อแข็ง กลิ้งจนเกลี้ยงเกลา สีดำสนิท ลูกขนาดกะทัดรัด กลิ้งได้เร็วมาก คนเล่นแต่งตัวสวย ทั้งหญิงชายสวมเสื้อผ้าสีฉูดฉาด ต่างเล่นดีมีระเบียบตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ทุกครั้งที่ผู้เล่นยิ่งลูกสะบ้าถูก คนดูจะปรบมือและไชโยโห่ร้องกันเกรียวกราว ยิ่งถ้าเป็นฝ่ายที่ตนถือหางอยู่ก็จะดีใจจนถึงกับลุกขึ้นมาเต้นแรงเต้นกา มานี้กับขูใจยินดีเพราะเห็นว่าดูทั้งคนเล่นและคนดู ส่วนมานะรู้สึกเมื่อย เขายืนกระสับกระส่ายจนขูใจสังเกตเห็น จึงชวนมานี้เดินไปดูการเล่นอย่างอื่น เด็กทั้งสามเดินผ่านวงตะกร้อไปถึงวงเล่นช่วงชัย ได้ยินเสียงคนเฮฮาก็จะเข้าไปดู แต่เห็นคนยืนเบียดเสียดเยียดอัดกันเหลือเกิน จึงเดินเลยไปนั่งฟังพิณพาทย์ซึ่งกำลังเล่นอย่างไพเราะ พิศนพาทย์เล่นเพลงอยู่ครู่หนึ่งก็มีคนมาบอกให้หยุด เพราะพระกำลังจะเทศน์ เมื่อพระเทศน์จบก็ณต์แล้ว พิศนพาทย์จึงเล่นต่อไป เนื่องจากวันนี้มีคนมาฟังเทศน์มาก ศาลาจึงดูคับแคบไป เนื้อที่บนศาลาไม่พอกับจำนวนคน ดังนั้นประชาชนที่ไม่ได้ขึ้นไปนั่งฟังเทศน์บนศาลา จึงพากันเดินเที่ยวดูร้านค้าในบริเวณวัด เมื่อพระเทศน์จบแล้ว ต่างก็พากันไปดูมหรสพที่ลานวัดต่อไป

มานะได้ยินเสียงคนหัวเราะครืนเครงอยู่อีกด้านหนึ่ง จึง
 ชวนมานี้กับซุใจไปดู ก็รู้ว่าละครลิงกำลังแสดง ลิงพระเอก
 กับลิงผู้ร้ายกำลังต่อสู้กันอยู่พลวันบนเตียงหน้าเวที ทั้งคู่มุ่ง
 ทางเก้งสีแดงแจ๊ด พระเอกสวมชฎาทำด้วยใบลาน ส่วนผู้
 ร้ายมีผ้าสีเขียวคาดหัวผูกเป็นโบห้อย และมีขนไก่ข้อมสีเหลือง
 เสียบที่ผ้าคาดหนึ่งอัน ทางเก้งที่ลิงผู้ร้ายนั่งหลวมมากและยาว
 รุ่มร่าม เวลาרבกันต้องเดินยกย้ายไปมา ทางเก้งก็หลุดลงมา
 กองกับพื้น ลิงผู้ร้ายรีบก้มลงดึงทางเก้งขึ้น ลิงพระเอกได้ทีเอา
 ดาบกระดาศฟาดหัวดังโป๊ก ๆ เพิ่มความขบขันขึ้นเป็นทวีคูณ

จนคนดูฮากันลั่น เด็กทั้งสามชอบออกชอบใจมาก มานีนึก
 เวทนาถึงผู้ร้าย เพราะมัวห่วงแต่ทางเก่งอยู่ตลอดเวลา จึงถูก
 ลิงพระเอกตีกระหน่ำอย่างทารุณ แต่ถึงผู้ร้ายก็ไม่แสดง
 อาการเจ็บปวด พอถึงทางเก่งขึ้นมาแล้วก็แยกเขี้ยว ส่งเสียง
 คำรามไล่ลิงพระเอกแล้วต่อสู้กันใหม่ ในไม่ช้าลิงผู้ร้ายแพ้
 ถูกตีที่แสกหน้าเอามือกุมหน้าผากตกจากเตียงลงมานอนกลิ้ง
 อยู่ที่พื้นเวที พอดีเสียงระฆังสัญญาณดังขึ้น เจ้าของละคร
 ลิงก็รูดม่านปิดฉาก ผู้คนจึงทยอยกันออกไปดูมหรสพอย่างอื่น
 มานะ มานี และชูใจรู้สึกกระหายน้ำ มานะซื้อน้ำหวาน
 แจกคนละถ้วย เมื่อดื่มเสร็จก็เดินเที่ยวกันต่อไป ที่ได้ต้นไทร
 มีนกกล้าตัดประมาณห้าหกคนกำลังร้องลำตัดโต้ตอบกัน มี
 คนมุงดูอยู่มากจนเด็กทั้งสามมองไม่เห็นนกกล้าตัด ได้ยินแต่
 เสียงร้องฝ่ายชาย ร้องว่า

ไฉ่แม่เอวกลมผมหาว

เหมือนดอกไม้งามแรกแย้ม

ช่างงามหมดจดศดไฉ่

เจ้าโฉมครุณเอย

แม่กำลังเป็นสาววัยรุ่น

บานแจ่มรับแสงอรุณ

กลิ่นก็ชื่นใจหอมกรุ่น

ระวังเนื้อระวังตัวอย่าให้

หมองมัวนะแม่คุณ

แล้วมีเสียงลูกคู่ร้องรับและกลองตีดัง โจ๊ะ พรึม พรึม โจ๊ะ
 พรึม พรึม

มานี้กับชูใจรู้สึกเมื่อย จึงชวนมานะไปซื้อถั่วลิสงคั่ว
 แล้วมานั่งพักเหนื่อยที่ใต้ต้นพิกุล นั่งกินกันพลางคุยกันพลาง
 มานี้เห็นถุงกระดาษถุงหนึ่งวางอยู่ที่โคนต้นพิกุล จึงหยิบ
 มาคลี่จะใส่เปลือกถั่วลิสง ก็เห็นกระเป๋าสีเงินอยู่ในถุงนั้น
 มานี้จึงหยิบออกมาเปิดดู มีธนบัตรฉบับละหนึ่งร้อยบาทพับ
 ซ้อนกันอยู่ปึกหนึ่ง จึงปรึกษารื้อกับเพื่อน ๆ ว่าจะทำ
 อย่างไรดี มานี้เสนอความเห็น ว่า ควรนำไปส่งให้เจ้าหน้าที่
 จัดงานสงกรานต์ต์ประกาศหาเจ้าของ ชูใจกับมานะเห็นด้วย
 จึงพากันนำกระเป๋าสีเงินไปมอบให้เจ้าหน้าที่พร้อมกับเล่า

เรื่องให้ฟัง เจ้าหน้าที่ชมเชยเด็กทั้งสามว่า มีความซื่อสัตย์
ดีมาก แล้วประกาศทางเครื่องขยายเสียงเพื่อให้เจ้าของมารับ
คืน สักครู่มีหญิงวัยกลางคนคนหนึ่งแต่งตัวภูมิฐาน วิ่งกระ
หืดกระหอบมาแจ้งว่าเป็นเจ้าของ แล้วขอรับกระเป๋าใส่เงิน
คืน เจ้าหน้าที่ซักถามถึงรูปพรรณสัณฐานของกระเป๋า หญิง
คนนั้นก็บอกได้ถ้วนถี่ ตลอดจนจำนวนเงินและของอื่นๆ ที่
มีอยู่ในกระเป๋านั้น และบอกว่าตนลืมไว้ใต้ต้นไม้เมื่อประมาธ
หนึ่งชั่วโมงที่ผ่านมา แต่จำไม่ได้ว่าต้นอะไร เจ้าหน้าที่เห็น
ว่าหญิงคนนั้นสามารถบอกรายละเอียดได้ จึงคืนกระเป๋าให้

หญิงคนนั้นดีใจมาก ควักธนบัตรฉบับละหนึ่งร้อยบาทส่งให้มานะฉบับหนึ่ง แล้วบอกว่าให้แบ่งกัน เจ้าหน้าที่บอกให้มานะรับไว้ เพราะเป็นน้ำใจตอบแทนความซื่อสัตย์ ทั้งสามคนจึงยกมือไหว้รับเงินไว้ ผู้คนที่มายืนมุงดูพากันปรบมือแสดงความชื่นชมยินดี และบอกให้เจ้าหน้าที่ประกาศชื่อเด็กทั้งสามให้ทราบทั่วกัน

มานะ มานี และชูใจ รู้สึกอิมเอิบใจมาก และภูมิใจที่ตนได้รับการอบรมสั่งสอนมาให้เป็นคนมีความซื่อสัตย์ ทั้งทางบ้านและทางโรงเรียนได้ช่วยกันขัดเกลานิสัยของเขาให้เป็นคนดี จึงได้รับการยกย่องชมเชยเช่นนี้ ถ้าพ่อ แม่ ย่า และคุณครู ตลอดจนเพื่อน ๆ รู้ก็คงพากันชื่นชมยินดีด้วย

เสียงประกาศชื่อของมานะ มานีและชูใจ ทำให้ปิติซึ่งกำลังเดินเที่ยวอยู่อีกด้านหนึ่งของงานได้ยิน จึงวิ่งมาหา และแสดงความยินดีกับเพื่อนทั้งสาม แล้วชวนกันออกไปเดินดูงานกันต่อไปอีก พอเดินห่างออกมาจากกลุ่มคน ปิตีก็กระซิบอย่างตื่นเต็นว่า มีคนถือฉมวกของเพชรที่พุ่งไปฆ่าลุงจงอาจ มาเที่ยวถามว่าเป็นของใคร และถ้าใครบอกได้ว่าเจ้าของฉมวกเป็นใคร ก็จะให้รางวัลอย่างงาม แต่ปิติแกล้งทำเฉยเสีย เพราะอาจจะเป็นพวกที่ซ่อนอยู่ในอุโมงค์มาสืบดูว่า ใครบ้างอาจเข้าไปในอุโมงค์ ถ้าพวกนั้นรู้ว่าเป็นใคร อาจจะทำอันตราย

ก็ได้ มานะ มานีและชูใจเห็นด้วย จึงชวนกันไปบ้านวีระเพื่อ
บอกให้วีระและเพชรรู้ตัว จะได้ปิดเรื่องนี้เงียบไว้เป็นความ
ลับไม่แพร่พรายให้ใครรู้เป็นอันขาด มิฉะนั้นพวกเขาอาจจะ
มีอันตราย

แบบฝึก

๑. ฝึกอ่านคำที่สะกดด้วย ณ

มังมีทวีคุณ

ทารุณเป็นบาป

งานมีคุณภาพ

ต้องทราบหลักเกณฑ์

โบราณว่าไว้

ที่ในบริเวณ

มณฑปให้เว้น

เล่นพิณพาทย์ดัง

รูปพรรณสัณฐาน

ไม่นานก็พัง

พระเทศน์ให้ฟัง

ไว้ตั้งหลายกัณฑ์

๒. อักษรต่ำและอักษรสูง เมื่อผันด้วย ' ' แล้วรวมกันจะได้ครบ

๕ เสียง และมีความหมายแตกต่างกัน

คาง

ค่าง

ค้าง

ข้าง

ข้าง

ข้าง

ค่าง ข้าง { ค่าง
ค่าง ข้าง { ข้าง

ค่าง ข้าง

ค่างคาวและค่าง
เป็นแผลที่ค่าง

อยู่ข้างลูกข้าง
ไขข้างมากมาย

ชอง ช้อง
ส่อง ส้อง

ช้อง

ส่อง

ชอง ส่อง { ช้อง
ชอง ส่อง { ส่อง

ช้อง

ส่อง

โจรร้ายส่องสม
เก็บของเข้าชอง
ส่องเรารู้เข้า
ทุกคนยินดี

จับกลุ่มเป็นช้อง
สอดส่องอย่างดี
บอกเจ้าหน้าที่
แซ่ช้องสรรเสริญ

นา

น่า

น้ำ

หน้า

หน้า

หนา

นา

หน้า

น้ำ

น้ำ

หนา

หน้า

ถึงคราวน้ำลดหมดหน้าทำนาน้ำปลูกน้อยหน้าเนื้อหนาน่ากิน

๓. คำบางคำมีความหมายหลายอย่าง

ฝึกอ่านและสังเกต

เขาร้อยมาลัยได้หลายร้อยพวงบางคนมีผมบางเมื่อคืนฉันคืนเงินที่เหลือให้พ่อ

๔. บางคำอ่านออกเสียงตัวสะกดของคำแรกเป็น อะ กิ่งเสียง จึงต้องออกเสียงคำนั้น ๓ ครั้ง

ฝึกอ่านและใช้คำแต่งประโยค (พูดหรือเขียน)

คุณภาพ	รูปพรรณ	สกปรก	พลเมือง
จักจั่น	ธนบัตร	อพยพ	ชนบท
ผลไม้	เวทนา	พัลวัน	วิทยุ

บางคำไม่ต้องออกเสียงตัวสะกดของคำแรกเป็น อะ กิ่งเสียง ให้
ออกเสียงเป็นคำๆ

พิณพาทย์ หลักเกณฑ์ สัปดาห์ มรรยาท อาชญา

๕. คำหรือกลุ่มคำ เมื่อนำมาเติมในประโยคจะช่วยให้ประโยคมี
ความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น

อ่านและสังเกต ฝึกใช้คำอื่นแทนคำที่ขีดเส้นใต้

เขาวี้ง

เขาวี้งกระหืดกระหอบ

พ่อขับรถ

พ่อขับรถเร็ว

ฉันคิดถึงเธอ

ฉันคิดถึงเธอมาก

ลิงพระเอกดีลิงผู้ร้าย

ลิงพระเอกดีลิงผู้ร้ายอย่างทารุณ

บทที่ ๔

จดหมายจากสุพรรณบุรี

๔๕/๗ หมู่ที่ ๓ ต. หนองโอง

อ. อุทอง จ. สุพรรณบุรี

วันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๒

มานี้เพื่อนรัก

ฉันดีใจที่โรงเรียนจวนจะเปิดเรียนแล้ว เพราะไม่ช้าฉันก็จะได้มาเรียนหนังสือกับเพื่อน ๆ อีก ฉันมานึกดูว่า นี่เพียงแต่แค่ไม่ได้พบกันสองเดือนเศษ ๆ ฉันยังคิดถึงเพื่อนมากอย่างนี้ ถ้าเรียนจบชั้น ป. ๖ เราคงต้องพลัดพรากจากกันไป

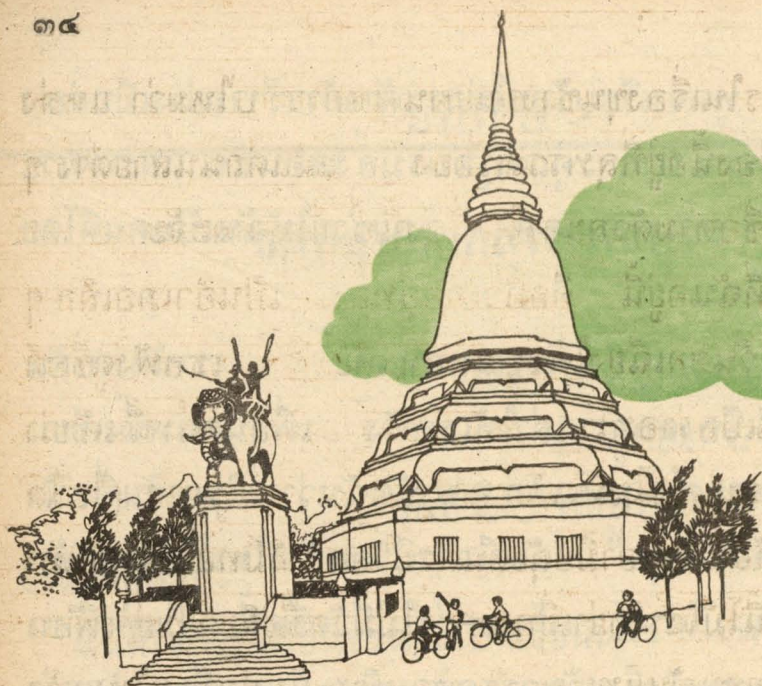
คนละทิศละทาง บางทีอาจจะไม่ได้พบกันเลยตลอดชีวิต คิดแล้วใจหายนะเธอ

ที่จริงหลายปีแล้ว ฉันไม่ได้กลับมาบ้านที่สุพรรณบุรี ปีนี้ได้กลับมา พ่อกับแม่ดีใจมาก บอกว่าฉันโตขึ้นเยอะและชมว่าฉันดีขึ้นหลายอย่าง เช่นทำงาน

ประณิตขึ้น พุดจาเรียบร้อยไม่กระด้างก้าวร้าวอย่างเมื่อก่อน
นี่ก็ต้องเป็นเพราะป่าและคุณครูอบรมสั่งสอนฉัน และเพราะ
ฉันมีเพื่อนดี ๆ อย่างพวกเธอ เลยช่วยให้ฉันเป็นคนดีโดย
อัตโนมัติจริงไหม

ฉันพบเพื่อนเก่าที่สุพรรณหลายคน เรานัดพบกัน
เสมอ ๆ ฉันมีเรื่องตลกจะเล่าให้เธอฟัง เพื่อนคนหนึ่งเขียน
จดหมายเป็นกระดาษแผ่นเล็ก ๆ มานัดฉันว่า “พบกันที่หน้า
ศาลา วัดไต้ต้นพิกุล” ฉันนึกว่ามีวัดสร้างใหม่ชื่อวัดไต้ต้น
พิกุล เทียบถามใคร ๆ เขาก็บอกว่าไม่มีวัดชื่อนี้ ที่แท้เพื่อน
ของฉันเขาเขียนหนังสือวันวรรคตอนผิด ถ้าเขาเขียนให้ถูกว่า
“พบกันที่หน้าศาลาวัด ไต้ต้นพิกุล” ฉันคงไม่ต้องยุ่งยาก
ฉันกับเพื่อน ๆ ขี่จักรยานไปเที่ยวกันหลายแห่ง นี่ถ้าปิด
ภาคเรียนคราวหน้า ฉันต้องขออนุญาตคุณพ่อคุณแม่ของเธอ
พาเธอมาเที่ยวสุพรรณกับฉันแน่ ๆ เธอยิ่งชอบโบราณวัตถุ
อยู่ด้วย เธอจะได้เห็นโบราณวัตถุ และโบราณสถานหลาย
แห่งที่เธอปรารถนาจะได้เห็น โดยเฉพาะเจดีย์ยุทธหัตถี
อนุสาวรีย์พิชิตสงครามที่น่าภาคภูมิใจของไทย (สำนวนของ
ฉันเองนะนี่) พระมหากษัตริย์ไทยคือ สมเด็จพระนเรศวร
มหาราชทรงกระทำยุทธหัตถีกับแม่ทัพของข้าศึก เธอก็ทราบ
เรื่องราวตอนนีดีว่า แม่ทัพของข้าศึกต้องสิ้นชีพที่ตรงนั้น

เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๑๓๕ (จำเมนใหม่ละ)และในวันสำคัญนี้ ทางราชการจะทำพิธีบวงสรวงดวงพระวิญญาณของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช นั้นมีความเชื่อมั่นว่าดวงพระวิญญาณของพระองค์คงสถิตอยู่ที่นี้ เพื่อคอยปกป้องผืนแผ่นดินไทยให้รอดพ้นจากภัยอันตราย นอกจากนี้ยังมีวัดโบราณ และพระพุทธรูปเก่าแก่มากมาย บางแห่งก็น่าเสียดายที่มีพวกทุจริตตัดเศียรพระพุทธรูปไปขาย เห็นแล้วก็อนาถใจ

มานี้จำเรื่องพลายชุมพลที่ยายของปิติเล่าให้พวกเราฟังได้ใหม่จะ พลายชุมพลเป็นลูกชายของขุนแผน และขุนแผน

ก็เป็นตัวละครในเรื่องขุนช้างขุนแผน เธอทราบไหมว่า แหล่งกำเนิดของเรื่องนี้อยู่ที่สุพรรณนี่เอง แม้แต่ถนนสายต่าง ๆ ส่วนใหญ่ก็มีชื่อตามตัวละครในเรื่องนี้ทั้งนั้นแหละจะ

อำเภอที่ฉันอยู่นี้ คืออำเภออุททอง เป็นอำเภอเล็ก ๆ อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของดอนเจดีย์ เธอฟังดูชื่อก็แล้วกัน อยู่แปลว่าอะไร ทองแปลว่าอะไร ฉะนั้นคำว่า อัดคัตขาดแคลน จึงไม่มีในพจนานุกรมของชาวอุททอง (ไม่ได้มันนะ อย่าค่อน) เอามือคุดดินตรงไหน ก็มีทองงอกขึ้นมาที่นั่น (ตอนนี้มันจะ อย่าเชื่อนะ) แต่ตอนนี้เสียอยู่อย่างเดียว อากาศร้อนจัดจนฉันแทบจะเป็นบ้า น้ำในแม่น้ำข้างบ้านแห้ง และบางแห่งก็ขุ่นข้น เวลาจะตักน้ำต้องได้ลงจากตลิ่งที่ค่อนข้างชัน พอเดินเปียกแฉะเข้าก็ลื่น ฉันเคยลื่นหัวเข่าถลอกและซ้ำอยู่หลายวัน พ่อของฉันทำงานต้องถอดเสื้อทุกที เวลาฉันขี่จักรยานไปตลาดต้องสวมหมวกกันแดดที่ปีกกว้างและคับ ๆ (หมวกคับกันมันปลิวไปตามลมโง่งนะ) เออ! ฉันทิ้งออกแล้ว ฉันจะซื้อหมวกไปฝากเธอดีกว่า เมื่อไปเที่ยวไกล ๆ เธอจะได้สวมกันแดด คนที่นี่เขาसानหมวกขายกัน สิ้นค้าหัตถกรรมส่วนใหญ่เป็นพวกเครื่องสานต่าง ๆ แหม! ฉันชักจะหมดเรื่องคุยแล้วสิ เพราะเธออาจจะเคยอ่านเรื่องเมืองสุพรรณมาแล้ว แต่ถึงอย่างไรฉันก็รู้ว่าเธอถือภาษี รู้ไว้ใช

ว่าใส่บาแบกหาม จริงไหมจ๊ะ

เธอไปเที่ยวงานสงกรานต์หรือเปล่าจ๊ะ ถ้าฉันอยู่ด้วย คงชวนกันเที่ยวสุดลูกเหมือนอย่างเคย ฉันอยู่ที่สุพรรณสนุก ดีเหมือนกัน ไปชนทรายเข้าวัดเสียหลายถึง พระท่านจะใช้ ถมบ่อร้าง มีเพื่อนมาทำให้ฉันเล่นสละบ้าแข่งกับเขา ฉันเล่น เสียจนเข้าช้า ปรากฏว่าแพ้ราบคาบเพราะไม่ได้เล่นเสียนาน อ้อ! ฉันได้ไปเที่ยวถ้ำละว้าที่จังหวัดกาญจนบุรีด้วยนะ ถ้ำ มีดมากต้องจุดตะเกียงเข้าไปดู ข้างในสวยจังเลย เสียตายที่ ฉันไม่มีกล้องถ่ายรูป จะได้ถ่ายมาอวดเธอ ภายในถ้ำมีหิน งอกหินย้อย สลับซับซ้อนหลายคุหา มีชื่อประจำแต่ละคุหา

เสียด้วยซิ เช่น ห้องพระ ห้องท้องพระโรง ห้องทรงสนาน
ห้องดนตรี ฉันชอบห้องดนตรีมาก เพราะมีหินย้อยเรียงกัน
ยาวสั้นตามลำดับ พอเอาไม้เคาะจะมีเสียงดังสูง ๆ ต่ำ ๆ
เหมือนเสียงดนตรี ฟังเพราะดีจริง ๆ เธอมาเห็นคงตื่นตะลึง
ในความงาม จนไม่อยากออกจากถ้ำเขียวละ มีอยู่ตอนหนึ่ง
ตะเกียงดับ ในถ้ำมืดดึ๋มดื้อ ถัดต้องอยู่เช่นนั้นนาน ๆ ฉันคง
ตาบอดแน่ โชคดีมีคนจุดไฟขึ้นได้เร็ว เลยค่อยยังชั่ว ค่อย
หายใจทั่วท้องน้อย

อีกไม่ช้า ฉันจะกลับมาเรียนหนังสือกับเธอแล้ว เธอ
อยากได้อะไรบ้างจะ ฉันจะซื้อมาฝาก ที่สุพรรณบุรีมีชื่อ
ทางทำปลาแห้งแต่เธอก็ไม่ชอบ ฉันตั้งใจจะซื้อมาฝากคุณ
พ่อคุณแม่ของเธอ ลุงของพี่วีระ ย่าของชูใจและยายของปิติ
บ้าง (ตามกำลังทรัพย์)

วันนี้ขอจบแค่นี้จะ ฉันเพิ่งเขียนจดหมายยาว ๆ ครั้งนี้
เป็นฉบับแรก แต่ถึงอย่างไรคุยทางจดหมายสนุกสู้คุยกันด้วย
ปากไม่ได้ เมื่อพบกันฉันคงมีเรื่องสนุก ๆ เล่าให้เธอและ
เพื่อนฟังอีกเยอะแยะ

รักและคิดถึง

ดวงแก้ว ใจหวัง

“อ่านจดหมายของใครจะ มานี นั่งอมยิ้มอยู่คนเดียว”

“จดหมายของดวงแก้วค่ะแม่ ปิดภาคเรียนเขากลับไป
บ้านที่จังหวัดสุพรรณบุรีค่ะ” มานีตอบพลางยิ้มกับแม่

“น่ารักจริง” แม่พูดแล้วนั่งลง
ใกล้ ๆ “รู้จักเขียนจดหมายส่ง
ข่าวคราวถึงกัน โอ้โฮ! เขียน
ยาวเสียด้วย”

“เขาเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่สุพรรณ
ให้ฟังค่ะ แล้วยังเล่าเรื่องไป
เที่ยวถ้ำละว้าที่จังหวัดกาญจน-
บุรี นำไปเที่ยวเหลือเกินค่ะแม่
ดวงแก้วบอกว่าปิดภาคเรียน

คราวหน้า เขาจะมาขออนุญาตให้ฉันไปเที่ยวบ้านของเขา แม่
จะอนุญาตไหมคะ”

แม่มิ “ถ้าไปไม่หลายวัน แม่ก็ไม่ขัดหรอกจ๊ะ สุพรรณบุรี
กาญจนบุรี จังหวัดแถบนั้นมีอะไร ๆ น่าดูหลายอย่าง เอาไว้
ปรึกษากันตอนจวนจะปิดภาคเรียนดีกว่านะจ๊ะ บางทีแม่อาจ
จะไปเที่ยวกับลูกก็ได้”

“ถ้าแม่ไปด้วยก็ดีซีคะ พักบ้านดวงแก้วได้คะแม่” มานี
เสนอ

“เรายังไม่รู้จักมักคุ้นกับพ่อแม่ของเขา เกรงใจเขานะลูก
รอดูก่อน อย่าเพิ่งตัดสินใจพูดอะไรเดี๋ยวนี้อยู่จะ ว่าแต่
มานีทำการบ้านเสร็จแล้วหรือยังล่ะ โรงเรียนจวนจะเปิด
แล้วนะ”

“เสร็จแล้วคะแม่ ฉันอยากให้โรงเรียนเปิดเร็ว ๆ จะได้
พบเพื่อน ๆ ” มานีพูด แม่สังเกตเห็นเสื้อที่มานีสวมอยู่คับ
ไป บางแห่งมีรอยปริเพราะมานีโตขึ้นมาก จึงบอกว่าวันหลัง
จะพามานีไปตัดเสื้อและกระโปรงใหม่ ตัวที่คับและปรหรือ
ขาด แม่จะขยายและซ่อมให้ มานีดีใจมากพนมมือไหว้
ขอบคุณแม่ แม่เห็นกิริยามารยาทของลูกแล้วก็ปลื้มใจ เพราะ
มานะและมานีเป็นเด็กดี ไม่อวดดีดีอด้าน ทั้งไม่เคยทำให้
พ่อแม่ผิดหวัง ข้ายันขันแข็งทำการงานและตั้งใจเรียน
โดยสม่ำเสมอ เพื่อนบ้านก็นิยมชมชอบ ตั้งแต่วันที่มานะ
มานีเก็บกระเป๋ใส่เงินได้แล้วคืนให้เจ้าของเป็นต้นมา เวลา
พ่อหรือแม่ไปทางไหน ใคร ๆ ก็ยกย่องชมเชยว่ามีลูกดีเชิดหน้า
ชูตาพ่อแม่และวงศ์ตระกูล ทำให้พ่อแม่ภูมิใจมาก แม่
คิดว่าถึงแม้จะปล่อยมานีไปพักกับดวงแก้วสักสองสามวัน
ก็คงไม่เป็นที่หนักอกหนักใจพ่อแม่ของดวงแก้วแน่นอน

แบบฝึก

๑. คำบางคำออกเสียงได้ครบ ๕ เสียง แต่ละคำมีความหมายต่างกัน
 เจ้าจ้อตัวเก้งนุ่งกางเกงเดินแก้งข้างขึ้นไปบนแก้งดีกระดิง
ดั่งแก้ง ๆ

ฝึกอ่านและสังเกตความหมาย

กลองเล็กกลองใหญ่
 มีเสียงแปลกแปลก
 ตุ่ม ตุ่มกลองใหม่
 กลองเล็กดังตม

กลองใหม่กลองแตก
 กลองแตกดังตม
 กลองใหญ่ ตุ่ม ตุ่ม
 ตุ่ม กลองตกน้ำ

๒. ฝึกอ่านคำที่สะกดด้วย ต และ ถ

ไม่ควรทุจริต
 จะพิชิตใจ
 ยุทธหัตถี
 อุตลุดีตอัด
 งานหัตถกรรม
 ประณีตคนชม

ภาษิตว่าไว้
 โดยอัดโนมิต
 นื่อนาถขัด
 ล้วนวัตตุคม
 ทำให้เหมาะสม
 ชื่อเสียงสถิตอยู่

๓. คำบางคำ ถ้าต้องการเขียนให้สั้นลง และอ่านรู้เรื่องเร็วขึ้น ต้องเขียนอักษรย่อ คือเขียนเฉพาะพยัญชนะบางตัว และใส่จุดข้างหลังพยัญชนะนั้น

ผ้า ๓ ม. ราคา ๔๐ บ.

(ผ้า ๓ เมตร ราคา ๔๐ บาท)

ฝึกอ่านและจำ

๑. โรงเรียน	ร.ร.	๖. ตำบล	ต.
๒. พุทธศักราช	พ.ศ.	๗. อำเภอ	อ.
๓. เด็กชาย	ด.ช.	๘. จังหวัด	จ.
๔. เด็กหญิง	ด.ญ.	๙. ประถมศึกษา	ป.
๕. นางสาว	น.ส.	๑๐. ชั่วโมง	ช.ม.

๔. เครื่องหมายที่ควรรู้จัก (จำชื่อเครื่องหมายและวิธีใช้)

๑. _____ เรียกว่า สัญลักษณ์ ใช้ขีดใต้อักษร
ใต้คำ หรือข้อความที่ต้องการให้สังเกตเป็นพิเศษ
๒. () เรียกว่า นขลิขิต หรือ วงเล็บ ใช้กับ

ตัวเลข ตัวหนังสือ หรือข้อความที่กันไว้เป็นพิเศษ
ต่างหาก

๕. คำหรือกลุ่มคำ เมื่อนำมาเติมในประโยค จะช่วยให้ประโยคมี
ความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น

อ่านและสังเกต ฝึกใช้คำอื่นๆ แทนคำที่ขีดเส้นใต้

ฉันมีเพื่อน

ฉันมีเพื่อนดี

มานีหุ่่งกระโปรง

มานีหุ่่งกระโปรงใหม่

ยายเล่าเรื่องพลา^ยชุมพล

ยายของปิตีเล่าเรื่องพลา^ยชุมพล

บทที่ ๕

ฟังเรื่องสนุก

บ่ายวันหนึ่ง วีระกำลังคัดกล้วยไข่ใส่แข่ง เตรียมไว้ให้แม่ค้ารับไปขาย เขาเลือกหวีดี ๆ วางเรียงซ้อนกันจนเต็มแข่งได้หลายแข่งแล้ว ขณะที่กำลังทำงานเพลิน ได้ยินเสียงเจ้าจ้อร้องเจี๊ยก ๆ มาแต่ไกล พอเงยหน้าขึ้นก็เห็นมานะ มานี ชูใจ ส่วนปิตีกำลังเดินรั้งท้ายถือไซ้จูงเจ้าจ้อมาด้วย บางครั้งมันไม่ยอมเดิน บางทีแกลังเดินเฉไปทางอื่น ปิตีต้องจุดให้มันเดินตรง ๆ วีระทักทายเพื่อนทุกคนแล้วถามปิตีว่า “ปิตีจูงเจ้าจ้อมาจากไหน” ปิตีตอบว่า “พวกฉันเดินเข้าประตูมาก็เห็นเจ้าจ้อนั่งอยู่ มันทำท่ามีพิรุณ ถืออะไรซ่อนไว้ข้างหลัง มานะเข้าไปดูใกล้ ๆ จึงรู้ว่ามันซ่อนลูกไก่เล็ก ๆ ตัวหนึ่งไว้ ลูกไก่ตัวนั้นขนหลุดหมดและตายเสียแล้ว สงสัยว่าเจ้าจ้อคงจับถอนเล่นจนมันตาย ฉันเลยจูงมันมานี้”

วีระหันไปดูเจ้าจ้อ “เจ้านี้ชักเกรงขึ้นทุกวัน จับลูกไก่ถอนจนจนตายไปหลายตัวแล้ว นี่ถ้าแม่ไก่เห็นคงไล่จิกออกตลอดทีละ ฉันจะผูกเจ้าไว้” ว่าแล้วเขาก็คว้าไซ้จากปิตี ไปผูก

เจ้าจ้อไว้ที่โคนต้นขนุน เจ้าจ้อเดินวนไปรอบ ๆ โซ่ก็พันต้น
ขนุน ทำให้เดินไม่ได้ มันจึงหยุดเดิน ทำหน้าเซ่อแล้วลงนอน
กลิ้งเกลือกกับพื้นดิน

“วีระขยันจริง” มานะพูด “ที่บ้านของฉันปลูกผักสวน
ครัว รดน้ำเข้าเย็น บางวันก็พรวนดินบ้างเท่านั้น ฉันเลย
ไม่มีงานมาก ไม่เหมือนเธอกับปิตีสนุกกับงานอยู่เกือบทั้งวัน
ฉันนี่ก็อยากจะมีสวนบ้าง จะได้ปลูกพืชหลาย ๆ อย่าง แล้ว
เก็บขายได้เงินเหมือนเธอ” วีระหัวเราะ ชวนเพื่อน ๆ นั่งเล่น
ตามสบาย ปิตีกับมานะช่วยกันยกแข่งไปวางเรียงกัน มานีกับ
ชูใจช่วยวีระเลือกกล้วยใส่แข่ง

“ฉันอยู่บ้านก็ช่วยย่าทำกระทงห่อหมก ส่งแม่ค้าที่ตลาด
ย่าบอกว่า จะเก็บเงินไว้ให้ฉันเรียนหนังสือต่อจนถึงชั้นมัธยม”
ชูใจพูด พอดีลุงเดินออกมาจากสวน เห็นเด็ก ๆ ช่วยกันทำ
งานแล้วก็ยิ้มด้วยความชื่นใจ ความสัมพันธ์อันดีต่อกันของ
เด็ก ๆ ทำให้ผู้ใหญ่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันด้วย เมื่อวาน
ขึ้น ลุงให้อุ่นพันธุ์ดีแก่พ่อของปิตีไปลองปลูกที่สวน เด็ก ๆ
เห็นลุงเดินมา ก็ทำความเคารพ ลุงทักทายทุกคนอย่างรักใคร่
และชมเชยว่าขยันดี ทั้งไม่ดูดาบ รู้จักช่วยผู้อื่นทำงาน ปิตี
ถามหาเพชร ลุงเล่าว่าความเป็นอยู่ในครอบครัวของเพชร
ดีขึ้นมาก เพราะความมานะพยายาม ขยันหมั่นเพียร และ

มัยยัสต์ ขณะนี้เขาซื้อที่ดินจากลุงได้แปลงหนึ่ง ลุงโอน
โฉนดให้เรียบร้อยแล้ว บ้านของเขาเล็ก ๆ แต่เขาบอกว่า มี
ความสุขเหมือนอยู่ในปราสาท ขณะที่ลุงกำลังคุยกับเพื่อน ๆ
วีระเอาพู่กันจุ่มสีน้ำเงินไปทำเครื่องหมายกากบาทไว้ที่เชิง
เพื่อให้รู้ว่าเป็นเชิงของใคร ตรงไหนเป็นดินเลอะเทอะ
เขาก็เอาผ้าชุบน้ำเช็ดออก จนเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงมานั่ง
กับเพื่อน ๆ

มานีพูดว่า “วันนี้ ฉันจะมาขอความกรุณาคุณลุงให้เล่า
เรื่องขุนช้างขุนแผนให้พวกเราฟังค่ะ ดวงแก้วกลับไปเยี่ยม

บ้านที่สุพรรณ เขาเล่าว่า เรื่องขุนช้างขุนแผนเกิดขึ้นที่จังหวัด
สุพรรณบุรี พวกเราก็เลยอยากฟังค่ะ”

ลุงหัวเราะแล้วพูดว่า “เรื่องขุนช้างขุนแผนเป็นเรื่องยาว
มาก ลุงจะเล่าเรื่องขุนแผนเมื่อตอนเป็นเด็กให้ฟัง แล้วให้
พวกเจ้าไปหาหนังสืออ่านต่อเอาเอง” แล้วลุงจึงเล่าเรื่องและ
ท่องคำกลอนประกอบด้วยดังนี้

ขุนแผนเดิมชื่อพลายแก้ว เป็นบุตรของนางทองประศรี
บิดาเป็นทหารชื่อขุนไกร ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่สุพรรณบุรี มี
คำกลอนที่เพราะมากตอนพลายแก้วเกิดดังนี้

ถึงฤกษ์งามยามพลอดคลอคงง่ายง่าย ลูกนั้นเป็นชายร้อง
แ้วแ้ว

พี่ป่าน้ำอาผาถูแล	ล้างแป้แล้วก็ส่งให้แม่นม
ทาบน้ำมันแล้วใส่กระดังร้อน	ใส่เบาะให้นอนเอาผ้าห่ม
ปู้ย่าตายายสบายชม	เรือนผมน่ารักดังผักบัว
เอาขึ้นใส่อุ้แล้วแกว่งไกว	แม่เข้านอนไฟให้ร้อนทั่ว
เดือนหนึ่งออกไฟไม่หมองมัว	นมมันแป้งแต่งตัวนำเอ็นดู
พ่อแม่ปรึกษากับยาย	จะให้ป้อหลานขายอย่างไร
ฝ่ายตาตะแบเป็นหมอดู	คิดคูณเลขอยู่ให้หลานขาย
ปีบาลวันอังคารเดือนห้า	ตกฟากเวลาสามขึ้นฉาย
กรุงจีนเอาแก้วอันแพรวพราว	มาถวายพระเจ้ากรุงอยุธยา
ให้ใส่ปลายยอดพระเจดีย์ใหญ่	สร้างไว้แต่เมื่อครั้งเมืองหงสา
เรียกวัดเจ้าพระยาไทยแต่ไรมาน	ให้ป้อว่าพลายแก้วผู้แว่วไว

ขุนไกรเสียชีวิตตั้งแต่พลายแก้วยังเล็กอยู่ เมื่อบิดาสิ้น
ชีวิตแล้ว มารดาจึงพาไปอยู่ที่กาญจนบุรี พลายแก้วเป็นเด็ก
ดีอยากมีวิชาความรู้เหมือนบิดา มารดาจึงให้บวชเป็นสามเณร
ไปศึกษาหาความรู้กับพระอาจารย์ผู้เก่งกล้าวิชาการที่วัดส้ม
ใหญ่ สามเณรแก้วมีความมานะอดสาหะขยันหมั่นเพียรมาก
ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนรู้เจนจบตามที่อาจารย์สอนทุกประการ
จนอาจารย์สิ้นตำราทุกเล่ม สามเณรแก้วก็ปรารถนาที่จะเล่า
เรียนให้มากยิ่งขึ้น จึงคิดจะไปศึกษาต่อกับพระอาจารย์ที่วัด

ป่าเลไลยก์ สุพรรณบุรี คำกลอนตอนนี้มีว่า

ครานั้นจึงโฉมเจ้าเนรแก้ว
 ปัญญาไว้องคล่องแคล่วครัน
 จนอาจารย์ยาคจลาจลเจสียว
 จะเปรียบเนรแก้วได้นั้นไม่มี
 หนังสือสันกระแสดั่งแปลอรรถ
 ลูบหลังลูบหน้าแล้วว่าไป
 ยังแต่สมุทตำรับใหญ่
 กูจักแจงช่องสุ่มแต่หนุ่มมา
 ความรู้นอกนี้ไม่มีแล้ว
 อยู่คงปล้นสะคมมีดมาไป
 เนรแก้วได้ตำรับของท่านบร
 วันหนึ่งจึงเข้าไปวันทา
 ไปสืบทาวิชาเรียนต่อไป
 ท่านวัดป่าเลไลยก์นั้นบยันต์
 เนรแก้วจึงลามาหาแม่
 พ่อเอ๋ยมาโยทำไมนั้น
 ร่ำเรียนจบแล้วท่านบอกให้
 ว่ารู้จักมานานกับมารดา

บวชแล้วร่ำเรียนด้วยเพียรหมั่น
 เรียนสิ่งใดได้นั้นไม่ช้าที่
 เณรเณรออกเกรียวอยู่ที่
 บวชยังไม่ถึงปีก็เจนใจ
 จนสมภารเจ้าวัดไม่บอกได้
 ลั่นได้กูแล้วเนรแก้วอา
 ฝืนแต่หัวใจพระคาถา
 หวงไว้จนบราไม่ให้ใคร
 กูรักเนรแก้วจะยกให้
 เลี้ยงโหงพรายไปได้ทุกตา
 คิดถึงตัวอยากเรียนให้ยิ่งกว่า
 จะขอลาไปสุพรรณบุรี
 ท่านสมภารขอบใจหัวเราะรี
 กับสีกาทองประศรีรู้จักกัน
 ทองประศรีวิ่งแรมมารับขวัญ
 แม่ขาบร่ำท่านให้ลูกมา
 ว่าวัดป่าเลไลยก์ดีหนักหนา
 แม่จงพาลูกนี้ไปฝากไว้

สามเณรแก้วได้ศึกษาต่อที่วัดป่าเลไลยก์ตามความปรารถนา
และอุตส่าห์เล่าเรียนจนรู้สิ้นทุกอย่าง ต่อมาเมื่อพลายแก้ว
สึกจากสามเณรและเป็นผู้ใหญ่ ก็ได้ใช้วิชาความรู้ที่ได้ร่ำ
เรียนมา ช่วยชาติบ้านเมือง ด้วยการเป็นทหารเหมือนบิดา
ไปรบข้าศึกศัตรูได้ชัยชนะทุกครั้ง จนได้ตำแหน่งขุนแผน
และได้เป็นเจ้าเมืองกาญจนบุรี

“นี่แหละหลานเอ๋ย จงจำไว้เถิดว่า ความขยันหมั่น
เพียรทำให้คนเราได้รับความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา

เล่าเรียน หรือการประกอบกิจการงาน ต้องมีความขยันหมั่นเพียรและมานะอดทนจึงจะมีความเจริญต่อไปเบื้องหน้า พวกเจ้าเติบโตขึ้นจงจำคำพูดของลุงไว้ว่า ถ้าพวกเจ้าเจริญก้าวหน้า บ้านเมืองก็เจริญก้าวหน้าด้วย” เด็ก ๆ ขอบคุณลุงที่เล่าเรื่องขุนแผนให้ฟัง ต่างตั้งใจที่จะเป็นคนดีมีความขยันหมั่นเพียรเพื่อความเจริญก้าวหน้าของตนเอง และประเทศชาติ

แบบฝึก

๑. ฝึกอ่านชื่อปีไทย

๑. ปีชวด	๗. ปีมะเมีย
๒. ปีฉลู	๘. ปีมะแม
๓. ปีขาล	๙. ปีวอก
๔. ปีเถาะ	๑๐. ปีระกา
๕. ปีมะโรง	๑๑. ปีจอ
๖. ปีมะเส็ง	๑๒. ปีgun

ฝึกอ่านชื่อเดือนไทย

เดือนที่ ๑	เรียกว่า	เดือน	อ้าย
” ๒	”	”	ยี่
” ๓	”	”	สาม
” ๔	”	”	สี่
” ๕	”	”	ห้า
” ๖	”	”	หก
” ๗	”	”	เจ็ด
” ๘	”	”	แปด
” ๙	”	”	เก้า
” ๑๐	”	”	สิบ
” ๑๑	”	”	สิบเอ็ด
” ๑๒	”	”	สิบสอง

๒. ฝึกอ่านคำที่สะกดด้วย ท ธ

มีสิ่งพิรุณ	หยุดกากบาท
ที่หน้าปราสาท	วิวาทไขไหม
จบชั้นประถม	มัธยมเรียนไป
มัธยัสต์เข้าไว้	ไม่ควรประมาท

๓. คำบางคำอ่านเสียงเหมือนกัน แต่เขียนต่างกัน และความหมายต่างกันด้วย

ฝึกอ่านและจำความหมาย

แม่ทำ แกง บวด เลี้ยง ในงาน บวช พระ

เมื่อ สึก จาก เณร แล้ว เขาก็ ใช้ วิชา ที่ ศึกษา มารับกับ ข้าศึก

เขาไม่สนใจ ไย ดีกับ ไย แมง มูม ที่ ติด อยู่ตาม พวง ลำ ไย

แม่ให้ฉันเด็ด ขั้ว พริก ก่อนเอาไป คั่ว

มานี้บอกว่าจะไป ซื้อ ลูก หว่า

๔. การใช้คำหรือกลุ่มคำประกอบข้อความทำให้มีความหมายชัดเจนขึ้น

ฝึกอ่านและสังเกตการใช้คำ

“พี่มานะเห็น ซองจดหมาย ของ มานี ไหมคะ ?”

“สี อะไร วาง ไว้ตรงไหน ?”

“ซองสีฟ้า ที่ วาง ไว้บน โต๊ะ”

“เห็นจะ มันอยู่ในหนังสือ บน ตู้”

๕. อ่านคำอธิบายต่อไปนี้ แล้วฝึกแต่งประโยค

ประโยคคำถาม คือ ข้อความที่ใช้ถามผู้อื่นเมื่อต้องการรู้อย่างใดอย่างหนึ่ง จะมีคำต่อไปนี้อยู่ในข้อความนั้นด้วย

ใคร อะไร ที่ไหน ทำไม
 อย่างไร หรือ ไหม ฯลฯ
 จะมีเครื่องหมายปรศนีย (?) ข้างท้ายข้อความหรือไม่ก็ได้

ประโยคคำตอบ คือ ข้อความที่ใช้ตอบคำถาม เพื่อให้ผู้ถามรู้เรื่อง บางครั้ง
 จะมีคำตอบรับหรือปฏิเสธเพียงคำสั้น ๆ เช่น ค่ะ จ้ะ ครับ ไม่ใช่

อ่านและสังเกต ฝึกใช้ประโยคคำถามและคำตอบ

ถาม เจ้าจ้อทำอะไร

ตอบ เจ้าจ้อถอนขนลูกไก่
 ถอนขนลูกไก่

ถาม วีระชอบไหม

ตอบ วีระไม่ชอบ
 ไม่ชอบ

ถาม เจ้าจ้อถูกทำโทษใช่ไหม

ตอบ ใช่จ้ะ เจ้าจ้อถูกทำโทษ
ใช่จ้ะ

๖. คำที่ใช้ในบทร้อยกรองมักจะมีหลายความหมายหลายอย่าง เป็นไปตามเนื้อเรื่องและความคิดของผู้เขียน

อ่านและสังเกต ความหมายของบทร้อยกรองต่อไปนี้

- “เรือนผมน่ารักดังผักบัว” - ศีรษะและผมมีรูปทรงน่ารัก
- “จนอาจารย์ขาดฉลาดเฉลียว” - อาจารย์ยอมรับว่าเผลอแก้ว่มีความฉลาดมากเหลือเกิน
- “สิ้นไส้กูแล้วเณรแก้วอา” - อาจารย์มอบความรู้ให้เณรแก้วจนหมดสิ้น
- “กูจัดแจงช่องสุขแต่หนุ่มมา” - อาจารย์ได้เก็บรวบรวมวิชาความรู้ต่าง ๆ เอาไว้ตั้งแต่หนุ่ม
- “อยู่คงปล้นสะดมมีถมไป” - มีวิชาที่ใช้ป้องกันอันตรายจากคมอาวุธและคาถาที่ใช้ในการสะกดทัพ (ทำให้คนหลับ)
- “ทองประศรีวิ่งแร่มารับขวัญ” - ทองประศรีรีบวิ่งมารับลูกด้วยความยินดี

๓. คำบางคำ ถ้าหากแบ่งช่วงคำผิด จะทำให้อ่านผิด

อ่าน สักเกต และเปรียบเทียบ

โหนด	(ฉะ-โหนด	ไม่ใช่	โฉ-นด)
แปลง	(แปลง	”	แป-ลง)
กากบาท	(กา-กะ-บาท	”	กาก-บาท)
ปรารธนา	(ปราด-ธะ-หนา	”	ปรา-รด-นา)
สามารถ	(สา-มาด	”	สา-มา-รด)

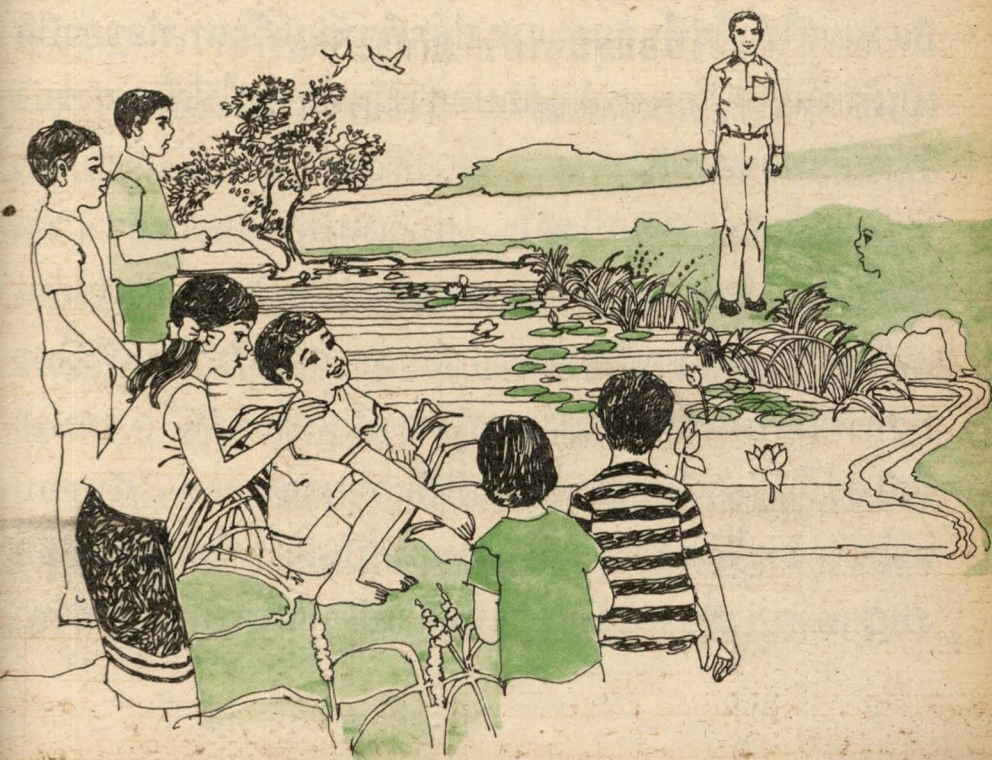
บทที่ ๖

เพื่อนใหม่

เมื่อฟังเรื่องขุนช้างขุนแผนจบแล้ว เด็ก ๆ ก็ลาลุกกลับบ้าน วีระจึงชวนเพื่อน ๆ รวมทั้งเพชร ไปเดินเล่นที่ริมบึงชายทุ่ง ระยะนี้ฝนเริ่มตกชุก น้ำในบึงเต็มเปี่ยม บางแห่งที่ตลิ่งต่ำ น้ำจึงล้นออกมาท่วมทุ่งนา อีกไม่นานชาวนาก็จะทำนาได้แล้ว มานี้ชี้ชวนชวนใจให้ดูดอกบัวในบึง บางกอดดอกสีแดง บางกอดดอกสีม่วง ชูสล้างอยู่เหนือน้ำใสสะอาด นกกินปลาหลายตัวบินโฉบเฉี่ยวอยู่ไปมา นกกระยางยืนจ้องจับปลาอยู่ตามริมบึง ลมพัดผ่านเย็นสบาย ท้องฟ้าเป็นสีคราม ปุยเมฆสีขาวล่องลอยไปตามลม

ที่ริมบึง ผึ้งตรงกันข้ามกับที่เด็ก ๆ ยืนอยู่ มีชายคนหนึ่งสวมกางเกงขายาวและเสื้อแขนยาวสีงาก็ เขย็นหันหน้ามองไปทางด้านป่าสงวน วีระกระซิบบอกเพื่อน ๆ ว่า ระยะนี้ตอนเย็นเขาออกมาที่ริมบึงคราวใด มักจะเห็นชายผู้นี้อยู่ตรงนี้ทุกที ปิดตอกความเห็นว่า อาจจะเป็นพวกลักลอบตัดไม้ก็ได้ ต้องคอยสังเกตดูให้ดี ขณะที่เด็ก ๆ กำลังกระซิบ

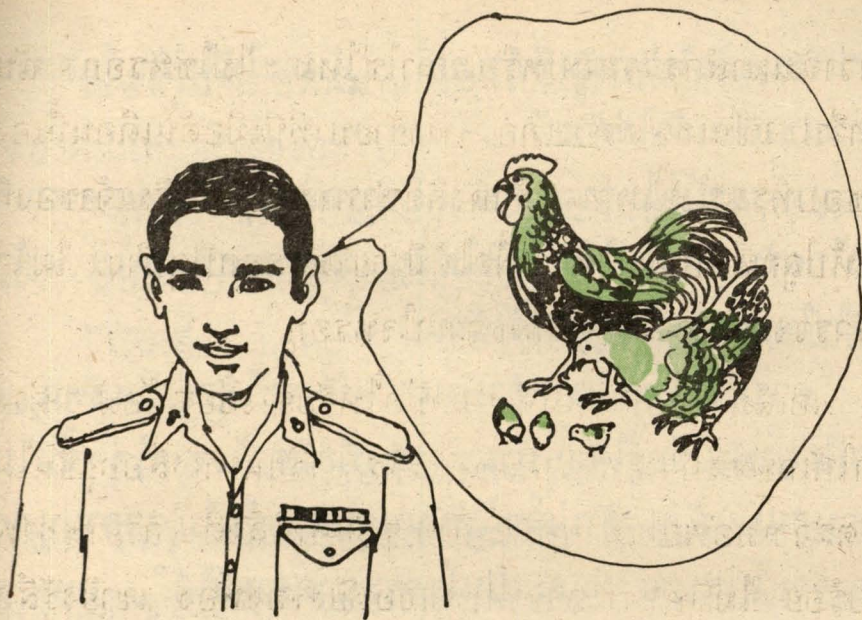
กระซิบกันอยู่ ชายคนนั้นก็หันกลับมาเห็นเข้า เขารีบเดิน
 อ้อมบึงตรงมาที่กลุ่มเด็ก ๆ ทันที พอเข้ามาใกล้จึงแลเห็นว่า
 ชายผู้นั้นมีร่างสูงใหญ่ ท่าทางใจดี เขาทักขึ้นว่า “สวัสดี
 เด็ก ๆ ฉันเห็นเธอออกมาเดินเล่นที่นี่เสมอ คงชอบธรรม-
 ชาติมากนะ” เพชรถามแซงขึ้นว่า “มาสำรวจสถูปหรือครับ”
 พอนึกขึ้นได้ว่าไม่ควรพูดแซงผู้อื่น เขาก็นึกเสียใจ ชายผู้นั้น
 ทำหน้าฉงนย้อนถามว่า “สถูปอยู่ที่ไหน” วีระรีบพูดกลับ
 เกื่อนว่า “เป็นเจดีย์ร้างครับ ชาวบ้านที่นี่เขาเรียกกันว่าสถูป
 พวกเราก็เลยเรียกตาม” ชายผู้นั้นพยักหน้ารับพลางพูดว่า
 “อ้อ อย่างนั้นหรือ” แล้วมียิมหันไปพูดกับเพชรว่า “เมื่อก็

ถามว่าฉันมาสำรวจสถูปหรือเปล่าใช่ไหม ไม่ใช่หรอก ฉันชื่อทวีป เป็นเกษตรอำเภอ เพิ่งย้ายมาที่นี่เมื่อต้นเดือนนี้เอง ฉันชอบที่ริมบึงนี้มาก กำลังคิดหาทางจะส่งเสริมเจ้าของที่ดินให้ปลูกพืชบางอย่าง เพื่อให้มีรายได้ตลอดปีดูบ้าง ไม่ได้มาสำรวจสถูปอย่างที่พวกเธอเข้าใจหรอก”

พอเด็ก ๆ ได้ฟังก็ดีใจ ยกมือไหว้อย่างอ่อนน้อม ต่างบอกให้เกษตรอำเภอรู่ว่าตนชื่ออะไร เรียนหนังสืออยู่ชั้นใด เกษตรอำเภอพอใจมากที่เห็นเด็ก ๆ มีอุปนิสัยดี กิริยาสุภาพ เรียบร้อย ไม่มีท่าทางอวดดีหรือเย่อหยิ่งจองหอง เขายังรู้สึกพอใจมากขึ้น เมื่อรู้ว่าเด็กทุกคนสนใจการเกษตร ลงของวีระมีสวนผลไม้ ไร่พืชล้มลุกและปลูกพืชหมุนเวียน พ่อของปิติเป็นชาวนา เกษตรอำเภอบอกว่าวันหลังจะไปเยี่ยมลงของวีระและพ่อของปิติ

“ผมออกมาที่ริมบึงที่ไร ผมก็เห็นท่านยืนอยู่แถว ๆ นั้นทุกที” วีระพูด เกษตรอำเภอหัวเราะ “อย่าเรียกฉันว่าท่านเลยนะ พวกเธอเรียกฉันว่าอาดีกว่า ฉันไม่ชอบเห็นใครทำท่าพินอบพิเทาเกินไป ขอให้เราเป็นเพื่อนกัน” เขาพูดต่อไปว่า “ฉันไม่ค่อยชอบนั่งที่โต๊ะทำงานนาน ๆ ฉันชอบออกมาดูชาวไร่ ชาวนา ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานเกษตร เพื่อจะได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการทำไร่ ทำนา

หรือการใช้อุปกรณ์ทางเกษตร สัปดาห์หนึ่ง ๆ ฉันจะออกไปเยี่ยมชาวไร่ชาวนาที่อยู่ไกล ๆ ประมาณสองวัน”

“พ่อของผมรับราชการ เราไม่มีสวนหรือไร่นา ได้แต่ปลูกพืชผักสวนครัว” มานะพูด “เธอเลี้ยงไก่ด้วยหรือเปล่าล่ะ” เกษตรอำเภอลาม มานะสังเกตเห็นอาการปฏิกิริยาของเกษตรอำเภอแล้วมีความรู้สึกไว้นิ่งเฉยใจ จึงพูดอย่างสนิทสนมว่า “ไม่ได้เลี้ยงครับ คุณอาภรณ์แนะนำผมด้วย ผมอยากจะทำงานเกษตร หารายได้ในยามว่าง”

เกษตรอำเภอยิ้ม “เลี้ยงไก่อีกดี ไม่ต้องมีอุปกรณ์อะไรยุ่งยาก ได้กินไข่ กินเนื้อ ขายก็ได้ หาไก่พันธุ์ดี ๆ มาเลี้ยงแล้วทำเล้าให้มันอยู่และออกไข่ ถ้าเธอคิดจะเลี้ยงจริง ๆ พรุ่ง

นี่เลิกเรียนแล้วไปหาฉันที่อำเภอ ฉันจะให้ไก่พันธุ์และจะ
ไปช่วยเธอทำเล้าไก่ด้วย”

มานะยกมือไหว้ขอบคุณ ปิติพูดว่า “ที่บ้านของผมก็
เลี้ยงไก่ครับ แต่ไม่ได้ทำเล้าให้มัน มันนอนบนต้นไม้ แล้ว
ออกไข่ในตะกร้าที่พ่อทำไว้ใต้ถุนบ้าน”

“ควรทำเล้าแยกจากตัวบ้าน มันจะได้อยู่เป็นสัดส่วน
ถ้าแม่ไก่มาฟักไข่อยู่ใต้ถุนบ้าน บางทีก็มีตัวไรจากไก่ ขึ้นไป
รบกวนคนบนบ้าน ถ้าปล่อยให้มันนอนตามต้นไม้ เวลาฝนตก
มันอาจจะไม่สบาย และเป็นโรคระบาดตายก็ได้” เกษตร
อำเภอพูด

ปิติพูดต่อไปว่า “ที่บ้านของผมมีสระร้าง ตอนนี้ฝนตก
มีน้ำขังจนล้นสระ ผมอยากจะเลี้ยงปลา คุณอาคิดว่า ควร
เลี้ยงปลาอะไรดีครับที่โตเร็วขายได้เร็ว”

“โอโฮ! จะหาทางรวยเร็วละซีทีนี่” เกษตรอำเภอพูดพลาง
หัวเราะ “ฉันคิดว่าเลี้ยงปลานิลก็ดีนะ ไปหาฉันซี ฉันจะให้
ฉันเพาะพันธุ์ปลานิลไว้เยอะ แต่ทางที่ดีต้องขุดลอกสระ
เสียก่อนจึงค่อยเลี้ยงปลา เธอจะให้ฉันไปช่วยขุดไหมละ”

“ขอบคุณครับ ดีเหลือเกิน” ปิติตอบ “พี่ ๆ ผมหลาย
คนเขาก็ว่าจะขุดอยู่เหมือนกัน ถ้าคุณอาว่าง จะไปแวะดู
สักวันก็ดีครับ เผื่อจะได้แนะนำให้ถูกต้องยิ่งขึ้น”

เกษตรอำเภอกันมามองมานี้กับชูใจแล้วถามว่า “เธอ
สองคนนี้จะจะเลี้ยงอะไร”

“ฉันเลี้ยงสุนัขกับนกแก้ว และจะช่วยพี่มานะเลี้ยงไก่
ค่ะ” มานีตอบอย่างสุภาพเรียบร้อย

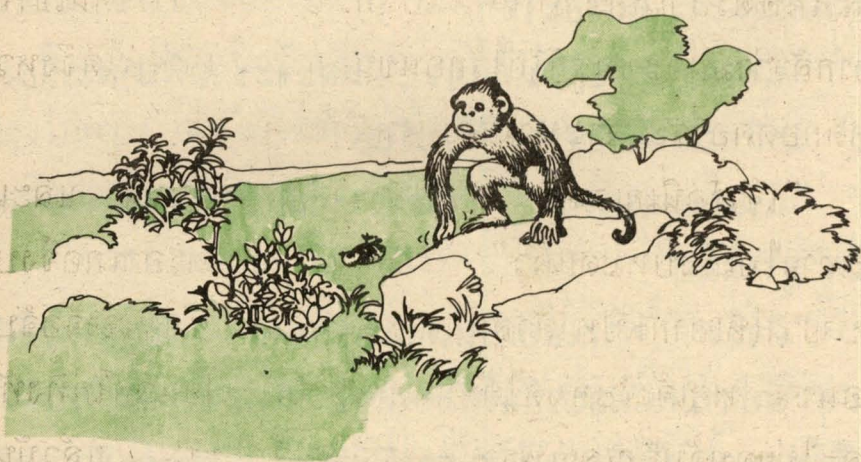
“ฉันเลี้ยงแมวค่ะ เวลาว่างก็เย็บกระถางส่งแม่ค้าห่อ
หมก” ชูใจตอบ

“ดีจริง พวกเธอเป็นเด็กน่ารักมาก ฉันอยากให้เด็ก
อื่น ๆ มีความคิดและขยันเหมือนเธอ ถ้าเธอทำอะไรแล้วได้
ผลดีก็ชักชวนให้เพื่อนฝูงทำตามด้วยนะ” เกษตรอำเภอบุค
แล้วชวนเด็ก ๆ กลับบ้าน ขณะที่เดินไปด้วยกัน ทุกคนพูด
กันไปเบา ๆ มิตรภาพระหว่างเกษตรอำเภอกับพวกเด็ก ๆ
เริ่มทวีความสนิทสนมกลมเกลียวกันขึ้นทีละน้อย ๆ

ดวงอาทิตย์คล้อยต่ำลงมากแล้ว นกกาบินกลับรัง ส่ง
เสียงร้องแข็งแซ่ ฟังไม่ได้ศัพท์ ต้นมะเกลือกำลังออกดอก
ดก มีนกมาทำรังอยู่หลายคู่ เพราะไม่มีใครรังแกหรือทำ
อันตรายมัน เกษตรอำเภอลำเลียงประโยชน์นานับการของ
ธรรมชาติให้พวกเด็ก ๆ ฟัง เขาเล่าสนุก น้ำเสียงมีกังวาน
ชวนฟัง ทำให้น่าเลื่อมใส

“บ้านพักของคุณอาศัยอยู่ที่ไหนครับ” ปิติถาม

“ฉันเช่าบ้านเล็ก ๆ อยู่แถวหน้าว่าการอำเภอ ถ้าพวก

เธอว่างก็ไปเที่ยวที่บ้านฉันบ้างซี ฉันอยู่คนเดียว”

“ใครทำอาหารและซักเสื้อผ้าให้คุณอาละครับ” วีระ
ถาม

เกษตรอำเภอยิ้ม “ฉันทำเองสารพัด ถือหลักอยู่ง่าย
กินง่าย” เพชรถามต่อไปว่า “แล้วภรรยาของคุณอาละครับ
ไม่มาอยู่ด้วยหรือ” เกษตรอำเภห้าวเราะ “ฉันยังไม่มีภรรยา
หรอก เพราะยังไม่ได้แต่งงาน”

ไม่ช้าก็ถึงบ้านวีระ เจ้าจ๋อนั่งยอง ๆ อยู่บนขอนไม้ก่อน
หนึ่ง มันทำท่าเหมือนนั่งคอยวีระ พอมันเห็นวีระและเพื่อน ๆ

ก็ร้องเจี๊ยกดังลั่นด้วยความดีใจ แต่ไม่กล้าเข้ามาหาเพราะมัน
กลัวเกษตรอำเภอสืบซึ่งเป็นคนแปลกหน้า วีระเดินเข้าไปดู
เขากลัวว่ามันจะชุกลูกไก่ไว้ถอนขนอีก เจ้าจ้อได้จังหวะก็
โดดกอดคอวีระ วีระพามันมาหาเพื่อน ๆ

“เจ้าจ้อนี้เกเรมาก ชอบจับลูกไก่มาถอนขน และเล่น
จนตายไปเกือบหมดแล้ว” วีระพูด เกษตรอำเภอก็บอก
อุบายว่าให้เอากะปิทาตัวลูกไก่สักตัวหนึ่ง ให้เจ้าจ้อจับไป
ถอนขน พอเจ้าจ้อดมดูได้กลิ่นกะปิ มันจะโยนลูกไก่ทิ้งทันที
และไม่ยอมจับอีกเลยเพราะลิงเกลียดกลิ่นกะปิ แล้วมันจะ
เอามือเช็ดถูกับพื้นดินหรือต้นไม้ บางทีก็ใช้ไม้ขีดจนกว่าจะ
หมดกลิ่นกะปิ วีระต้องรีบล้างมือให้มันจนหมดกลิ่น มิฉะนั้น
มือของมันจะเป็นแผล เด็ก ๆ ได้ฟังก็หัวเราะชอบใจ วีระ
บอกว่า จะลองทำดูเพื่อตัดสันดานเกเรของเจ้าจ้อ

“ตอนนี้ยังไม่เย็นมากนัก ผมอยากจะเชิญคุณอาเข้าไป
ในบ้าน ถ้าลุงได้รู้จักคุณอา คงจะพอใจมาก” วีระพูด

“เมื่อฉันย้ายมาใหม่ ๆ ก็ได้ยินกิตติศัพท์คุณลุงทรัพย์
ประสงค์สุข ของวีระอยู่เหมือนกันว่า เป็นชาวสวนที่ขยัน
ขันแข็ง พืชพรรณในไร่ในสวนก็ให้ผลดี ตกลง ฉันจะเข้าไป
พบคุณลุงของเขา” เกษตรอำเภอฟุดพลางเดินตามวีระกับ
เพชรเข้าไปในบ้าน ส่วนมานะ มานี ปิติ และชูใจขอตัว

กลับบ้านก่อน เด็ก ๆ ให้อาหารเกษตรอำเภอ เขาย้ำคำสัญญา
ว่าจะไปเยี่ยมที่บ้านของเด็ก ๆ ทุกคน

แบบฝึก

๑. ทบทวนการผันอักษรต่ำ

ฝึกอ่าน สังเกตความหมาย และฝึกผันคำอื่น ๆ
น้ำท่วมที่ไรไรนาเสียหายและคนไร่ที่อยู่มากมาย
บางคนต้องนอนในยุ้งข้าว ยุ้งก็ชุม ดูยุ้งไปหมด
แม่ให้ทอนต้นกระทอนเป็นทอน ๆ
พ่อเล่าเรื่องให้ลูก ๆ รู้พ่อเล่า ๆ ว่าเมื่อคืนนี้งูเข้าไปกินไก่
ในเล้า

๒. ฝึกอ่านและจำคำที่สะกดด้วย ป พ

มีกระถางรูป
เหมือนนในรูปภาพ
ยกทัพข้ามทวีป
พบทรัพย์สมบัติ

อยู่หน้าสถูป
ทราบกิตติศัพท์
รีบไปดูมหรสพ
สรูปได้ชัดเจน

๓. ฝึกอ่านและจำคำที่ออกเสียง อะ ที่ตัวสะกดของคำหน้า

อุปนิสัย	ไม่ทุจริต
คิดอุปกรณ์	ตอนขลุมน
มีคุณภาพ	ฉาบภาชนะ
จะมีธยัสถ์	ยุทธหัตถี
มีมิตรภาพ	นานัปการ

๔. ไม้ยมก (๑) เขียนไว้หลังคำหรือกลุ่มคำเพื่อให้อ่านซ้ำกัน ๒ ทน

ฝึกอ่านและสังเกตการอ่านซ้ำคำที่ขีดเส้นใต้

เขามาหาฉันบ่อย ๆ

เขากระซิบบอกเพื่อน ๆ

ฝนตกทุกวัน ๆ จนฉันออกไปไหนไม่ได้

วันนี้ฉันรู้สึกหนาว ๆ ร้อน ๆ เหมือนจะเป็นไข้

สัปดาห์หนึ่ง ๆ ฉันได้หยุดเรียน ๒ วัน

เขาค่อย ๆ คั่นเคยกันมากขึ้นที่ละน้อย ๆ

ไม้ยมก (๑) ใช้เพื่อย้ำคำที่อยู่ข้างหน้า ไม่ใช่เป็นคำขึ้นต้นข้อความข้างหลัง

ฝนตกเกือบทุกวัน ๆ นี่ไม่ตก (ผิด)

ฝนตกเกือบทุกวัน วันนี้ไม่ตก (ถูก)

๕. คำบางคำบอกให้รู้ว่าเป็นชื่อ คน สัตว์ สิ่งของ และอื่น ๆ

ฝึกอ่านและสังเกต

คน	มานี่ มานะ แม่ พ่อ พี่ เพื่อน
สัตว์	แมว หมา เจ้าจ้อ เจ้าแก่ สีเทา
ต้นไม้	มะม่วง บัว มะยม พริก ผักกาด ฝรั่ง
สิ่งของอื่น ๆ	โต๊ะ เก้าอี้ หนังสือ รองเท้า พระอาทิตย์ โลก โรค ยา โรงเรียน

๖. คำแทนชื่อ

ฝึกอ่านและสังเกต การใช้คำแทนชื่อ

ถ้าเจ้าจ้อได้กลืนกะปิ	<u>เจ้าจ้อ</u> จะโยนลูกไก่ทิ้ง
ถ้าเจ้าจ้อได้กลืนกะปิ	<u>มัน</u> จะโยนลูกไก่ทิ้ง
เกษตรอำเภอบอกวีระว่า	<u>เกษตรอำเภอ</u> จะไปเยี่ยมลุง
ของ <u>วีระ</u>	
เกษตรอำเภอบอกวีระว่า	“ <u>ฉัน</u> จะไปเยี่ยมลุงของ <u>เธอ</u> ”

๗. ประโยคคำถาม ประโยคคำตอบ

ฝึกอ่านและสังเกต

ประโยคบอกเล่า	คนเห็นนก
---------------	----------

ประโยคคำถาม

ใครเห็นนก ?

ประโยคคำตอบ

คน (คนเห็นนก)

ประโยคบอกเล่า

ฉันอยู่ที่นี้นานแล้ว

ประโยคคำถาม

เธออยู่ที่นี้นานแล้วหรือ ?

ประโยคคำตอบ

ค่ะ (ฉันอยู่ที่นี้นานแล้ว)

๘. การอ่านแยกคำให้ถูก

คำบางคำเขียนติดกัน ต้องอ่านแยกให้ถูกจึงจะมีความหมาย

บาง-กอดอกสี-แดง อ่าน บาง-กอดอก-สี-แดง

(ไม่ใช่ บา-งก-อด-อก หรือ บาง-กอด-อก)

ลอบออกนอก

อ่าน ลอบ-ออก-นอก

ชอบอกชอบใจ

” ชอบ-อก-ชอบ-ใจ

พินอบพิเทา

” พิ-นอบ-พิ-เทา

บทที่ ๗

บันทึกของชูใจ

ปีนี้ มานี ชูใจ ปิติ ดวงแก้ว สมคิด และเพื่อน ๆ เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ครูประจำชั้นเป็นชายชื่อ กมล เป็นคนเอาการเอางานและเข้มงวดกวดขัน แต่มีน้ำใจเมตตา กรุณา นักเรียนจึงทั้งรักและทั้งเกรง ทุกคนตั้งใจเรียน และเอาใจใส่ทำการบ้านมิได้ขาด วันนี้ครูกลมสอนให้นักเรียนรู้จักเขียนบันทึกประจำวัน แล้วให้นักเรียนเขียนบันทึกประจำวัน ตลอดสัปดาห์เป็นการบ้าน ชูใจชอบการบ้านชิ้นนี้มาก

เพราะเขาชอบเขียนบันทึกส่วนตัวอยู่แล้ว เขาจึงเริ่มเขียน
บันทึกตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ ดังนี้

วันที่ ๗ สิงหาคม

วันนี้ไปโรงเรียนแต่เช้า เตรียมส่งการบ้านคณิตศาสตร์
นั่งตรวจทานก่อนส่ง ปรากฏว่าเราหาวและลบเลขผิดไป เลย
แก้ไขให้ถูกต้องแล้วจึงส่ง บางคนขอลอกจากเพื่อน แต่ไม่มี
ใครกล้าฟ้องครู วันนี้เรียนหนังสือสนุกมาก คุณครูให้อภิปราย
ปัญหาว่าทำอย่างไรเราจึงจะช่วยให้เศรษฐกิจในครอบครัว
ดีขึ้น ปิติอภิปรายเสียงดังจนคุณครูต้องเตือน คุณครูชมมา
นิว่าพูดมีเหตุผลดี และชมดวงแก้วว่าใช้สำนวนโวหารดี ส่วน
เราคุณครูให้กำลังใจว่าถ้าพูดดังกว่านี้สักหน่อยจะดีมาก เรา
ต้องพยายามพูดให้เสียงดังขึ้น

ยาให้สตาจมา	๑๐	บาท
-------------	----	-----

ซื้อใบตองไปทำกระทง	๗	บาท
--------------------	---	-----

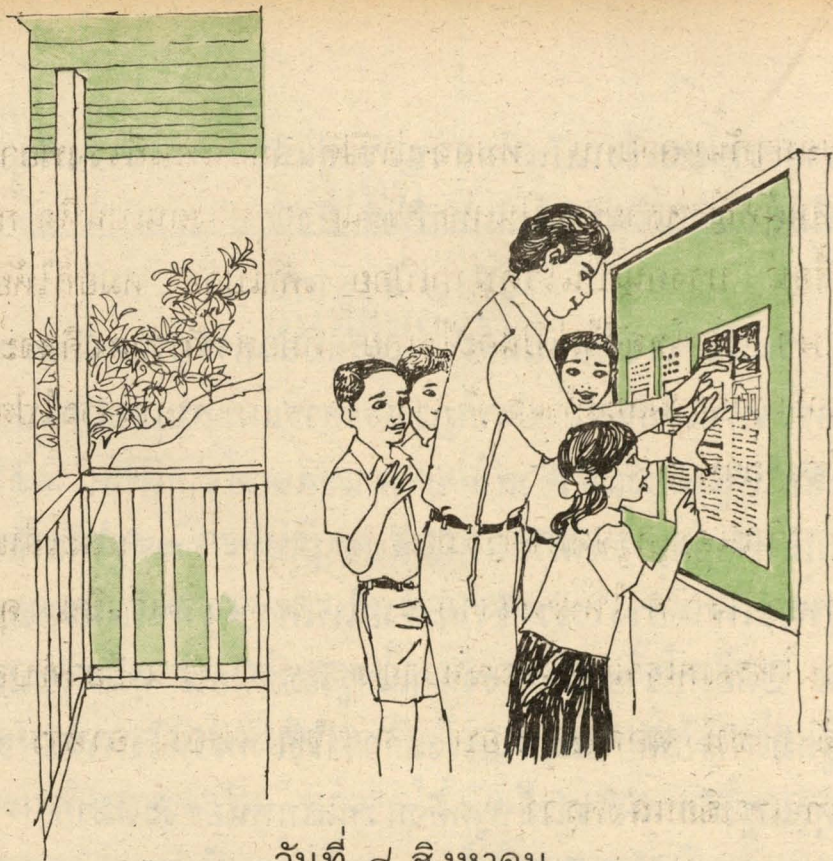
ซื้อขนม	๑.๕๐	บาท
---------	------	-----

ซื้อน้ำหวาน	๑.๐๐	บาท
-------------	------	-----

รวมใช้เงินไป	๘.๕๐	บาท
--------------	------	-----

นำเงินไปคืนให้ย่า	๐.๕๐	บาท
-------------------	------	-----

เราเอาเงินไปคืนย่าสองสลึง กินข้าวเย็นแล้ว ทำการบ้าน
และช่วยย่าเย็บกระทง

วันที่ ๘ สิงหาคม

คุณครูกลมมาโรงเรียนแต่เช้า เอาหนังสือพิมพ์มาติดไว้ให้นักเรียนอ่าน เราชอบอ่านข่าวต่าง ๆ คุณครูให้นักเรียนเปลี่ยนเวอร์กันย่อข่าว โดยสรุปไปติดไว้ที่แผ่นป้ายประกาศให้เพื่อน ๆ อ่าน ทำให้ทุกคนรู้ข่าวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ทันทั่วทั้งที่อยู่เสมอ ตอนเช้าแถวหน้าเสาธง เชิญธงชาติขึ้นแล้ว คุณครูใหญ่ประกาศว่า วันนี้ตอนสาย ๆ หมอจะมาตรวจสุขภาพของนักเรียน ปกติหน้าเสียเพราะฟันของเขายุ่ง เขากลัวจะถูกถอนฟัน เพื่อนกระซิบว่าเขาหน้าซีดเป็นไก่อุ้ม ตอนสาย

หมอมากันหลายคน หมอสั่งให้ปิติไปถอนฟันที่โรงพยาบาล
 เพื่อนผู้หญิงหลายคนเป็นเหา เพื่อนผู้ชายบางคนเป็นหิด กลาก
 เกลื้อน บางคนเป็นโรคปากเปื่อย เท้าเปื่อย หมอก็ให้ยาไว้
 รักษา เราโชคดีไม่เป็นอะไรเลย หมอสงสัยว่าสมคิดจะมีตัว
 พยาธิเพราะดูผอมแห้งแรงน้อย หมอจึงสั่งให้เอาอุจจาระไปตรวจ
 ที่โรงพยาบาล

วันนี้คุณครูจัดกิจกรรมให้พวกเราเรียน และเล่นสนุก
 หลายอย่าง ทำให้พวกเราอ่านและเขียนคำได้เร็วขึ้น คุณครู
 สอนให้พวกเราเขียนกลอนง่าย ๆ ใครจะเขียนเกี่ยวกับอะไร
 ก็ได้ เช่น ดอกไม้ที่ชอบ สัตว์เลี้ยง เพื่อน อาหาร กีฬา
 ฯลฯ เราเขียนส่งครูว่า

ฉันรักมานี
เราเป็นเพื่อนกัน
เราต่างช่วยเหลือ
แสนสุขนักหนา

เขาคือพ่อฉัน
หลายวันนานมา
เฝ้าเพื่อทุกคน
เพื่อนรักเพื่อนเกลอ

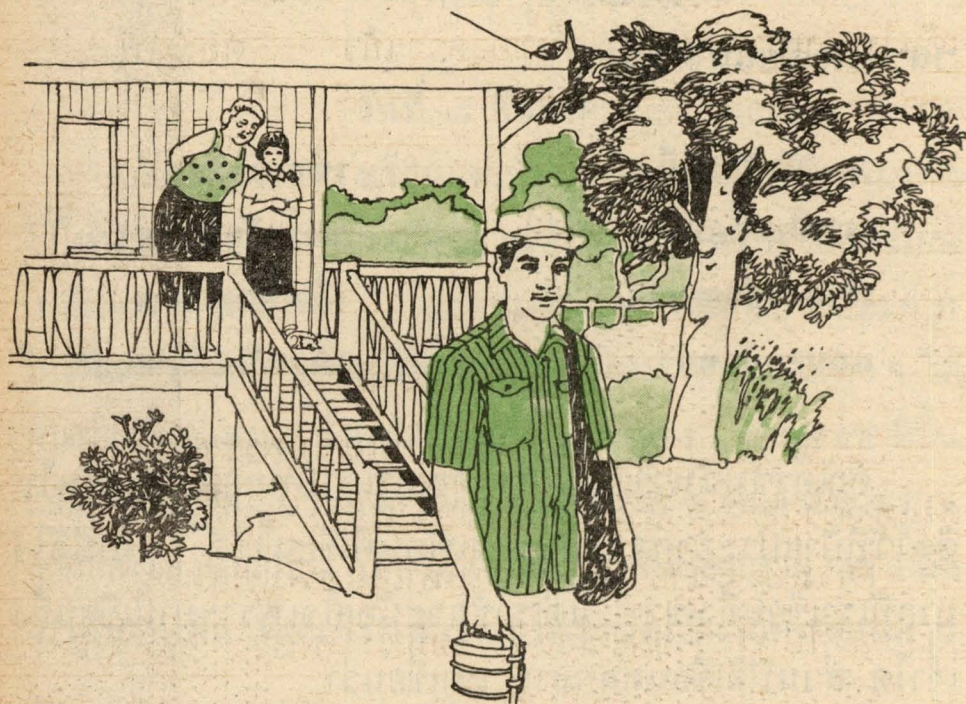
คุณครูชมฉันว่าเขียนเก่ง คุณครูเอาบทกลอนของฉันไป
 ติดไว้ที่ป้ายประกาศรวมกับของเพื่อนที่เขียนได้ดี มานีดีใจ
 มากที่เราเขียนถึงเขา แต่เราชักจะน้อยใจเพราะมานีเขียนถึง
 เจ้าโต ส่วนปิติเขียนตลกมาก เขาเขียนว่า

คิดถึงเจ้าแก
เราแสนเสียใจ
ต้องเดินด้วยขา
เจ้าแกแสนดี

แหงแก๋ตายไป
ไม่มีม้าขี่
เมื่อยล้าเต็มที
ไม่น่าตายเลย

คุณครูและเพื่อน ๆ อ่านแล้วชอบอกชอบใจ
วันที่ ๘ สิงหาคม

ตอนเช้ามีดวันนี้ อาออกเดินทางไปเยี่ยมญาติซึ่งป่วย
อยู่อีกตำบลหนึ่ง ทางที่จะไปไม่มีรถยนต์วิ่งผ่าน อาจึงต้อง
เดินไปตามทางเกวียน ย่าบอกว่าตำบลที่อาจะไปค่อนข้างจะ

กันดารน้ำ ถึงมีน้ำก็ขุ่นจึงควรนำสารส้มไปด้วย อาเตรียม
ข้าวหอ กระตักน้ำและย่ำมใส่ของ แล้วออกจากบ้านไปตั้ง
แต่ตะวันยังไม่พ้นขอบฟ้า เราารู้สึกว่าเหว่ชอบกล รู้สึกน้ำตา
จะไหลเสียให้ได้ เพราะเหลือเราอยู่กับย่าเพียงสองคน เจ้า
สีเทาบริวารของเราหมูนี้นี้ไม่ค่อยอยู่บ้าน ออกเที่ยวทุกคืน
อาบอกว่าไปไม่นาน จะรีบกลับเพราะต้องมาทำนา พอสว่าง
เรากว่าหอหนังสือเรียนและกล่องใส่อาหารกลางวัน แล้วไป
โรงเรียน ย่าทำงานอยู่บ้านคนเดียว

วันนี้เราได้เรียนหลายอย่าง หัดร้องเพลงได้เพลงหนึ่ง
เราชอบมาก คุณครูให้เต้นเข้าจังหวะฉิ่ง ปิ๊ดเต้นเหมือนกบ
เต้นไปเต้นมาเลยเหยียบเท้าของดวงแก้ว ต้องรีบขอโทษ
ดวงแก้วเป็นการใหญ่

วันนี้เลิกเรียนแล้วเรารีบกลับบ้าน เพราะเป็นห่วงย่า
คืนนี้เย็บกระทางได้น้อย เพราะต้องรีบดับตะเกียงนอน (อา
ไม่อยู่บ้าน ย่าชักกแล้ว)

วันที่ ๑๐ สิงหาคม

คุณครูบอกว่า จวนจะถึงวันเฉลิมพระชนมพรรษา
สมเด็จพระบรมราชินีนาถ ซึ่งถือว่าเป็นวันแม่ด้วย ให้พวก
เราหาพระบรมฉายาลักษณ์ตามหนังสือพิมพ์และรวบรวม
ข่าวเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจไว้จัดนิทรรศการ คุณครูยังให้

พวกเราแบ่งกลุ่มเขียนบทถวายพระพรและบทสวดดีวันแม่ ประกวดกันด้วย พวกเราตื่นเต้นมาก กลุ่มเรามีมานี ดวงแก้ว สมคิด ปิติและเรา มานีเป็นหัวหน้า เขาให้ดวงแก้ว สมคิดและตัวของเขาเขียนบทถวายพระพร ส่วนเรากับปิติเขียนบทสวดดี พระคุณแม่ พรุ่งนี้ให้เอามาช่วยกันแก้ไข เพราะมะรืนก็จะถึงวันประกวดแล้ว เราไม่มีแม่ เวลาเขียนถึงแม่คงนึกถึง ย่า อาจเขียนสื่คนที่แม่ไม่ได้ เราขอเปลี่ยน มานีจึงมาเขียนบทพระคุณแม่แทนเรา พูดถึงแม่ที่ไรเรากลัวใจทุกที เพราะไม่รู้ว่าจะพ่อกับแม่อยู่ไหน ยาก็ไม่บอก เรารู้สึกน้อยใจในความอาภัพอัปโชค แต่พอนึกถึงจันทร์ซึ่งเป็นคนพิการ ขาลีบข้างหนึ่ง ข้าไม่มีพ่อแม่เสียด้วย จึงรู้สึกที่เราดีกว่าเขามาก ย่าก็รักเราเหมือนแก้วตา

เรารีบกลับบ้าน วันนี้เลิกเย็บกระทงหนึ่งวัน เพราะต้องเขียนบทถวายพระพร เราเขียนไม่เก่ง ต้องใช้เวลามากกว่าคนอื่น

วันที่ ๑๑ สิงหาคม

พวกเรามาโรงเรียนแต่เช้า เอาบทกลอนที่เขียนมาช่วยกันดู แล้วเราก็ช่วยกันแก้ไขไม่ให้ผิดพลาด จนเป็นที่พอใจของทุกคน กลุ่มอื่นก็กลุกุจอช่วยกันอย่างไม่มีการรังเกียจรังอน เพื่อนบางคนก็คุยโม้จนน้ำลายแตกฟองว่า ของเขา

ต้องชนะการประกวด ปีติก็เถียงคอเป็นเอ็นว่า ของเขาต่าง
หากที่จะชนะ ชั้นอื่น ๆ ก็มีการเขียนบทกลอนและเรียงความ
ประกวดด้วย มานี้เล่าว่าพี่มานะกับพี่วีระช่วยกันเขียนเรียง-
ความอยู่จนค่ำมืด

วันนี้ พวกเราเรียนหนังสือไม่ค่อยจะรู้เรื่อง เพราะใจมัว
พะวงถึงแต่ผลงานที่ต้องประกวดกัน พอว่างเราก็จับกลุ่มดู
แล้วดูอีกแก้สำนวนโวหารให้เหมาะสม ตรวจดูตัวอักษรทุก
ตัวไม่ให้เขียนผิด

วันนี้วันศุกร์ คุณครูพาไปฟังเทศน์ที่วัด พระเทศน์ใน
วิหารใหญ่ ท่านเทศน์อบรมศีลธรรมพวกเรา เรื่อง “ตัวมาร”
ท่านบอกว่าความเกียจคร้าน ความประมาท ความอวดดี

เป็นตัวมารของการศึกษา และความเจริญก้าวหน้าของนักเรียน
เราจะจำไว้และไม่ยอมให้ตัวมารมาทำลายเรา

กลับมาถึงบ้าน พบอานั่งยิ้มคอยอยู่ เราดีใจจัง อา
หนึ่งเผือกไว้ให้เราจิ้มน้ำตาลกินด้วย คื่นนี้เราเย็บกระทรงได้
๕๐ กระทรง

วันที่ ๑๒ สิงหาคม

วันนี้วันเสาร์ แต่พวกเราไปโรงเรียน ช่วยกันจัด
นิทรรศการวันเฉลิมพระชนมพรรษาและวันแม่ จากนิทรรศการ
ทำให้เราได้ทราบพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนาง
เจ้าฯ พระบรมราชินีนาถว่า ทรงทำคุณประโยชน์ใหญ่หลวง
ให้แก่ชาติบ้านเมือง และพระคุณของแม่นั้นสุดจะพรรณนาได้
พอตอนสาย ก็ถึงเวลาที่พวกเราตื่นเต้นที่สุด คือประกาศ
ผลการประกวดบทกลอนถวายพระพร บทกลอนสดุดีวันแม่
และเรียงความเรื่อง “พระราชินีของเรา” กับเรื่อง “แม่ของ
เรา”

เราต้องร้องไชโย และปิติดีใจมากถึงกับเต้นแรงเต้นกา
ด้วยความดีใจ กลุ่มของเราชนะเป็นที่หนึ่ง บทกลอนของ
เรว่าดังนี้

ถวายพระพร

ไฉ่พระราชนิ

พาชาติรุ่งเรือง

เฉลิมพระชนม์

ถวายพรอนบาน

สดุดีพระคุณแม่

โลกนี้มีใคร

รักเราเท่าฟ้า

แม่เรายิ่งใหญ่

เราอย่าลืมเลือน

เป็นศรีบ้านเมือง

ไปชั่วกาลนาน

ทุกคนเบิกบาน

ให้ทรงพระเจริญ

ห่วงใยเมตตา

อบรมตักเตือน

หาใครมาเหมือน

เร่งตอบแทนคุณ

รางวัลที่พวกเราได้รับคือสมุดและดินสอ ดีจัง ไม่ต้อง
ซื้อ หุ่นเงินยาไปเยอะ ชั้น ป. ๕ ฝึมนะกับพี่วีระกัษณะ
การประกวดเรียงความ ได้หนังสือเป็นรางวัล เรากลับมาแล้ว

ให้ยาและอาฟง ยากับอาตี๋ใจมาก คีนนี้เราคงนอนฝันดี

วันที่ ๑๓ สิงหาคม

วันนี้ซักผ้า รีดผ้า และเย็บกระทง อ่านหนังสือทบทวน
ความรู้และเตรียมตัวไปเรียนในวันจันทร์

แบบฝึก

๑. ทบทวนผันอักษรกลาง

ฝึกผันและสังเกตการใช้คำในประโยค

บุง บุ่ง บั่ง บึง บุ่ง

เขาไปในบุง (คล้ายบึง) ถูกตัวบั่งจึงกระโดดหนี

ของในกระบุงตกน้ำดังบั่ง ๆ (บั่งไม่มีความหมาย)

เขานั่งกินข้าวตั้งหน้าตั้งอยู่บนตั้ง (ตั้ง ตั้ง ไม่มีความหมาย)

๒. ฝึกอ่านคำคล้องจองที่มี ร ล สะกด โดยอ่านเป็นวรรคและเป็นจังหวะ

ทางกัณดาร

บริวารหนี

อาหารดีดี

อยู่ที่วิหาร	ขอทานสมภาร	จัดนิทรรศการ
สำนวนโวหาร	อยู่ชั่วกาลนาน	หนีमारให้พ้น
คนเกิดปีขาล	ทำงานชอบกล	ขนสารส้มไป

๓. ฝึกอ่านกลุ่มคำ

เข้มงวดกวัดขัน	พระชนมพรรษา
พระบรมฉายาลักษณ์	พักผ่อนหย่อนใจ
ไม่รังเกียจรังอน	ตอนอาภัพอัปโชค
ชอบอกชอบใจ	ใช้สำนวนโวหาร

๔. ฝึกอ่านและจำ สำนวนเปรียบเทียบ เพื่อใช้พูดและเขียนได้ถูกต้อง

<u>รัก</u> เหมือนแก้วตา	<u>หน้า</u> ซีดเป็นไก่ต้ม
<u>เด่น</u> เหมือนนกบ	<u>มืด</u> เหมือนเข้าถ้ำ
<u>ขาว</u> เหมือนสำลี	<u>มีความสุข</u> เหมือนอยู่ในปราสาท

๕. ไปยาตใหญ่ (๗๗) ให้เขียนไว้ข้างหลังข้อความแทนข้อความที่จะมีต่อไปอีกมาก

อ่านและสังเกตการใช้เครื่องหมายไปยาตใหญ่ (๗๗)

ในป่ามี นก ลิง เสือ ฯลฯ (ฯลฯ แทน ชะนี กระรอก กระต่าย งู และสัตว์อื่น ๆ)

อ่านว่า ในป่ามี นก ลิง เสือ ละ

๖. ฝึกอ่านอักษรย่อ

ส่ง

หัวหน้านักเรียนชั้น ป. ๔

ร.ร. บ้านวิหารวิทยาการ

หมู่ที่ ๒ ต. นครบาล อ. ชลประทาน

จ. สกลนคร

๗. เครื่องหมายบุพัตัญญา (,) ใช้เขียนแทนคำหรือกลุ่มคำซึ่งอยู่ใน
บรรทัดข้างบน เพื่อไม่ต้องเขียนคำซ้ำกันบ่อย ๆ

ฝึกอ่านและสังเกตการใช้เครื่องหมายบุพัตัญญา (,)

ซื้อผ้า	๓	เมตร	ราคา	๖๐	บาท
---------	---	------	------	----	-----

”	๑	”	”	๒๐	”
---	---	---	---	----	---

อ่านว่าซื้อผ้า ๑ เมตร ราคา ๒๐ บาท

๘. ข้อความที่บอกให้รู้เรื่องแต่เพียงบางส่วน ไม่สมบูรณ์ หรือไม่ชัดเจน
เรียกว่า วลี

ฝึกอ่านและสังเกต

หนังสือเรียนภาษาไทย

(ไม่รู้ว่าใคร ทำอะไร)

กำลังอ่าน

(ไม่รู้ว่าใครอ่าน)

กำลังอ่านหนังสือเรียนภาษาไทย (ไม่รู้ว่าใครอ่าน)

๕. อ่านและสังเกตความแตกต่างระหว่างประโยคบอกเล่า ประโยค
คำถาม และประโยคคำตอบ

ประโยคบอกเล่า คุณครูกลมมาโรงเรียนแต่เช้า

ประโยคคำถาม ใครมาโรงเรียนแต่เช้า ?

ประโยคคำตอบ คุณครูกลม

(คุณครูกลมมาโรงเรียนแต่เช้า)

ประโยคคำถาม คุณครูกลมมาโรงเรียนเวลาเท่าไร ?

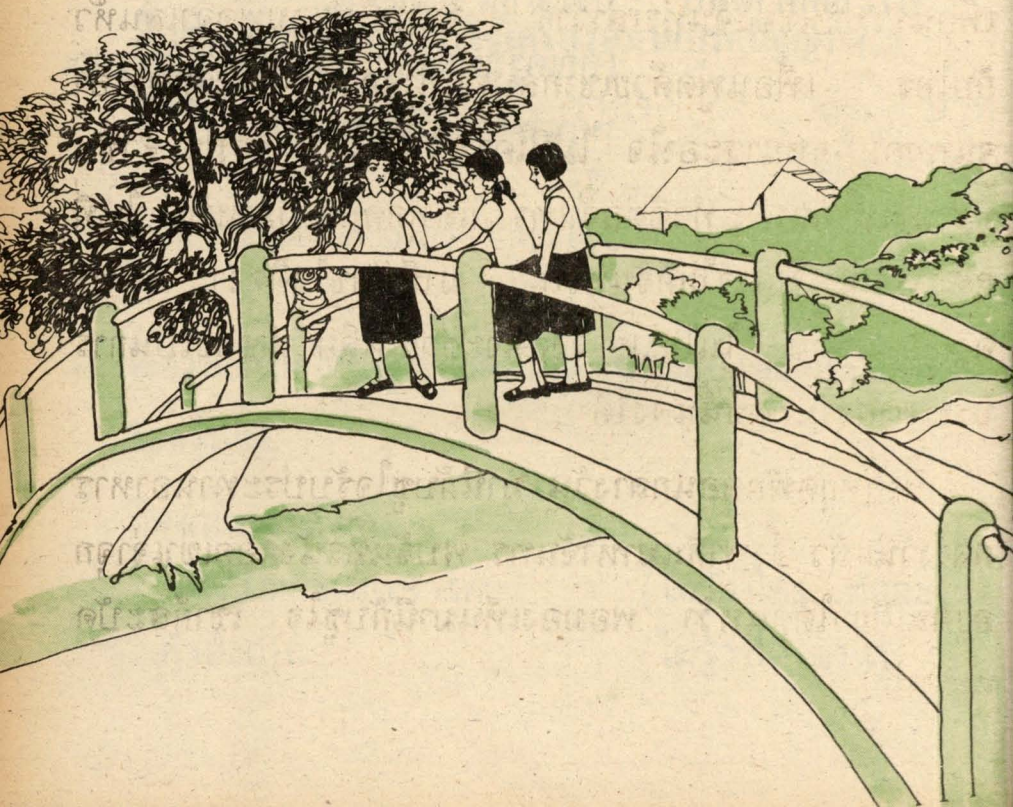
ประโยคคำตอบ ประมาณ ๖.๓๐ น.

(คุณครูกลมมาโรงเรียนเวลาประมาณ
หกนาฬิกาสามสิบนาที)

บทที่ ๘

จันทร์

เช้าวันหนึ่ง มานี ชูใจเดินมาโรงเรียนด้วยกัน พอมาถึงทางแยกที่บรรจบกับถนนใหญ่ เขาแลเห็นจันทร์กำลังเดินขึ้นสะพาน ขาข้างหนึ่งของจันทร์พิการลีบเล็ก ทำให้เขาเดินกะเผลกกะเผลก มือข้างหนึ่งถือห่อหนังสือห่อใหญ่ อีกข้าง

หนึ่งถือห่อข้าว สะพานนั้นลาดชัน มานีเกรงว่าจันทรจะลื่นไถลล้มลงไป จึงรีบวิ่งเข้าไปหาแล้วพูดว่า “ฉันช่วยถือห่อหนังสือให้ดีไหมจ๊ะ” พลายยื่นมือไปดึงห่อหนังสือ จันทรกระซอกห่อหนังสือกลับ ทำหน้าบึ้งรีบเดินกะโผลกกะเผลกข้ามสะพานไปโดยเร็ว

มานีกับซุใจยินดีจันทรข้ามสะพานไปอย่างปลอดภัยแล้ว จึงปรึกษากันว่าทำอย่างไรจันทรจึงจะยอมรับความช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ จันทรเป็นนักเรียนห้องอื่น แต่มานีกับซุใจก็ถือว่าเรียนอยู่โรงเรียนเดียวกัน ต้องช่วยเหลือเจ้าจันทรกัน บรรดาเพื่อนร่วมชั้นของจันทรเล่าว่า จันทรไม่ยอมมพุดจาเล่นหัวกับใคร เพื่อนพุดด้วยเขากลับทำท่าจ้องมองและตวาดเอาจนทุกคนอดทนระอาใจ ไม่มีใครกล้าเข้าใกล้ ครูประจำชั้นขอรับรองให้เพื่อน ๆ ทำดีต่อจันทร แต่ทุกคนก็เบื่อกว่า ในที่สุดก็ไม่มีใครสนใจใยดีจันทรเลย มานีกับซุใจคิดว่า จันทรคงมีความทุกข์อยู่ในใจ เขาจึงคิดจะช่วยเหลือ เพื่อจะเป็นการบรรเทาความทุกข์นั้นลงได้

พอหยุดพักตอนกลางวัน มานีกับซุใจรับประทานอาหารกลางวันแล้ว จึงพากันมาหาจันทร พบจันทรนั่งกอดเข่าเจ้าจุกอยู่คนเดียวใต้ต้นหว้า พอมองเห็นมานีกับซุใจ เขาก็สะบัดหน้าหนี

ชูใจพูดว่า “ฉันอยากเป็นเพื่อนกับเธอ จันทร เพราะเราไม่มีพ่อแม่เหมือนกัน” จันทรนั่งนิ่งเฉย ชูใจพูดต่อไปว่า “ฉันพูดจริง ๆ นะจ๊ะ ฉันอยากเป็นเพื่อนกับเธอ เวลาไม่สบายใจจะได้เล่าให้เธอฟัง”

จันทรพูดว่า “เธอก็เล่าให้มานี้ฟังสิ”

“มานี้เป็นเพื่อนที่ดีมาก เขารับฟังความทุกข์ร้อน และช่วยเหลือเกื้อกูลฉันอยู่เสมอ แต่เขาไม่เหมือนเรา เขาไม่เป็นที่พำนักเหมือนเราสองคน เขาไม่รู้ว่า เวลาเราฟังคนอื่นพูดถึง

พ่อแม่แล้วเรารู้สึกอย่างไร เราเป็นเพื่อนกันนะ จันทร”
 ชูใจพูดด้วยน้ำเสียงอ่อนโยน

จันทรหันกลับมา น้ำตานองหน้า เขายกมือขึ้นเช็ดและ
 ขี้ตา มานีส่งผ้าเช็ดหน้าให้ จันทรรับเอาไปเช็ดหน้าตาแล้ว
 ชบหน้าลงร้องไห้สะอึกสะอื้น มานีกับชูใจเข้าไปนั่งใกล้ ๆ
 ช่วยกันปลอบโยนจนจันทรหยุดร้องไห้ แล้วเงยหน้าขึ้น มานี
 กับชูใจเห็นตาของเขาบวมและแดง จันทรเล่าให้มานีกับชูใจ
 ฟังว่า พ่อเขาเกิดมาแม่ก็ตาย อยู่ต่อมาไม่นานพ่อก็ตายอีก น้ำ
 จึงพาเขามาเลี้ยงไว้ตามบุญตามกรรม เมื่อถูกลูกของน้ำ
 กลั่นแกล้ง ก็ไม่เคยได้รับความยุติธรรม น้ำเคยเป็นคนใจดำ
 อารมณ์มาก เขาต้องสู้อทนอมขมกลืนเรื่อยมา เขาเคยถูกน้ำ
 เขยใช้ให้ปีนต้นไม้ จนตกลงมาถูกต่อไม้ตำเป็นแผลฉกรรจ์
 ที่ต้นขา โชคดีที่ได้ยาที่มีสรรพคุณมารักษา แผลจึงหาย มานี
 สังเกตดูก็เห็นจันทรมีผิวพรรณซูบซีด หน้าตาอิดโรย ท่าทาง
 มีความทุกข์อย่างสาหัส เสื้อผ้าเก่าฉีกขาดและสกปรกก็รู้สึก
 เวทนายิ่งนัก จึงตั้งใจแน่วแน่ว่า จะพยายามหาทางช่วยเหลือ
 ให้จงได้ มานีถามจันทรว่าน้ำของจันทรมีอาชีพอะไร จันทร
 บอกว่า น้ำของเขาทำเครื่องสานที่ทำด้วยไม้ไผ่ หวาย และ
 ไบลาน เช่น เข่ง ตะกร้า หมวกและพัด ไผ่ขายแต่ขายไม่ดี
 มานีฟังแล้วดีใจเพราะแลเห็นช่องทางจะช่วยจันทรได้ พ่อดี

ระฆังสัญญาณดั่งขึ้น จันทรส่งผ้าเช็ดหน้าที่เขาเช็ดน้ำตาจน
เปียกและยับยู่ยี่คืนให้มานี แต่มานีบอกว่ายากให้จันทร จันทร
ดีใจมาก ค่อยๆบรรจงพับผ้าเช็ดหน้าใส่ในกระเป๋าเสื้อ เด็กหญิง
ทั้งสามสัญญาว่าจะเป็นเพื่อนกัน แล้วแยกกันกลับเข้าห้อง
เรียน

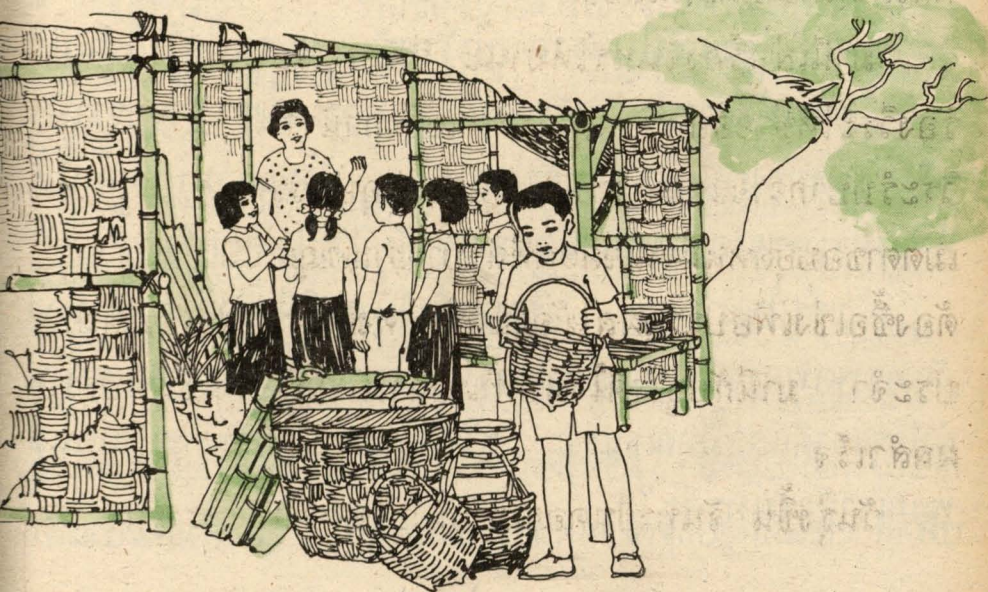
เพื่อนร่วมชั้นเรียนพากันแปลกใจ ที่เห็นจันทรมีท่าทาง
แจ่มใสเบิกบาน จันทรเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังว่า มานีกับชูใจดี
ต่อเขาเหมือนจุดเขาขึ้นมาจากขุมนรก ทำให้เขามีความสุขขึ้น
และเขารู้สึกว่าเพื่อนทุกคนหวังดีต่อเขาเสมอมา ต่อไปนี้เขา
จะดีต่อเพื่อนทุกคน เพื่อน ๆ ได้ฟังแล้วต่างสรรเสริญมานี
กับชูใจ เขาคิดว่าเป็นเรื่องมหัศจรรย์อย่างยิ่งที่ทั้งสองคน
ทำให้จันทรเปลี่ยนนิสัยได้

มานีเล่าเรื่องจันทรให้มานะ วีระ และปิติฟัง และขอ
ร้องวีระให้ช่วยอ้อนวอนลุงรับซื้อแข่งของน้ำจันทรเป็นประจำ
วีระรับปากว่าจะช่วย เขาคิดว่าคงไม่มีอุปสรรคอะไร ลุงมีใจ
เมตตาชอบอดทนจนเจอคนที่ลำบากยากเข็ญ และลุงก็จำเป็น
ต้องซื้อแข่งเพื่อบรรจุผลไม้อยู่แล้ว คงยินดีรับซื้อแข่งได้เป็น
ประจำ มานีกับชูใจดีใจมากที่เขาสามารถทำงานชิ้นนี้บรรลุ
ผลสำเร็จ

วันรุ่งขึ้น จันทรยืนคอยมานีกับชูใจอยู่ที่เชิงสะพาน พอ

ทั้งสองคนมาถึง เขาส่งห่อหนังสือและห่ออาหารกลางวัน
ให้มานีและชูใจช่วยถือ ทั้งสองคนก็ถือให้อย่างเต็มอกเต็มใจ
เด็กทั้งสามเดินคุยกันอย่างสนิทสนมไปจนถึงโรงเรียน พบ
วีระยืนคอยอยู่ เขาบอกว่าลุงเขาดกกลางรับซื้อแข่งและชะลอม
ของน้ำจันทรเป็นประจำ จันทรดีใจมาก เขาขอบคุณทุกคน
ที่หวังดีต่อเขาและขอร้องให้วีระไปบอกน้ำของเขาด้วย เพราะ
ถ้าเขาบอกเองก็เกรงว่าน้ำจะไม่เชื่อ

พอเลิกเรียน จันทรพาวีระ มานะ มานี ชูใจ และ
เพชรไปที่บ้าน บ้านของจันทรเป็นบ้านหลังเล็ก ๆ ปลูกติด
กับพื้นดิน พื้นปูด้วยฟาก หลังคามุงจาก ภายในบ้านสกปรก
รกรุงรัง มีโบริกาน ดอก และหวายเส้นเป็นมัด ๆ วางระเกะ-

ระกะ เครื่องสานที่ทำเสร็จแล้วหลายชิ้นวางซ้อนกันอยู่ หน้าของจันทรกำลังใช้กรรไกรตัดผ้าเพื่อเย็บขลิบขอบพัดใบลานอยู่กลางห้อง เด็ก ๆ เข้าไปยกมือไหว้ หน้าของจันทรทำท่าประหลาดใจ แต่พอวีระบอกความประสงค์ให้ฟังว่าลุงของเขาจะรับซื้อแข่งเป็นประจำ หน้าของจันทรก็มีท่าทางดีอกดีใจ เพราะรู้จักชื่อเสียงของลุงวีระดี

“พวกเราเป็นเพื่อนของจันทรค่ะ” มานีพูด “จันทรขอร้องให้พวกเราอดหนุนเครื่องสานของคุณ้า พวกเราก็อยกมาดูเผื่อจะได้บอกให้แม่มาซื้อตะกร้า หรือกระเป๋าวางไปใช้บ้าง”

“จันท์ก็จะไปบอกย่า ให้มาซื้อกระจาดไว้ใส่กระทงห่อหมกด้วย” ชูใจพูด เพชรหยิบตะกร้าหวายใบหนึ่งขึ้นมาดู แล้วพูดว่า “ตะกร้าใบนี้ราคาเท่าไรครับ ผมจะซื้อไปให้แม่”

“ยี่สิบห้าบาทจ๊ะ” หน้าของจันทรตอบ เพชรล้วงกระเป๋ายืมเงินออกมานับให้สามสิบบาท หน้าของจันทรทอนให้ห้าบาท เพชรเอาถุงหนังสือของเขากับวีระใส่ตะกร้า

“ขอบใจมากนะ เพื่อนของจันทรนี้ดีจริง” หน้าของจันทรพูดพลางนึกชมอยู่ในใจว่า เพื่อนของจันทรล้วนแต่เป็นผู้มีจรรยาดีและมีคุณธรรม ชูใจตอบว่า “จันทรเป็นคนดี พวกเรารักจันทรค่ะ”

ครูหนึ่ง เด็ก ๆ ก็ลากลับ น้ำของจันทร์บอกวีระว่า จะ
 ให้น้ำเขยของจันทร์หาบแข่งไปส่งที่บ้านลุงทุกวัน จันทร์เดิน
 กะโผล่กะเผล่ไปตามมาส่ง เขาดีใจจนน้ำตาไหลและชอบใจ
 เพื่อนทุกคนที่เอื้ออาทรต่อเขา

พอจันทร์กลับไปแล้ว วีระก็หันไปถามเพชรว่า “เพชร
 เอาเงินที่ไหนมาซื้อตะกร้าตั้งยี่สิบห้าบาท” เพชรตอบว่า
 “เมื่อเช้าฉันไปรับจ้างร่อนรถเข็นของที่ตลาดแต่เช้าได้เงินมา
 สามสิบบาท ตั้งใจจะซื้อตะกร้าหาหน่อไม้และของป่าให้แม่
 อยู่แล้ว เพราะของเก่าพังหมด พอดีได้โอกาส ฉันก็เลยซื้อ
 ของน้ำจันทร์ เป็นการอุดหนุนเขาด้วย และตะกร้าของเขาก็
 มีคุณภาพดี”

ปิติพูดว่า “พ่อของฉันसानของเหล่านี้อยู่ที่บ้านเป็น
 ประจำ ฉันคงไม่ได้อุดหนุนเขา” “ไม่เป็นไรหรอก คนอื่น
 ช่วยอุดหนุนแล้ว” มานะพูด

ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมา น้ำของจันทร์ขายของได้มากขึ้น
 พอมีเงินจับจ่ายใช้สอยฐานะก็ดีขึ้นเป็นลำดับ จึงนึกใจได้คิด
 ว่าจันทร์เป็นคนช่วยให้มีรายได้ดีขึ้น น้ำสาวและน้ำเขยจึงเอา
 ใจใส่ดูแลทุกข์สุขของจันทร์มากขึ้น ไม่กดขี่ข่มเหงเหมือนเดิม
 ให้ความยุติธรรมทำให้จันทร์มีความสุขขึ้น และเปลี่ยนไปจาก
 เดิมเป็นคนละคน ก่อนเคยเียบเหงาเจ้าชู้อยู่คนเดียว ก็กลับ

เป็นจันทร์ที่ราเริงแจ่มใส เรือนหนังสือดีขึ้น เข้าร่วมสมาคม
กับเพื่อนฝูงได้ดี ไม่มีใครแสดงความรังเกียจเด็ดฉันท์เลย

แบบฝึก

๑. ทบทวนผันอักษรกลาง สูง ต่ำ

อักษรกลาง	<u>ออน</u>	อ่อน	อ้อน	<u>อ้อน</u>	<u>อ้อน</u>
อักษรสูง	เขา	เข้า	เข้า		
อักษรต่ำ	เคา	<u>เคำ</u>	เคำ		

ลูกของออนตัวอ้อนอ่อนและอ้อนเก่ง (ออน อ้อน อ้อน
ไม่มีความหมาย)

เขาเดินเข้าไปคุกเข้าเคารพพ่อพร้อมกับบอกเคำเรื่องให้
รู้ (เคำ ไม่มีความหมาย)

๒. ฝึกอ่านคำที่มี รร (ร หัน)

อ่านเหมือนมี น สะกด (ัน)	บรรจุ บรรจง บรรจบ กรรไกร จรรยา จกรรจ
อ่านเหมือนมี ก สะกด (ัก)	อุปสรรค พรรคพวก
อ่านเหมือนมี ม สะกด (ัม)	คุณธรรม กรรมสิทธิ์

อ่านเหมือนมี บ สะกด (บ) สรรพคุณ

๓. คำที่มี ร ล ว ควบกล้ำ ต้องอ่านออกเสียง ร ล ว กล้ำกับพยัญชนะ
ตัวหน้า

ฝึกอ่านและสังเกต

กรรไกรคมกริบใช้ขลิบกระดาษ

อย่าแกว่งมีดพร้าและขวานเล่น

เราจะไม่เกลียดหรือกลั่นแกล้งเพื่อน

๔. ห นำหน้าคำที่ขึ้นต้นด้วย ง น ม ญ ย ร ล ว ทำให้เสียงคำเดิม
เปลี่ยนแต่ไม่ออกเสียงตัว ห ถ้าตัวอื่นนำต้องออกเสียง อะ กิ่งเสียง
ที่ตัวนำ

ฝึกอ่านและจำวิธีอ่าน

วาย - หวาย สวาย ถวาย

वाद - หवाद สवाद ตवाद

ยาย - หยาย สยาย ขยาย

๕. อ่านและสังเกตความแตกต่างของประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ

ประโยคบอกเล่า เรามีพ่อแม่

ประโยคปฏิเสธ เราไม่มีพ่อแม่

เขาไม่เป็นกำพร้าเหมือนเราสองคน

๖. ข้อความที่ไม่ได้ความครบเรียกว่า วลี ถ้าได้ความครบถ้วน เรียกว่า ประโยค

ฝึกอ่านและสังเกต

อยากเป็นเพื่อน

(เป็นวลี เพราะไม่รู้ว่าใคร
อยากเป็นเพื่อนกับใคร)

ฉันอยากเป็นเพื่อนกับเธอ

(เป็นประโยค เพราะได้
ความครบถ้วน)

ถือห่อหนังสือ

(เป็นวลี เพราะไม่รู้ว่าใครถือ)

ฉันจะช่วยถือห่อหนังสือ

(เป็นประโยค เพราะได้
ความครบถ้วน)

๗. ส่วนนเปรียบเทียบ คือข้อความที่เปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง

อ่านและสังเกต

เจ้าโตชนเหมือนลิง

มานี้กับชูใจดีต่อเขาเหมือนจุดเขาขึ้นมาจากขุมนรก

๘. คำพูดโดยนัย เป็นคำพูดที่หลีกเลี่ยงไม่ให้คนอื่นรู้เรื่องนอกจากพวกเดียวกัน หรือเป็นคำพูดที่หลีกเลี่ยงคำที่ทำให้ผู้ฟังเกิดความน้อยใจ เสียใจ หรือเข้าใจว่าเป็นการดูถูกดูหมิ่น

สังเกต คำพูดของมานีที่พูดกับจันทร

ถ้าพูดว่า “เธอเป็นคนพิการขาสิบ หิ้วของมาเยอะเยอะ ฉันจะช่วยถือให้”

ผู้ฟังคือ จันทรจะไม่พอใจและคงโกรธมาก มานีจึงพูดเป็นนัยว่า “ฉันช่วยถือหนังสือให้ดีไหมจ๊ะ”

ความใฝ่ฝันของปิติ

วันเสาร์ เกษตรอำเภอมาร่วมช่วยปิติตุดลอกสระแต่เช้า พ่อและพี่ชายของปิตีลงมือทำงานอยู่ก่อนแล้ว พ่อเกษตรอำเภอมารถึงก็ผลัดเสื้อผ้า สวมชุดเก่า ๆ ลงทำงาน ตอนแรกต้องช่วยกันวิดน้ำออกก่อน แล้วจึงใช้พลั่วและจอบขุดดินโคลนออก ปิติโกยดินโคลนไปไว้รอบโคนต้นไม้ เพื่อให้เป็นปุ๋ย เกษตรอำเภอยุบพอปลาเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ากว้าง ๕ เมตร ยาว ๘ เมตร ลึกประมาณ ๑ เมตร เป็นบ่อเล็ก ๆ ที่ปิติพอจะดูแลปลาตามลำพังได้ ทุกคนเห็นดีเห็นน้อยจนเหลือใจโคลย้อย พี่สาวของปิตีคอยหาน้ำเย็นมาให้ดื่ม

ไม่เพียงแต่พวกเด็ก ๆ เท่านั้นที่ชอบเกษตรอำเภอ พวกผู้ใหญ่ก็นิยมชมชอบเป็นอันมาก เพราะเขาเป็นคนดีไม่มีเลศนัยใด ๆ เขามาคลุกคลีดีไม่งกับพวกเด็ก ๆ โดยปราศจากการถือยศถือศักดิ์และช่วยทุกคนตามคำสัญญา มานะได้เล่าไก่และพ่อไก่พันธุ์ดีหนึ่งตัว แม่ไก่สองตัว ลูกของวีระได้รับคำแนะนำเรื่อง การทำไรและทำสวน พ่อของเพชรได้หมูพันธุ์เนื้อ

ไปเลี้ยง อาของชูใจได้เครื่องมือผ่อนแรงในการทำนา เขา
ปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างขยันขันแข็ง จนทุกคนพิศวงสงสัยว่า
เขาทำงานมากมายนั้นได้อย่างไร

พอสาย วีระ มานะ เพชร มานี และชูใจก็มาถึง พวก
เด็ก ๆ ทำความเคารพผู้ใหญ่และทักทายกันอย่างสนิทสนม
คุ้นเคย พอวีระเห็นการขุดบ่อจนจะสำเร็จอยู่แล้ว จึงตัด
พ้อต่อว่าปิติทันที

“ปิติไม่รอพวกเราเลย พวกเราบอกแล้วว่าจะมาช่วย”

“คุณอาบอกว่าถ้าขึ้นทำตอนสาย แดดจะร้อน จึงต้อง
รีบทำ บ่อยังขุดไม่เสร็จหรอกน่า มาเถอะ มาช่วยกัน วันนี้
ยายทำแกงเผ็ดไก่และปลาทอดเป็นอาหารเช้าให้พวกเรา
แถมมีกล้วยไข่เชื่อมเป็นของหวานด้วย” ปิติตอบ

พวกเด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนเสื้อผ้าแล้ว ขมิ้มมันช่วยกันขนดิน
เพชรกระโดดลงไปช่วยขุดด้วย มานีกับชูใจไปช่วยยายทำ
กับข้าว ปิติทำงานสนุกสนานมาก เขาร้องเพลงเป็นจังหวะ
กระตุง ๆ มีบทลงท้ายว่า “ฮุยเลฮุย เอ้า ฮุยเลฮุย” ไปพลาง
ทำงานไปพลาง มานะกับวีระช่วยร้องเพลง เกษตรอำเภอก็
มาร่วมร้องด้วยอย่างรื่นเริงบันเทิงใจ

พออาหารเสร็จ พี่สาวของปิติก็ล่ำเลียงลงมาตั้งที่แคร่
ใต้ต้นมะเฟือง มานีกับชูใจช่วยยกอาหารและเครื่องใช้ในการ

รับประทานอาหารลงมาพร้อมสรรพ แล้วไปเชิญให้ทุกคนมารับประทานอาหาร ณะนั้นเป็นเวลาทีทุกคนกำลังหิว จึงหยุดทำงาน ไม่ต้องให้มานี้กับชู่ใจรบเร้าอยู่นาน ต่างรีบล้างมือ หน้า แขนให้สะอาด แล้วมาตักข้าวและอาหารรับประทาน บ้างก็นั่งกับพื้นดิน บ้างก็นั่งบนขอนไม้ ทุกคนล้อมวงรับประทานอาหารกันอย่างเอร็ดอร่อย

พวกเด็ก ๆ อยากทราบความเป็นมาของปลานิล เกษตรอำเภोजึงเล่าให้ฟังว่า ปลานิลเป็นปลาน้ำจืด มีถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศแถบทวีปแอฟริกา เป็นปลาที่เลี้ยงง่าย โตเร็ว และแพร่พันธุ์ได้เร็วอย่างน่าอัศจรรย์ ประเทศไทยได้พันธุ์ปลาขึ้นมาเพราะมกุฎราชกุมารแห่งประเทศ

ญี่ปุ่นได้ส่งมาถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จำนวน ๕๐ ตัว ต่อมาได้ขยายพันธุ์ออกมามากมาย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้ชื่อปลาว่า “ปลานิล” และพระราชทานพันธุ์ปลานิลให้กรมประมงเพาะเลี้ยงขยายพันธุ์ แล้วแจกจ่ายให้แก่ราษฎรนำไปเพาะเลี้ยงต่อไป

พอรับประทานอาหารเสร็จสักครู่หนึ่ง จึงลงมือทำงาน เกษตรอำเภอก็เป็นคนพิถีพิถันในการทำงานมาก เขาซึ่งเชือกที่ขอบบ่อให้ตึงเพื่อตัดขอบบ่อให้ตรงและได้ระดับกัน เขาทำขอบบ่อให้ลาดเทเพื่อเป็นที่ให้ปลาวางไข่ และให้เด็ก ๆ เอาดินทำเขื่อนรอบขอบบ่อกันตลิ่งพัง ไม่ช้าเขาก็ตัดแปลงสระร้างที่ใช้ประโยชน์ไม่ได้ ให้กลายเป็นบ่อปลาขนาดกะทัดรัด ขณะที่ทำงาน เขาก็เล่าเรื่องปลานิลให้เด็ก ๆ ฟังว่า ปลานิลที่โตเต็มที่ ถ้านำมาซึ่งดูจะหนักถึงครึ่งกิโลกรัม ปลานิลกินอาหารง่าย ๆ มันกินปุ๋ยมูลสัตว์ที่ตากแห้ง และปุ๋ยพืชสด เช่น รำบดละเอียด ปลายข้าว กากถั่ว กากมะพร้าว แหนเป็ด และปลาป่น ปกติได้ฟังก็ดีใจ จะได้ใช้อุจจาระของหมูเป็นอาหารของปลาได้ อาหารพืชสดก็หาง่าย โดยเฉพาะแหนเป็ด เขาสามารถไปช้อนจากลำคลองได้ทั่วไปเพราะไม่มีใครหวงแหน

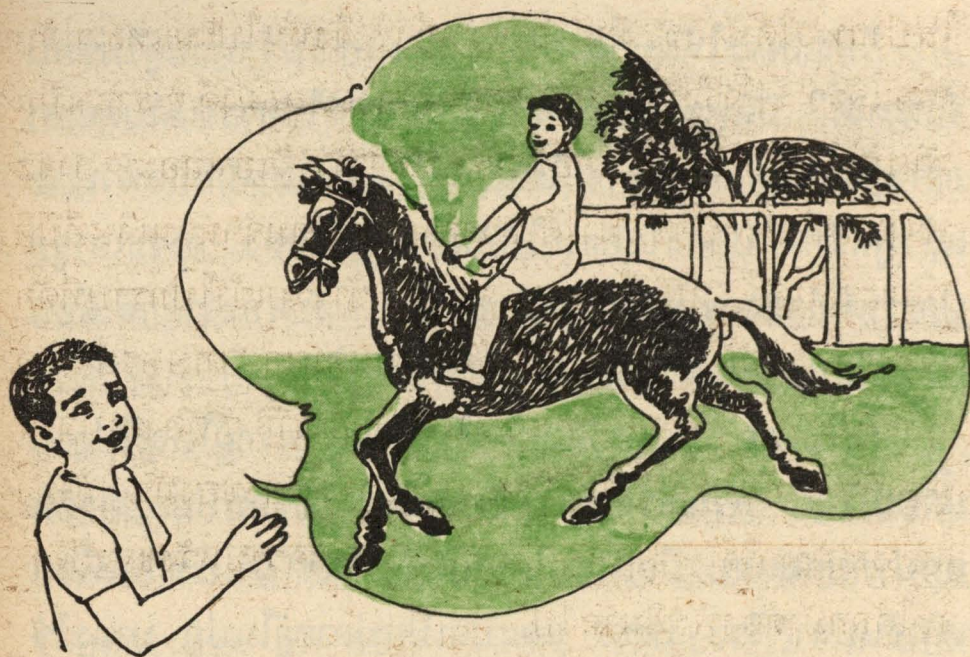
“คุณอาเอาปลาไว้ที่ไหนคะ ฉันอยากจะดูหน้าตาของมัน” ชูใจพูด.

“อีกสัปดาห์หนึ่งจะเอามา เพราะจะปล่อยปลาลงบ่อทันทีไม่ได้ ต้องทิ้งบ่อไว้สักอาทิตย์จนมีน้ำเต็มบ่อและแน่ใจว่าไม่มีศัตรูของปลา คือพวกปลาใหญ่ กบและเขียด หรืองูเสียก่อน หน้าตาผิวพรรณของมันดำปื้ มันจึงได้ชื่อนิล” เกษตรอำเภอตอบ

“คุณอาจจะให้ผมก็ตัวครับ ผมชอบจำนวนคู่ไม่ชอบจำนวนคี่” ปิติพูด พ่อตำหนิปิติว่า “ปิติไม่ควรบังคับคุณเป็นอย่างนั้น สุดแต่คุณอาจจะให้หะลูก” เกษตรอำเภอหัวเราะแล้วพูดว่า “ปิติน่าไม่ยากให้มันขาดคู่ ตกลง อาจจะเอาลูกปลารุ่นที่กำลังเพาะอยู่มาให้สักสิบคู่ รับรองว่าอีกสี่เดือนปิติจะได้ปลาเป็นจำนวนพัน ๆ ตัวทีเดียว”

ยังไม่เพล บ่อปลาก็เสร็จเรียบร้อย พวกผู้ใหญ่ไปอาบน้ำบนบ้าน ส่วนพวกเด็ก ๆ ยังเล่นกันอยู่ที่ขอบบ่อ ทุกคนสกปรกมอมแมม มือเปื้อนโคลนถึงข้อศอก มานะชวนเพื่อนเล่นจับปลา วีระ เพชร และปิติเป็นปลาอยู่ในบ่อ มานะใช้เชือกทำบ่วงบาตโยนลงไปคล้องเอาตัวปิติไว้ได้ ผลัดกันเป็นปลา ผลัดกันเป็นคนคล้อง คนละ ๓ ครั้ง ปรากฏว่ามานะโยนบ่วงบาตเก่งที่สุด คล้องปลาได้มากกว่าเพื่อน มานี้กับซุ้ใจเล่นผลัดกันลงบ่อ ในที่สุดก็เลอะเทอะมอมแมมกันทุกคน พอเล่นเหนื่อยก็มานั่งทายปรีศนาอะไรเอ๋ยที่ได้ร่มไม้ จนยายร้องเรียกให้ไปอาบน้ำและผลัดเสื้อผ้า เพื่อรับประทานอาหารกลางวัน

ระหว่างรับประทานอาหารกลางวัน ปิติคุยไข่มองกับเพื่อน ๆ ว่าเขาจะเลี้ยงปลานิลขายในราคาย่อมเยา และจะพยายามรวบรวมเงินซื้อลูกม้าสักตัวหนึ่ง ถ้ามันพยศ เขาจะ

ฝึกให้มันละพยศเพราะเขาชอบม้าเชื่อง ๆ ม้าเชื่องน่ารักกว่า
 ม้าพยศ เขาตั้งใจจะเลือกตัวที่มีสีดำ เพราะเขาจะตั้งชื่อมันว่า
 เจ้านิล ฟังดูชื่อคล้าย ๆ ม้านิลมังกรของสุดสาคร เขาจะฝึก
 ให้มันวิ่งเร็ว ๆ จะขี่แข่งในเทศกาลม้าแข่งประจำอำเภอ ถ้า
 เจ้านิลชนะ เขาคงได้เงินรางวัลจำนวนมหาศาลทีเดียว และ
 เขาจะนำเงินนั้นไปฝากธนาคารเพื่อให้ได้ดอกเบี้ย ชูใจแย้งว่า
 “ลูกม้าราคาแพงมากนะปิติ กว่าเธอจะขายปลาได้เงินพอซื้อ
 ม้า ฉันคิดว่าเธอคงแก่พอดี และคงจะขี่ม้าแข่งไม่ไหวแน่ ๆ”
 ใคร ๆ ได้ฟังชูใจพูดก็อดหัวเราะไม่ได้ ปิตีกำลังตักอาหาร

ใส่ปากพอได้ฟังก็ชะงักนั่งอยู่ครู่หนึ่ง จึงหันไปยิ้มแหย ๆ กับ
 ชูใจแล้วว่า “จริงซินะชูใจ ฉันลืมนึกไป ลูกม้าดี ๆ ราคาเป็น
 พันบาท” เกษตรอำเภอมองหน้าแล้ว “เออเถอะ อาจจะ
 พยายามช่วยให้ปิติซื้อม้าได้ในราคาถูก ๆ ตามจำนวนเงินที่ปิติ
 พอจะซื้อได้” ปิติดีใจมาก วางจานข้าวรีบเข้าไปกราบที่ตัก
 เกษตรอำเภอ เป็นกิริยาที่น่ารักน่าเอ็นดูมาก เกษตรอำเภอ
 พูดต่อไปว่า “ถ้าอยากขายปลาให้ได้เงินมาก ๆ ต้องเอาใจใส่
 ดูแลมัน ให้อาหารอย่าได้ขาด คอยกำจัดศัตรูของมัน ถ้ามีงู
 ลงไปกินปลาได้ ปลาก็หมดบ่อ ทำให้ความหวังของปิติที่
 จะได้ลูกม้าต้องพังพินาศไป”

ปิติรับคำอย่างหนักแน่น พอรับประทานอาหารกลางวัน
 เสร็จ พวกผู้ใหญ่ขึ้นไปบนบ้านนั่งคุยกันเรื่องการทำนา ส่วน
 พวกเด็ก ๆ ไปนั่งเล่นปริศนาคำทายอยู่ที่กระโจม ชูใจทวง
 สัญญาจากเพื่อน ๆ ที่รับปากว่า จะไปทำกระโจมให้ เพื่อน ๆ
 บอกว่าอาทิตย์หน้าจะไปทำกระโจมให้อย่างแน่นนอน ชูใจดีใจ
 มาก เด็กทุกคนรักใคร่สามัคคีกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ถ้อยที-
 ถ้อยอาศัยกันเสมอมา พวกเขาจึงอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก

แบบฝึก

๑. อ่านคำที่สะกดด้วย ศ

พิศวง สงสัย

ดูมี เลิศ น้อย

เมื่อ ใช้ บ่วง บาศ

ปราศ จาก พยศ

พินาศ หมด สิ้น

ไฉน ใน ปริศนา

มา วัน เทศกาล

งาน นำ อัศจรรย์

๒. ฝึกอ่านและสังเกต คำที่บอกให้รู้การทำทาง

ปีติ วิ ด นำ

มา นี้ ทำ การ บ้าน

วิ ระ ผล ัก ประ ตุ

ชู ใจ ดู หน้ ง สี อ

๓. ฝึกอ่านและสังเกต คำที่ออกเสียงสระเหมือนกัน มีตัวสะกดเหมือนกัน

เรียกว่า คำคล้องจอง

ว้าว ม้าว เงา เอา เก้า เจ้า

มัน พลัน หาย คาย มาก อยาก

หมาลักเนื้อว้าว ม้ามองดูเเงา จะเอาก่อนใหญ่ ไว้เป็นของมัน
พลันทิ้งของตน หล่นลงในน้ำ ทำให้เเงาหาย เสียตายเนื้อเก้า
เจ้าหมาโลภมาก อดอยากตามเคย

๔. ฝึกอ่านและจำ คำพูดที่เป็นสำนวน

เหน็ดเหนื่อยจนเหงื่อไหลไคลย้อย

๕. ฝึกอ่านและสังเกต

ประโยคคำถาม

ประโยคคำตอบ

เกษตรอำเภอช่วยปิติทำอะไร? เกษตรอำเภอช่วยปิติขุดสระ
ช่วยเมื่อไร?

วันเสาร์ (เกษตรอำเภอช่วยขุด
สระเมื่อวันเสาร์)

เวลาใด?

เวลาเช้า (เกษตรอำเภอช่วยขุด
สระเวลาเช้า)

๖. คำบางคำออกเสียงคล้ายกัน แต่เขียนต่างกัน และมีความหมายต่างกัน
ด้วย

ฝึกอ่านและสังเกต

วีระคิดว่าจะเลี้ยงไก่พันธุ์ สัก พันตัว

เขาช่วยพ่อลับ ฟากเสียงดังจนฟังไม่ได้ศัพท์

เมื่อวันจันทร์ ฉันทำเลขถูกหมดอย่างน่าอัศจรรย์

ฉันเคยเรียนเก่งได้คะแนนคู่ กับเพื่อน ตอนหลังขี้เกียจ
จึงได้คะแนนต่ำลง

เราเป็นเด็กยังอายุเยาว์ ควรจะใช้ของราคาย่อมเยา

พี่ซื้อเชือกมา ๓ บาท ทำบ่วงบาศ เล่น เชือกบาด มือเป็นแผล

เมื่อเข้าฉันใส่บาตร พระที่มาบิณฑบาต แลวบ้านฉัน

๗. คำบางคำเขียนเหมือนกัน แต่อ่านต่างกัน และความหมายต่าง
กัน

พ่อรักหวงแหน

ทำแทนคุณแม่

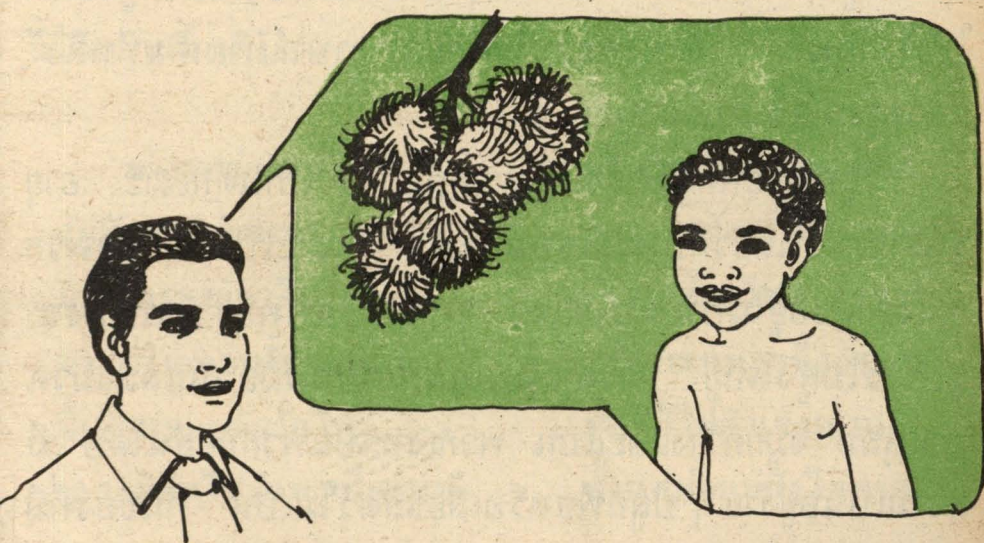
หาจอกหาแหน

มาแผ่เป็นแผ่น

บทที่ ๑๐

คนึงเงาะน้อย

วันนี้ วีระมีลูกเงาะสีแดงนำกินมาฝากเพื่อน ๆ เขาบอกว่าญาติซึ่งอยู่จังหวัดสุราษฎร์ธานีส่งทาง ร.ส.พ. มาให้หลายเซ่ง พอถึงเวลารับประทานอาหารกลางวัน ครูกลมมานั่งรับประทานด้วยเช่นเคย มานี้จึงแบ่งลูกเงาะใส่จานไปให้ ครูกลมขบใจ แล้วบอกว่ารับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้วจะเล่าเรื่องลูกเงาะให้ฟัง ที่แรกเด็ก ๆ ไม่ใคร่สนใจนัก เพราะคิดว่าเป็นเรื่องลูกเงาะผลไม้ที่เขากำลังรับประทานกันอยู่

พอรับประทานเสร็จแล้ว ครูกับลูกศิษย์ก็พากันไปนั่งเล่น
ใต้ต้นก้ามปู ครูถามลพุดว่า “วันนี้ครูได้รับประทานลูกเงาะ
ทำให้ครูนึกถึงลูกเงาะคนหนึ่ง” พวกเด็ก ๆ ได้ฟังก็แปลกใจ
พากันโจษจันว่าลูกเงาะเป็นคนได้อย่างไร ครูถามเห็นนักเรียน
พิศวงสงสัยจึงพูดต่อไปว่า “นักเรียนทราบไหมว่า เงาะ
เป็นทั้งชื่อผลไม้และชื่อของคนพวกหนึ่ง” นักเรียนต่างรู้สึก
ฉงนสนเท่ห์ เพราะไม่เคยรู้มาก่อน จึงเขยิบเข้าไปนั่งล้อมวง
ฟังใกล้ ๆ นักเรียนชั้นอื่นรู้เข้าก็มานั่งฟังด้วย จนเป็นกลุ่มใหญ่
วีระกับมานะมาช้า จึงได้นั่งข้างหลัง

“คุณครูคะ พวกเงาะอยู่ที่ไหนคะ” ดวงแก้วถาม

“รูปร่างหน้าตาเหมือนพวกเราไหมคะ” ชูใจถามบ้าง

ครูถามลพุดว่า “อย่าเพิ่งรุมสัมภาษณ์ครูเลย ครูจะเล่า
ให้ฟังก่อน ถ้าสงสัยอะไรค่อยสัมภาษณ์เพิ่มเติมทีหลัง”
แล้วครูถามลพุดก็เล่าเรื่องลูกเงาะให้ฟัง

“ลูกเงาะที่ครูนึกถึงนี้ชื่อ คณัง เขาเป็นเด็กเงาะ อายุ
รุ่นราวคราวเดียวกับพวกเธอนี้แหละ เงาะเป็นคนไทยพวก
หนึ่งอาศัยอยู่ในป่าแถบใต้แถว ๆ จังหวัดพัทลุง พวกเงาะ
รูปร่างไม่สูงใหญ่ ผิวดำเงิวดำแดง เส้นผมอ่อนและขมวด
ตาแหลม จมูกกว้างและแบน พวกเงาะเป็นพวกถือสันโดษ มี
ความเป็นอยู่ง่าย ๆ ปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ไม่เป็น กินของที่มิ

อยู่ตามธรรมชาติ ที่อยู่ของพวกเงาะเป็นทับซึ่งทำสูงจากพื้นดิน ขอบยายที่อยู่บ่อย ๆ ก่อนนี้เขาใช้ใบไม้ทำเป็นเครื่องนุ่งห่ม มีภาษาพูดแต่ไม่มีภาษาหนังสือ ปัจจุบันนี้รู้จักใช้เสื้อผ้าแล้ว พวกเงาะชอบสีแดง

ขณะนี้พวกเงาะในประเทศไทยเหลืออยู่จำนวนน้อย ครุจะเล่าถึงเด็กน้อยคนนึงให้ฟัง คนึงเป็นลูกกำพร้า เขาอยู่กับพี่ชาย คนึงมีเพื่อนรักเพื่อนเกลอชื่อ ไมไ่ คนึงมีบุญวาสนาได้เป็นมหาดเล็กของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวหรือรัชกาลที่ห้า พระองค์ทรงโปรดปรานคนึงมาก เพราะเป็นเด็กที่เฉลียวฉลาด คนึงเล่าเรื่องราวของตนเองและพวกพ่อซาวเงาะถวายพระเจ้าอยู่หัว พระองค์จึงทรงพระราชนิพนธ์หนังสือกลอนบทละคร เรื่องเงาะป่าขึ้น ในกลอนบทละครนี้ได้กล่าวถึงคนึงว่า

มาจะกล่าวบทไป

อยู่ทับแทบป่าพนาวัน

บิดามารดาทิ้งไม่

นางควากหอบคินสินปิวา

มีเพื่อนชอบนักรักใคร

เคยคบกันไปป่าพาเชือนแบ

ถึงเด็กน้อยคนขบขัน

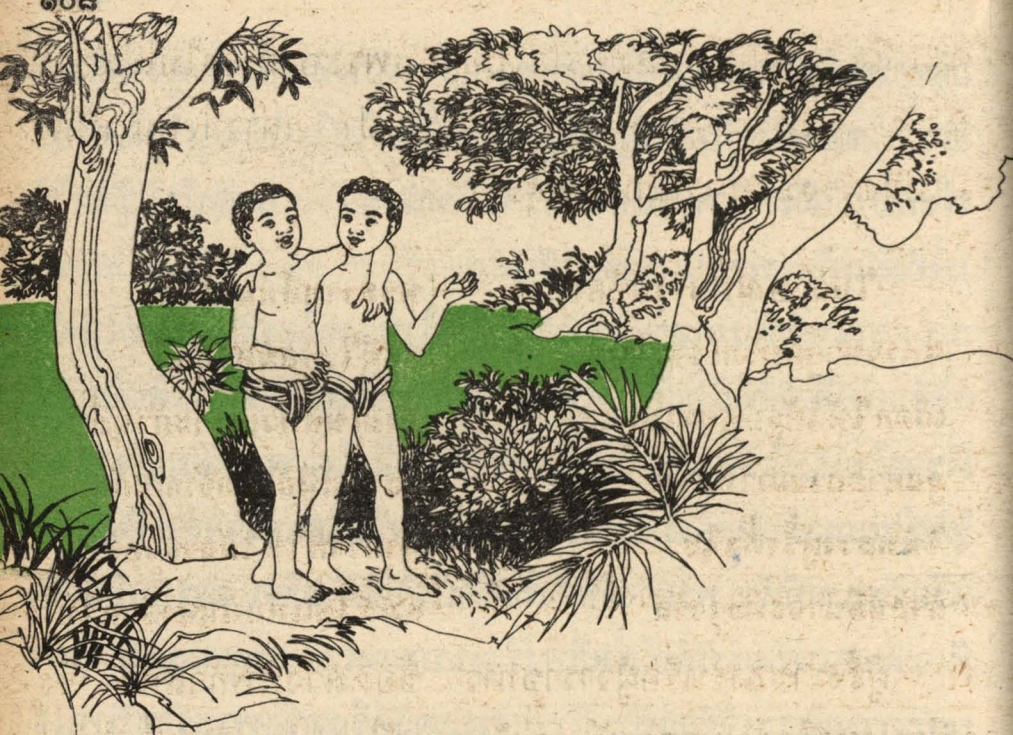
ชายเบตขันท์พัทลุงพารา

คำบาวต้องไฟดับสังขาร์

อยู่ด้วยเบชฐาป้ออายแค

ป้อไมไ่ตัวเต็งเก่งแก่

ตั้งแต่พ่อแม่ยังไม่ตาย

คนึงไปมาหาสู่กับไม้ไผ่เสมอ
ไม้ไผ่ก็ตืออกดีใจเป็นอันมาก

เมื่อนั้น

วิ่งไปกอดคอพาคลอคลา
มีธุระกังวลใดเทว
แต่มิได้พบพานกันนานนัก

คนึงมาหาไม้ไผ่คราใด

ไม้ไผ่ดีใจเป็นหนักหนา
เข้ามานั่งในปราศรัยทัก
อย่านิ่งเฉยบอกกูรู้ตระหนัก
กุคิดถึงเพื่อนรักจะขาดใจ

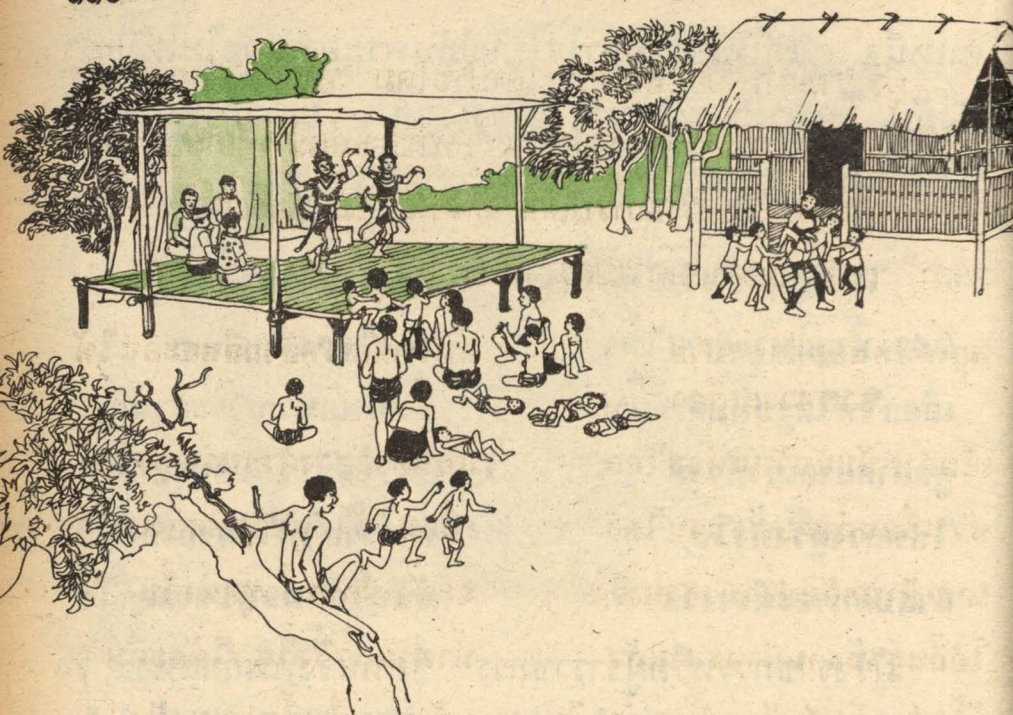
เมื่อคนึงมาเป็นมหาดเล็กนั้น เขาต้องจากพี่ จากบ้าน
จากพวกพ้อง และจากไม้ไผ่เพื่อนรักมาโดยไม่รู้เนื้อรู้ตัว ทั้งนี้
เนื่องจากพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชประสงค์จะได้ลูกเงาะสัก

คนหนึ่ง แต่ให้เขาสมัครใจไปอยู่กับพระองค์เองไม่ให้มีการ
บังคับ ในพระราชนิพนธ์ เรื่องเงาะป่า กล่าวถึงหนังสือที่
มีไปถึงผู้รั้งราชการเมืองพัทลุงว่า

ในลักษณะนั้นว่ามีทองคำ
แสวงหาลูกพวกเงาะไพร
เลือกให้ได้รูปหมดเหมาะ
ดูฉลาดฉลาดเลาทั่วทั้งที่
ให้หลวงผู้รั้งตั้งใจ
ถ้าสบคิน่าจะมีรางวัล

พระราชดำริให้
จะมีใครสมัครภักดี
ตามเพศพวกเงาะถ้วนถี่
อย่าให้มีบังคับจับกุมกัน
หาถวายให้ได้จงกวคั้น
แม้จะได้แม้มันจงออกไป

ผู้รั้งราชการหรือผู้ว่าราชการ ชื่อหลวงทิพกำแหง จึง
ปรึกษาหารือกับบรรดาผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งจึงไป
หาหัวหน้าพวกเงาะ หัวหน้าพวกเงาะบอกว่า พวกเงาะกำลัง
จะย้ายที่อยู่ เพราะเกิดการประทุษร้ายฆ่าฟันกันตาย พี่ชาย
ของคณังก์หลบหนีไป จึงมีความเห็นว่าควรจะนำตัวคณังไป
ถวายพระเจ้าอยู่หัว เพราะเขาไม่มีใครดูแลเลี้ยงดูแล้ว แต่
จะบอกไปตรง ๆ คณังก์คงไม่ยอมไป ให้จัดโนราไปแสดงให้
พวกเงาะดู เพราะพวกเงาะชอบดูโนรา แล้วหัวหน้าเงาะจะ
เกลี้ยกล่อมคณังให้ ผู้รั้งราชการจึงจัดโนรามีสื่อมาแสดงให้
พวกเงาะดู คณังก์กับแม่ไผ่และเพื่อน ๆ ก็มาด้วย โนราแสดง
ทั้งกลางวันและกลางคืน พอตกกลางคืน คณังก์กับเพื่อน ๆ ก็

นอนหลับ หัวหน้าเงาะจึงอุ้มคางทั้งหลับมาส่งให้ผู้รั้งราชการ
พอคางตื่นขึ้นก็ตกใจเอะอะ อาละวาดตื่นรนประหนึ่งคนบ้า
ดังคำกลอน

เมื่อนั้น

นึ่งทะเลิ่งอึ้งอยู่เป็นครุพัก
พอรู้สึกนึกกลัวจนตัวแข็ง
กันกระแทกเพื่อนปะทะเข้าทวนไว้
ถีบทะเลิ่งตึงตังไม่ยั้งหยุด
โมโหเหะเหะฮักฮัก

คางตื่นนอนตกใจหนัก
ไม่ประจักษ์ว่าอยู่แห่งใด
ตื่นเต็มแรงคนอุ้มทนไม่ไหว
สามสี่คนเข้าไปช่วยกันยึด
ช่วยกันจุดเพวี่ยงสะบัดวัดผิด
ปล้ำกันอัดอึดมาส่งเด็นท์

ผู้รั้งราชการค่อยปลอมประเล้าประโลม หาเสื้อผ้าใหม่สวย ๆ มาให้สวม หาอาหารดี ๆ มาให้กิน หาของเล่นมาให้เกื่อนกลาด ดาษดาไปหมด ผู้รั้งราชการปลอมโยนคณิงตามหนังสือว่า “หลาย เพลา” เขาจึงค่อยคลายความตระหนกตกใจ

พอเคยหน้อยค่อยสบาย
หายหวาดเสียว

คณิงเหลียวหลังกลืนสะอื้นให้

เสียดายทับนับวันแต่จะไกล

แสนอาลัยวงศ์วานวานเครือ

ห่างเดือนด้าล้าธารชานไศล

เพื่อนไม้ไผ่คู่ชีวิตคิดถึงเหลือ

เคยเป่านกจับปลามาจานเจือ

จะนั่งเบื้อบ่นรำทุกคำคืน

ไฉ่ถิ่นฐานลานป่าจะลาแล้ว

น้ำตาแฉวงดังไหลให้สะอื้น

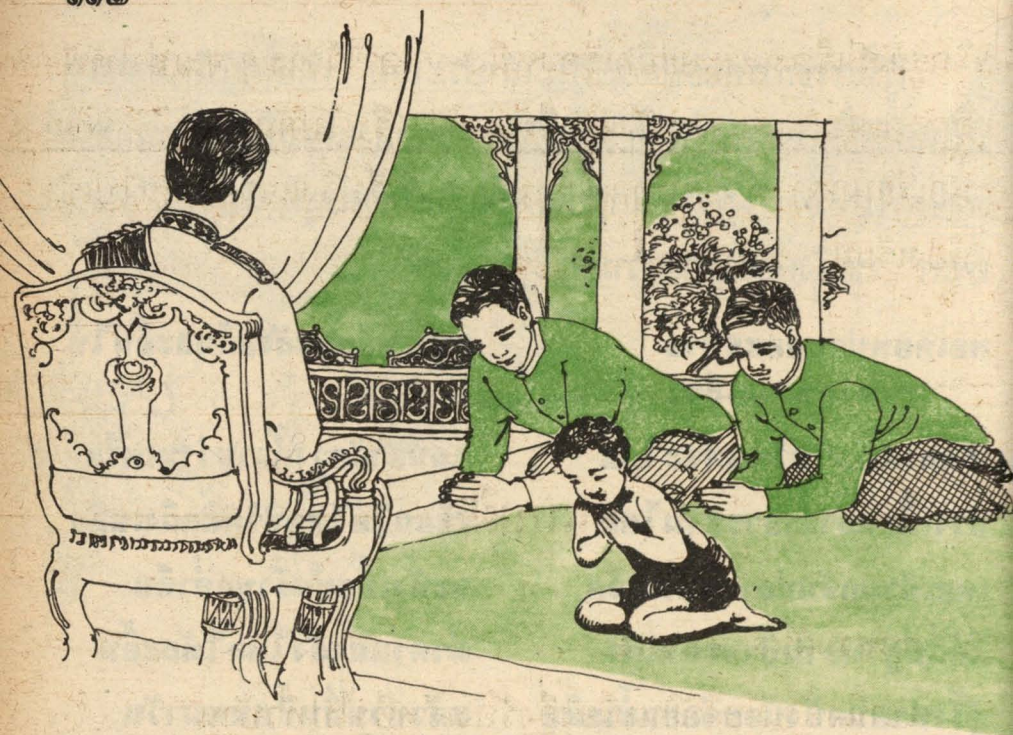
ผู้รั้งปลอมคณิงน้อยค่อยกลักลืน

แล้วชวนขึ้นขี่ชมพนาวัน

ในที่สุด คณิงเด็กน้อยชาวป่าชาวดง ก็ได้เข้าไปอยู่ใน พระราชฐาน เป็นมหาดเล็กคนสนิท ได้รับใช้ใกล้ชิดพระเจ้า อยู่หัว พระองค์โปรดปรานคณิงมาก ทรงอุปถัมภ์ชุบเลี้ยง คณิงเป็นอย่างดี และคณิงก็จงรักภักดีต่อพระองค์ ข้าราชการ ผู้ใหญ่ก็เมตตาเอ็นดูเขา ไม่มีใครคิดอิจฉาริษยาแต่เขาก็บุญน้อย ได้มีโอกาสรับใช้ใกล้ชิดพระเจ้าอยู่หัวไม่นาน เขาก็ตาย”

พอครุยมลเล่าจบ พวกนักเรียนก็พูดกันพึมพำ ด้วย ความรู้สึกต่าง ๆ กัน

“น่าสงสารคณิงนะคะ เขาคงคิดถึงบ้าน คิดถึงไม้ไผ่

เขาจึงตาย” จันทรพุดเบา ๆ พลังเอามือลูบขาลีบ ๆ ของตน
ไปมา ชูใจนั่งอยู่ใกล้ ๆ จึงเอื้อมมือไปโอบกอดจันทรไว้

“คงไม่ใช่อย่างนั้นดอกจันทร” ครูกมลพุด “ครูอ่านพบ
ในหนังสือว่า คณักรักพระเจ้าอยู่หัวมาก ไปไหนก็ตามเสด็จ
จนลืมคิดถึงบ้าน คิดถึงเพื่อน พระเจ้าอยู่หัวทรงพระราช
นิพนธ์หนังสือเงานะป่า คณักรู้ก็เฝ้าอยู่ใกล้ ๆ พระองค์ตรัส
ประกาศซักถามเรื่องราวและคำศัพท์ต่าง ๆ ของพวกเงานะ
อยู่ตลอดเวลา ครูคิดว่าพวกเงานะคงอายุไม่ยืนกระมัง คณักรู้
ตายเสียแต่อายุน้อย” ครูกมลหยุดอยู่ครู่หนึ่งจึงพูดต่อไปว่า

“ครูยังมีเรื่องเงาะอยู่อีกเรื่องหนึ่ง เอาไว้ว่าง ๆ จะเล่าให้ฟัง
อีก แน่ะ เสียงระฆังเข้าเรียนแล้ว รีบไปกันเถอะ” พวก
นักเรียนกล่าวคำขอบคุณครูกลม แล้วรีบวิ่งแยกย้ายกันไปเข้า
ห้องเรียน

แบบฝึก

๑. ทบทวนผันอักษรกลาง

เขานิงอืงเมอไดยินเยิงอืงรองเ็ดอืงไปทั่วบ้าน
(อิง อิง ไม่มีความหมาย)

พอรองพเลงกลอมลูกไดอยางกลอมแกลัมเด้มที่
(กลอม กลอม กลอม ไม่มีความหมาย)

๒. อ่านคำที่มี ข สะกด

ประภาษ สันดาษ

กลาวทอษ จาษ จัน

ประทุษ รำย กัน

สัมภาษ ณ ชะฐา

หา ศะษ กระดาษ

เกลีอนกลาดดาษ ดา

สันนิษฐาน ว่า

ราษ ฏรประดิ ษ ฐ

๓. ฝึกอ่านคำที่เขียนเหมือนกัน แต่ออกเสียงต่างกัน

สังเกตการอ่านออกเสียงต่างกันตามความหมาย
 งานหนักจงเอา อย่าเพลมื่อหนา
 ทำตามเพล ภายหน้าได้ดี

๔. อ่านอักษรย่อ

ร.ส.พ. ย่อมาจาก องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
 กทม. ” กรุงเทพมหานคร

๕. ข้อความที่แต่งเป็นร้อยกรอง จำกัดจำนวนคำแต่ละวรรคจึงใช้คำ
 น้อย แต่มีความหมายมากกว่าเขียนประโยคธรรมดา
 ฝึกอ่านและสังเกต

อยู่ทับแทบป่าพนาวัน	- อยู่กระท่อม (ทับ) ริม (แทบ) ป่า (พนาวัน)
บิดามารดาก็หาไม่	- พ่อแม่ไม่มี
ดำขาวต้องไฟดับสังขาร์	- พ่อชื่อดำขาวหนีไฟไหม้ป่า ไม่ทัน ถูกไฟป่าไหม้ตายไป
นางควากหอบดินสิ้นชีวา	- แม่ชื่อนางควากเลี้ยงดูต่อ มา ภายหลังก็ตาย

- ให้หลวงผู้รั้งตั้งใจ - ให้ผู้รั้งราชการ (ทำหน้าที่
เจ้าเมือง) เมืองพัทลุง
เอาใจใส่หา
- ถ้าสบดีน่าจะมีรางวัล - ถ้าพบ (ประสบ) คนที่
ดี ๆ ก็จะทำให้รางวัล
- ช่วยกันจุดเทียนสะบัดวัดผี - วัด ในที่นี้หมายถึงสะบัด
ไปแรง ๆ เสียงดังผิง (ผี)
ห้วงเดือนถ้าลำธารชานไศล - ห้วงป่า (เดือน) ถ้า ลำ
ธารริมเขา
- เคยเป่านกจับปลามาจานเจือ - เคยเป่าลูกดอกไต้นกและ
จับปลามาแบ่งให้
- น้ำตาแถวถึงไหลให้สะอื่น - น้ำตาไหลนองร้องไห้ (ให้)
สะอื่น

๖. ฝึกอ่านและสังเกต ประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ

เงาะเป็นคนไทยพวกหนึ่ง
เงาะไม่ใช่คนไทยพวกหนึ่ง
เขาอยู่กับพี่ชาย
เขาไม่ได้อยู่กับพี่ชาย

วีระมีลูกเงาะสีแดงนำกิน

วีระไม่มีลูกเงาะ

๗. ทบทวนอ่านคำย่อที่มี ฯ (ไปยาลน้อย)

เฝ้าฯ	- เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท
โปรดเกล้าฯ	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
กรุงเทพฯ	- กรุงเทพมหานคร

๘. คำภาษาอังกฤษที่เรานำมาใช้เป็นภาษาไทย เวลาเขียนใช้วรรณยุกต์ และเครื่องหมายกำกับเสียงบ้าง ไม่ใช้บ้าง เมื่ออ่านออกเสียง บางคำต้องออกเสียงคล้ายกับเสียงภาษาอังกฤษ แต่ไม่ออกเสียงท้ายคำ

ฝึกอ่านและจำ คำที่มาจากภาษาอังกฤษ

เต็นท์ (สมัยก่อนเขียน “เต็นท์” ปัจจุบันเขียน “เต็นท์” แต่อ่านออกเสียงเป็น “เต็น”)

ชอล์ก (ออกเสียงเป็น ช็อก)

ฟุตบอล (“ “ ฟุต-บอล)

พลาสติก	(ออกเสียงเป็น	พลาต-สะ-ติก)
การ์ตูน	(" " "	กา-ตูน)
เสือขีด	(" " "	ขีด)
เฮลิคอปเตอร์	(" " "	เฮ-ลิ-ค้อบ-เต้อ)
เมตร	(" " "	มัด)

บทที่ ๑๑

ลูกกาวดมหาภัย

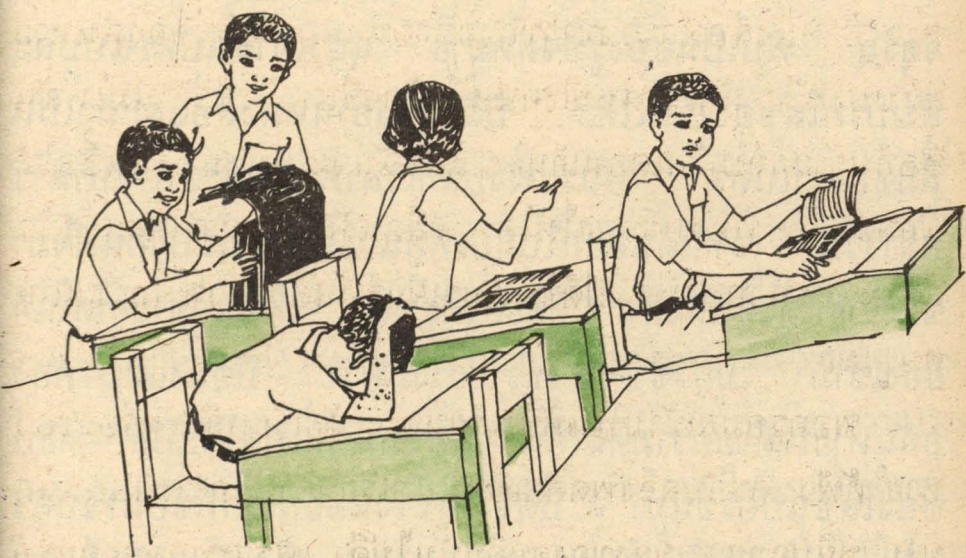
“กล่องใส่ดินสออันใหม่ของฉันหาย” มานีร้องเอะอะ เพื่อน ๆ ซึ่งทยอยกันเดินเข้ามาในห้องเรียน เข้าไปมองดูที่โต๊ะ มานี ทุกคนเหงื่อไหลไคลย้อยเพราะเพิ่งเลิกจากเรียนพลศึกษา

“มานีเป็นรายที่ห้าแล้วนะที่ของหาย” ดวงแก้วพูดทำสีหน้าบูดบึ้งด้วยความไม่พอใจ ทุกคนรีบเปิดโต๊ะและกระเป๋าทิ้งสี่อสำรวจข้าวของของตน “เงินของฉันหาย ยี่สิบบาท” นักเรียนหญิงคนหนึ่งร้องขึ้น “โธ่! แม่ให้ฉันซื้อกับข้าวกลับบ้านตอนเย็น แล้วฉันจะเอาเงินที่ไหนซื้อให้แม่ละนี่” พูดจบก็ร้องไห้โฮ เพื่อนรู้สึกสงสารและเห็นใจ แต่ไม่รู้จะทำอย่างไร ปิติขบเขี้ยวเคี้ยวฟันด้วยความโกรธแค้นคนขโมย

พอครูกลมเข้ามาในห้องเรียน นักเรียนก็เล่าเรื่องของหายให้ฟัง ครูกลมจึงพูดตักเตือนนักเรียนว่า “การเป็นคนลักขโมยหยิบฉวยเอาของของคนอื่นนั้นไม่ดี เพราะทุกคนย่อมรักและหวงแหนของของตน คนมีศาสนาย่อมละกิเลส ละความ

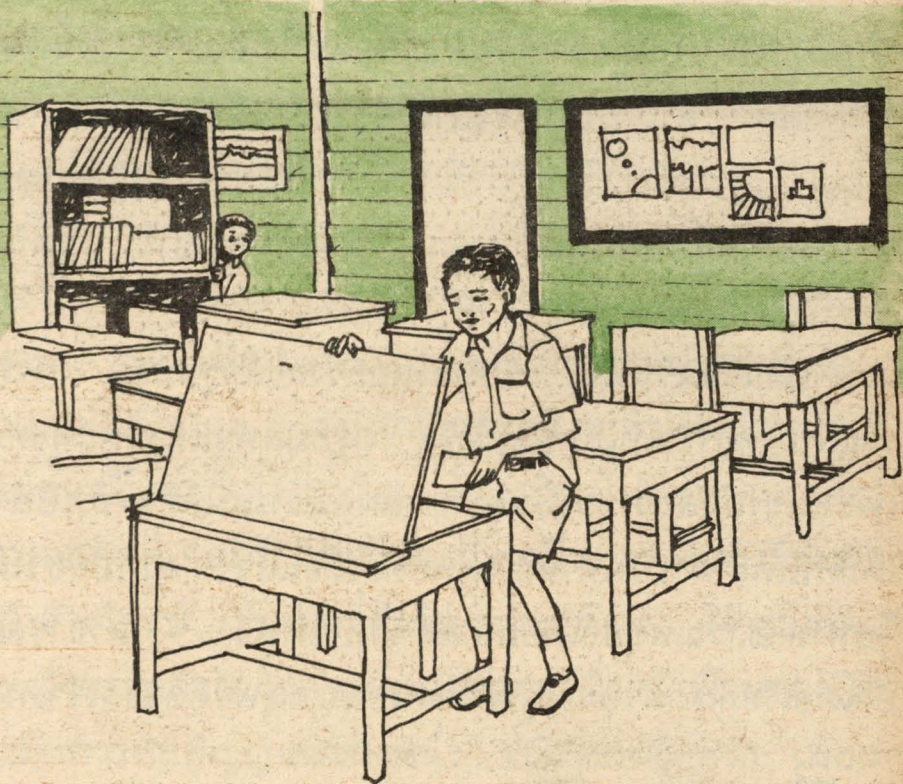
อยากได้ของผู้อื่น การลักขโมยเป็นการผิดทั้งศีลธรรมและ
ผิดกฎหมาย คนที่ลักขโมยจะถูกกฎหมายลงโทษ ขอให้นักเรียน
ที่ขโมยของเพื่อน นำของมาคืนให้เพื่อน แล้วเลิกนิสัยนี้เสีย
มิฉะนั้นจะถูกลงโทษ”

คำตักเตือนของครูกลมไม่ได้ผลเลย เพราะตั้งแต่วันนั้น
มาข้าวของของนักเรียนก็หายอีก ช้านักเรียนในห้องใกล้เคียงก็
บ่นว่าของหาย ครูกลมและครูอื่น ๆ ตรวจค้นข้าวของของนักเรียน
ทุกคนก็ไม่พบของที่หาย ได้แต่กำชับให้นักเรียนเก็บข้าวของ
ของตนให้ดี และคอยสอดส่องหาตัวคนร้ายให้ได้

ปิติจับตาดูเพื่อนนักเรียนชายคนหนึ่งมาหลายวันแล้ว เพราะมีท่าทางแปลก ๆ และชอบนั่งหลับเสมอ เวลาครูเตือนก็ตื่นขึ้นแล้วก็หลับอีก ระยะเวลาที่ตื่นก็ทำท่ากระสับกระส่าย ไม่กล้ามองสบตากับเพื่อน ๆ ร่างกายก็ผ่ายผอมเหลือแต่กระดูก และซิดเซียวลงทุกวัน ๆ ตามแขนขาก็เป็นฝีพุพองทั่วไปหมด เขาขาดเรียนเสมอ และมักหนีเรียนพลศึกษาเป็นประจำ ครูต้องเรียกไปเตือนหลายครั้งและมอบให้หัวหน้าชั้นคอยดูแลกำกับอย่างใกล้ชิด

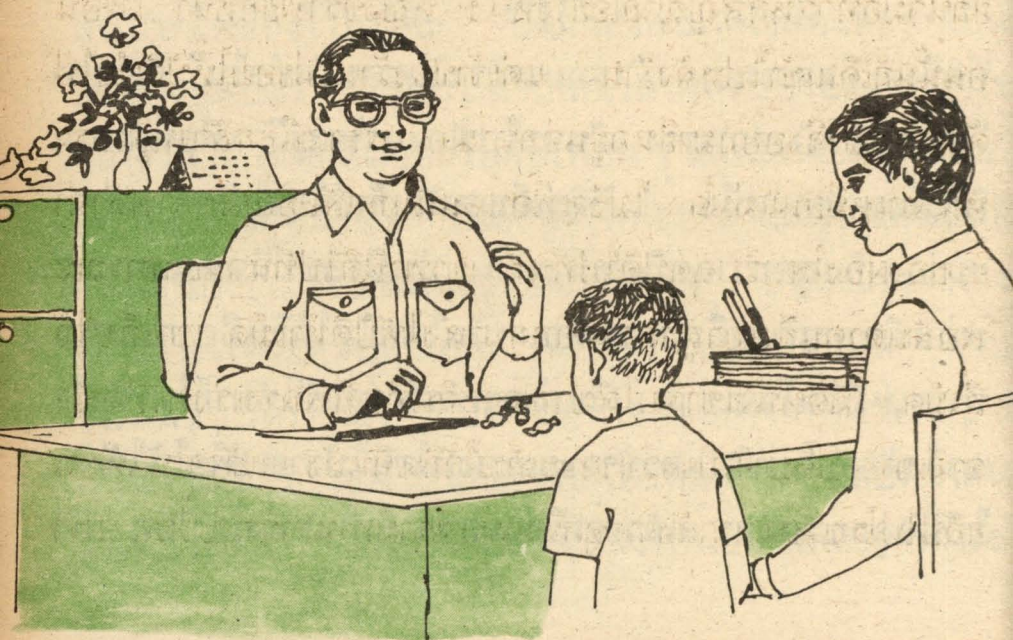
วันหนึ่ง จวนจะถึงเวลาหยุดพักกลางวัน และเป็นเวลาที่เพื่อนคนนั้นตื่นอยู่ ปิติเอากะดาษมาตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส พับเป็นซองรูปจดหมาย แล้วเอาธนบัตรฉบับละสิบบาทใส่ซองไว้ในโต๊ะ ปิติแกลังอ่านหนังสือและทำเป็นลืมซองธนบัตร พอระฆังบอกเวลาพักรับประทานอาหารกลางวัน เขาก็เดินออกไปกับเพื่อน ๆ แต่เขากลับย้อนเข้ามาซ่อนอยู่หลังตู้หนังสือ คอยอยู่ครูหนึ่ง เพื่อนผู้ชายคนนั้นก็ย่องเข้ามา มองซ้ายมองขวาอย่างมีพิรุณ ปิตินิ่งแหม่วท้องกลั่นหายใจด้วยความตื่นเต้น เพื่อนคนนั้นเปิดโต๊ะปิติ หยิบซองใส่ธนบัตรขึ้นมา ปิติจึงกระโจนออกจากที่ซ่อนรวบตัวเพื่อนคนนั้นไว้ เขาดิ้นรนและต่อสู้ปิติเต็มกำลัง แต่ปิติลำสันแข็งแรงกว่า จึงชักเพื่อนคนนั้นลงไปในนอนหมอบอยู่ใต้โต๊ะ

ปิติจึงตะคอกถามว่า “เธอมาหยิบเงินของฉันทำไม” แล้วพูดว่า “ถ้าเธอปิดบังอำพราง ฉันจะไปฟ้องครูใหญ่” เพื่อนคนนั้น อิดเอื้อนอยู่ครู่หนึ่ง ปิติขู่เข็ญหนักเข้าก็ร้องให้พลาญเล่าว่า เขาชอบกินลูกกวาดชนิดหนึ่งมาก มันมีรสขมนิดหน่อย แต่อร่อยผิดลูกกวาดอื่น ๆ จนติด วันไหนไม่ได้กินมีอาการทรมาน ทรมานเหมือนใจจะขาด เงินค่าอาหารที่พ่อแม่ให้มาก็ไม่พอซื้อ เขาจึงต้องขโมยเงินและข้าวของของเพื่อนไปขาย เพื่อให้ได้เงิน ไปซื้อลูกกวาดกิน แล้วเขาก็ส่งลูกกวาดเม็ดหนึ่งให้ปิติดู ปิติ

รับมาดูก็เห็นเป็นลูกกวาดใส่สีสรรรมดา ไม่มีอะไรแปลกพิสดาร
น่าสงสัย จึงเก็บใส่กระเป๋าเสื้อไว้ แล้วบอกเพื่อนให้เลิก
ขโมย และให้มาเรียนทุกวัน มิฉะนั้นเขาจะฟ้องครูใหญ่ให้
ทำโทษ เพื่อนคนนั้นก็รับคำ ปิติจึงปล่อยเขาไป แต่ก็คอย
มองไม่ให้คลาดสายตา

เลิกเรียนวันนั้น ปิติเอาลูกกวาดให้ครูมลดู พร้อม
ทั้งเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ฟัง ครูมลฟังแล้วก็สะดุ้งตกใจ
เพราะเขาสงสัยว่าจะเป็นลูกกวาดผสมยาเสพติด ถ้าเป็นจริง
เด็กคนนั้นก็ตกเป็นทาสยาเสพติดเสียแล้ว ครูมลชวนปิติ
ไปหาสาธารณสุขอำเภอแล้วเล่าเรื่องให้ฟัง สาธารณสุข
อำเภอเรียกเอาตัวอย่างลูกกวาดผสมยาเสพติดจากเจ้าหน้าที่

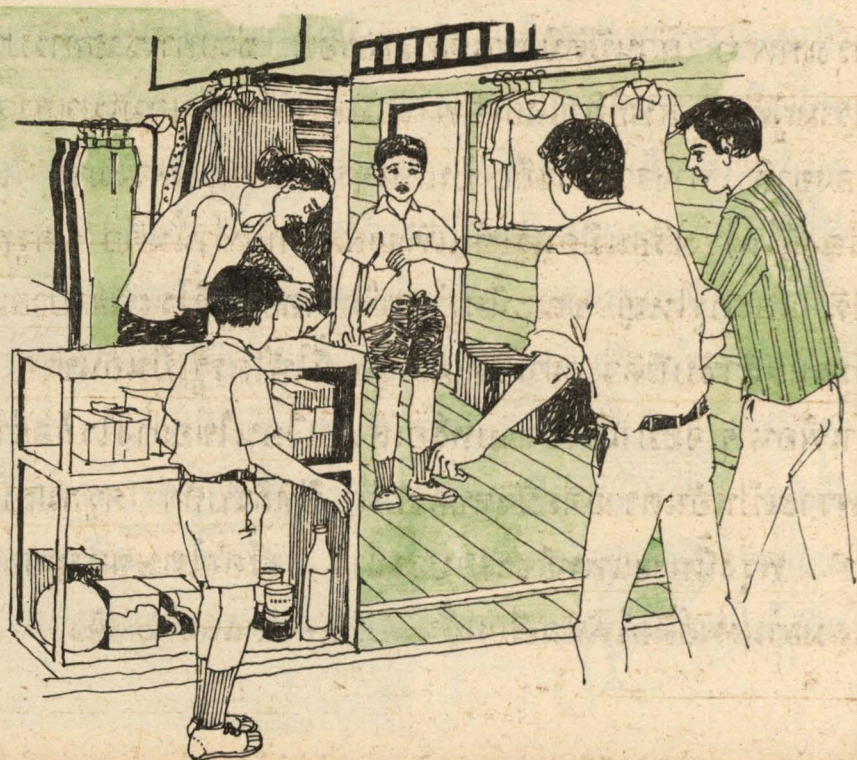
มาตุ ก็พบลูกกวาดชนิดที่ปิตินำมาปนอยู่ด้วย สาธารณสุข
อำเภอจึงขอร้องให้ปิติพยายามสืบดูว่า เพื่อนของเขาซื้อ
ลูกกวาดมาจากไหน แล้วให้รีบบอกक्रमลทันที

วันรุ่งขึ้นตอนพักกลางวัน ปิติบอกกับเพื่อนคนนั้นว่า
เขาลองชิมลูกกวาดแล้วรสชาติอร่อยดีใจ วันนี้เขามีเงินมา
สิบบาท ขอให้เพื่อนพาเขาไปซื้อแล้วเขาจะแบ่งให้ครึ่งหนึ่ง
เพื่อนคนนั้นดีใจมาก รับเอาเงินสิบบาทแล้วเดินนำหน้าพา
ปิติน้อออกไปทางหลังโรงเรียนแล้ววิ่งอ้อมไปที่ตลาด เลี้ยว
เข้าตรอกเล็ก ๆ จนถึงร้านขายของร้านหนึ่ง ที่หน้าร้านขาย
เสื้อผ้าสำเร็จรูป เช่นพวกเสื้อยืด และกางเกง เจ้าของร้าน
เป็นหญิงชราหลังงอรั่ม ตาตุเหมือนตาเหยี่ยว เพื่อนของปิติ
ยกนิ้วมือทำรหัสสัญญาณอย่างหนึ่ง หญิงชราพยักหน้า เพื่อน
คนนั้นก็เดินเข้าไปหลังร้าน แต่เจ้าของร้านไม่ยอมให้ปิติเข้าไป
ด้วย เขาก็ออกมายืนอยู่นอกร้าน เพราะนี่กลัวหญิงชรา
หน้าตาเหมือนแม่มด ไม่ช้าเพื่อนคนนั้นก็กลับออกมา หน้าตา
ยิ้มย่องผ่องใส รีบจุดปิติไปทันที เขาพาปิติไปที่สวนสาธารณะ
พอลับตาคนจึงเอาลูกกวาดออกมาส่งให้ปิติห้าเม็ด เขาเก็บไว้
สี่เม็ด เม็ดหนึ่งเขารีบใส่ปากแทะกินทันทีพลางเร่งให้ปิติทำ
ตามเขา ปิติบ้ายเบี่ยงว่าเขาจะเก็บไว้กินทีหลัง แล้วชวนเพื่อน
กลับไปโรงเรียน เขาสังเกตดูเพื่อนของเขามีท่าทางกระปรีกระเปร่า

และร้านเรื่งบ้านเทิ่งใจมาก

พอได้โอกาส เขานำลูกกวาดไปให้ครูกลมแล้วเล่าเรื่องให้ ฟัง ครูกลมคืนเงินให้ปิติสืบบาทและบอกว่า พรุ่งนี้ให้เขา ไปซื้ออีกพร้อมกับส่งเงินให้ปิติอีกสืบบาท

วันรุ่งขึ้น ปิติก็ชวนเพื่อนคนนั้นไปซื้ออีก เขาไม่มี ทำทางระแวงแคลงใจปิติเลย รีบพาไปโดยดี ระหว่างที่เพื่อน เข้าไปหลังร้านและปิตียืนคอยอยู่ข้างนอก มีชายแปลกหน้า สองคนเข้ามาซื้อเสื้อเชิ้ต ขณะที่หญิงชราเดินมุ่งงามไปหยิบ ให้ เพื่อนของปิติก็เดินออกมา ชายสองคนนั้นจึงวิ่งพรวดพราด เข้าไปในร้าน และจู่โจมเข้าจับกุมคนขายลูกกวาดผสมยา-

เสพย์ติดที่อยู่หลังร้านได้ทันที ปิติพาเพื่อนวิ่งเตลิดหนีกลับไป
ไปที่โรงเรียนโดยเร็ว พอไปถึงครูกลมรออยู่แล้ว มีรถยนต์
ประทับตราโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชจอดรออยู่ บิดา
และมารดาของเพื่อนคนนั้นนั่งอยู่ในรถพร้อมกับพยาบาล
คนหนึ่ง ครูกลมอุ้มเพื่อนคนนั้นส่งขึ้นรถแล้วปิดประตู คนขับ
รถก็ขับออกไปโดยเร็ว ปิตียืนตะลึงจ้องอยู่กับที่ พอครูกลม
เข้ามาทอด เขาจึงระงับความตื่นเต็นลงได้ ครูกลมเล่าว่า
สาธารณสุขอำเภอเกี่ยวกับตำรวจวางแผนจับกุมคนร้ายไว้แล้ว จึง
สะกดรอยตามปิติไป

สำหรับเพื่อนของเขา นายแพทย์จะส่งไปรักษาที่
กรุงเทพ ฯ ส่วนปิติมีความดีความชอบ ช่วยทางราชการปราบ
ปรามผู้ค้ายาเสพย์ติดโดยเฉพาะยาเสพย์ติดที่มอมเมาเยาวชน
ของชาติ ทางราชการถือเป็นอันตรายที่ใหญ่หลวงมาก และ
เรื่องนี้ในโรงเรียนมีคนรู้เห็นเพียงสามคนเท่านั้นคือ ครูกลม
ปิติ และครูใหญ่ ขณะนี้ครูใหญ่ไปคอยอยู่ที่โรงพยาบาลแล้ว
ครูกลมกำชับปิติว่าอย่าเปิดเผยเรื่องนี้ให้ใครรู้เป็นอันขาด แม้
ว่าเพื่อน ๆ จะมาเข้าชี้ถามหรือเสนอเงื่อนไขอย่างไรก็อย่าเล่า
เพราะเป็นอันตรายต่อชีวิตของปิติ ปิตีก็รับคำ ครูกลมบอก
ว่า พรุ่งนี้นายแพทย์จะมาบรรยาย เรื่องโทษของลูกกวาด
ผสมยาเสพย์ติดให้นักเรียนชั้น ป. ๔-๕ และ ๖ ฟัง

ปิติสงสารเพื่อนที่เคราะห์ร้ายคนนั้นมาก แพทย์บอกว่า ถ้าไม่รีบรักษาเพื่อนคนนั้นก็ต้องตาย ปิติรู้สึกกลัว เขาคิดว่าถ้าเยาวชนซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคตต้องตกเป็นทาสยาเสพติด ประเทศชาติก็คงต้องพินาศล่มจมแน่นอน ปิติรักตัวเอง รักพ่อแม่ พี่น้อง ครูอาจารย์ เพื่อนฝูง และรักประเทศชาติ เขาจะต้องละเว้นและหลีกเลี่ยงให้ห่างไกลจากยาเสพติด เขาจะไม่รับของจากคนแปลกหน้า และคนที่เขาไม่ไว้วางใจเชื่อใจเป็นอันขาด ปิติรู้สึกเคียดแค้นชิงชังคนที่บ่อนทำลายชาติด้วยการมอมเมาเยาวชนให้ติดยาเสพติด เขาตั้งใจแน่วแน่ว่า จะช่วยทางราชการกำจัดคนบ่อนทำลายชาติให้สิ้นไปตามกำลังความสามารถของเขา

แบบฝึก

๑. ฝึกอ่านและจำคำที่ใช้ ส สะกด

สี่เหลี่ยมจัตุรัส รหัสสำคัญ วันเล็กทาส ศาสนาพุทธ
หยุดรอโอกาส พลัสติกเส้น เป็นสิ่งพิสดาร การละกิเลส

๒. ฝึกผันคำ อักษรสูงและอักษรต่ำผันรวมกันได้ครบ ๕ เสียง และเทียบเสียงผันในอักษรกลาง

อน อ่น อัน อ้น

ลน หล่น ล่น ล้น หลน

หลั่น

เขาใช้ไฟลนจนเต้าเจี้ยวหลนล่นออกมา เลยเอามือบด
หม้อเต้เจี้ยวหล่น

คน ข่น ค่น คั่น ขน

ขั่น

นักเรียนช่วยกันขนของที่ค่นมาได้เอาไปให้คนที่ยากจน
ขั่นแค่น

๓. การใช้คำมาเรียงเป็นข้อความ หรือเป็นประโยคบางครั้งต้องมีคำ
มาต่อระหว่างคำ เพื่อทำให้ได้ความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น

ฝึกอ่านและสังเกต

กล่องใส่ดินสอฉนหาย

กล่องใส่ดินสอของฉนหาย

ชูใจอยู่บ้าน

ชูใจอยู่ในบ้าน

เขาโกรธเพื่อน

เขาโกรธกับเพื่อน

ปิติวิ่งไปร้านขายของ
ปิติวิ่งไปที่ร้านขายของ

๔. ฝึกอ่าน คำควบกล้ำ ร ล ว

ในตรอกตอกตะปู	ตะแคงดูอย่าแคลงใจ
ขวางกั้นกลั่นหายใจ	พรวดพราดไปผิดพลาดง่าย
คาดคั้นอย่าให้คลาด	เก็บผักกาดลูกกวาดขาย
กระปรีกระเปร่าหมาย	จะผ่อนคลายระคายตัว
อำพรางไปพลางก่อน	ไม่สีกกร่อนเหมือนกล้อนหัว
ร่างกายกลับกลายเป็น	ไม่ต้องกลัวจะเสียเปล่า

๕. ข้อความที่เรียงกันเป็นประโยคได้ใจความ ถ้าเอากลุ่มคำหรือวลี หมายขยายความออกไปอีก ก็จะทำให้ประโยคได้ใจความชัดเจนยิ่งขึ้น

ฝึกอ่านและสังเกต

สาธารณสุขอำเภอลูกกวาดมาดู

สาธารณสุขอำเภอลูกกวาดตัวอย่างลูกกวาดมาดู

สาธารณสุขอำเภอลูกกวาดเรียกเอาตัวอย่างลูกกวาดจากเจ้าหน้าที่ มาดู

สาธารณสุขอำเภอลูกกวาดเรียกเอาตัวอย่างลูกกวาดผสมยาเสพติด จากเจ้าหน้าที่มาดู

๖. ฝึกอ่านและสังเกต ประโยคคำถามและประโยคคำตอบ

เธอมาหยิบเงินของฉันทำไม? (ประโยคคำถาม)

ฉันไม่ได้หยิบเงินของเธอ (ประโยคคำตอบ-ปฏิเสธ)

ใครมาหยิบเงินของฉันไป? (ประโยคคำถาม)

ฉันหยิบเงินของเธอไปเอง (ประโยคคำตอบ-บอกเล่า)

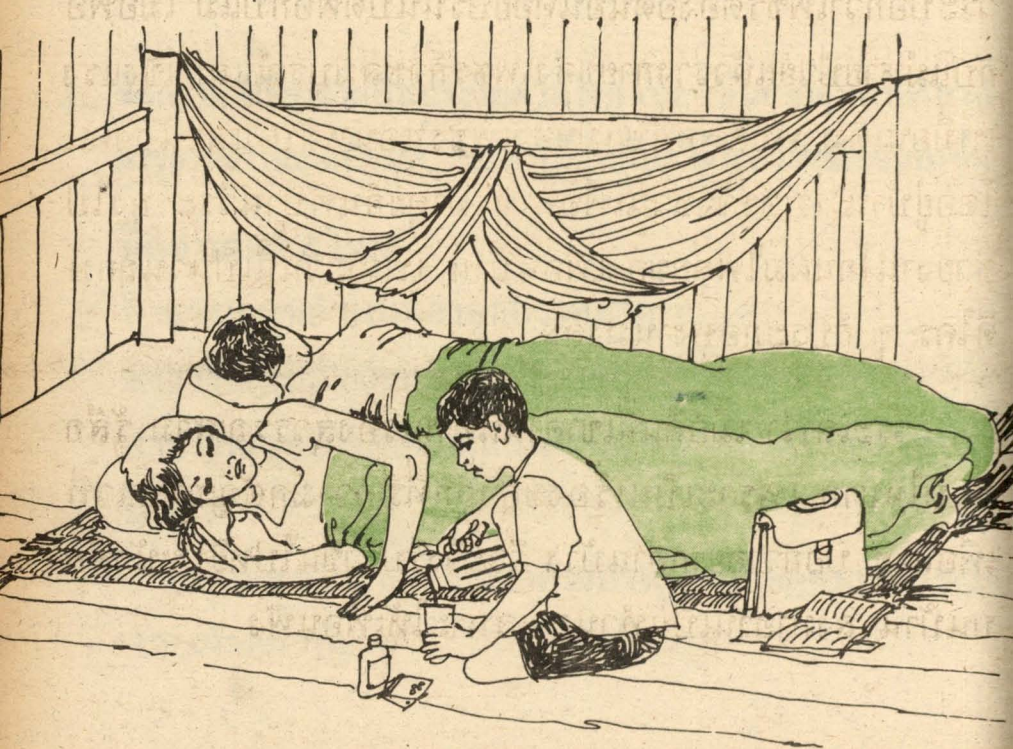
ของนี้เป็นของเธอหรือ? (ประโยคคำถาม)

ไม่ใช่ของของฉัน (ประโยคคำตอบ-ปฏิเสธ)

บทที่ ๑๒

สุวรรณสาม

เพชรหยุดเรียนหลายวันแล้ว เพราะพ่อกับแม่ล้มป่วยลง
พร้อมกัน เขาให้น้องคนที่ถัดจากเขา ซึ่งเพิ่งเข้าเรียนในปีนี้เป็น
โรงเรียนทุกวัน ส่วนตัวเขาอยู่ปรนนิบัติพ่อแม่และดูแลน้อง
เล็ก ๆ เมื่อล้มป่วยใหม่ ๆ พ่อกับแม่ไปตรวจรักษาที่โรงพยาบาล
สมเด็จพระยุพราช แพทย์ฉีดยาและให้ยามารับประทาน

ที่บ้าน พอยาหมดเพชรก็ไปซื้อยาที่โรงพยาบาล แต่เขาไม่รู้
ว่าพ่อกับแม่ป่วยเป็นอะไร เขาไม่กล้าถามหมอเกรงหมอจะว่า
เขาเป็นเด็กสู้รู้ เห็นพ่อกับแม่นอนซึม บางทีก็จับไข้จนตัว
สั่นสะท้าน ลงมาเยี่ยมเสมอและบอกว่าพ่อกับแม่เป็นไข้จับสั่น
อีกหลายวันจึงจะหายเป็นปกติ

กลางวันวันเสาร์ เพื่อน ๆ พวกกันมาเยี่ยมเยียนถามข่าว
จิตใจมีห่อหมกมาฝากเพชรด้วย เพชรดีใจและชอบใจดีมาก
เพื่อน ๆ ชักถามถึงอาการป่วยของพ่อแม่เพชร และทักว่าเพชร
ซุบผอมลงไปและมีท่าทางอิดโรย เวลาพูดน้ำเสียงก็แหบแห้ง
วีระบอกว่าเพชรต้องอดนอนคอยปรนนิบัติพ่อกับแม่ เมื่อพ่อ
กับแม่หายป่วยแล้วร่างกายของเพชรก็จะสมบูรณ์และแข็งแรง
เหมือนเดิม พอดีพ่อกับแม่ของเพชรนอนหลับ และน้องคน
โตอยู่บ้าน เพชรจึงชวนเพื่อน ๆ มาคุยกันที่บ้านวีระ ลงไป
ช่วยงานโกนผมไฟลูกของเพื่อนบ้าน เพราะวันนี้เป็นวันฤกษ์
ดีใคร ๆ ก็ประกอบงานมงคล

วีระเล่าว่า เมื่อคืนนี้เขาอ่านนิทานเรื่องสุวรรณสาม รู้สึก
ชอบใจมาก เพราะเป็นเรื่องของลูกที่มีความกตัญญูกตเวที
เพื่อน ๆ บอกว่าอยากอ่านบ้าง วีระจึงรีบวิ่งขึ้นไปหยิบหนังสือ
บนบ้าน ลงมาอ่านเป็นทำนองเสนาะให้เพื่อนฟัง

คาบสตาบอด
 สุวรรณสามเลี้ยงดู
 ถึงแม่ยากไร้
 หาอาหารป้อน
 เกิดผลสัมฤทธิ์
 คาบสทั้งสอง
 สุวรรณสามมีเพื่อน
 เก่งกวางมฤติ
 ห้อมล้อมหน้าหลัง
 ยามสู่ลาธาร

ลูกยอดกตัญญู
 บิคารมารคร
 ฤๅให้อาหาร
 แสนสุบฤดี
 ดวงจิตผูกผ่อง
 เพิ่มพรตทวี
 ในเดือนมากมี
 เพลิกเพลินฤทัย
 คุงคังบริวาร
 ตักตวงน้ำใส

กษัตริย์หฤโหด

คุมเคาเข้าไพร

มองเห็นมฤคิ

แห่ห้อมล้อมตาม

จึงเล็งศรยิง

สุวรรณสามครวญคราง

กษัตริย์ร้ายตกใจ

น้ำตาเนืองนอง

ไม่แลเห็นคน

สุวรรณสามผีนิจิต

แสนโหดเหลือใจ

หวังล่าแก้งวาง

มากมีล้นหลาม

เพื่อนรักอยู่กลาง

กว้างวังหลบพราง

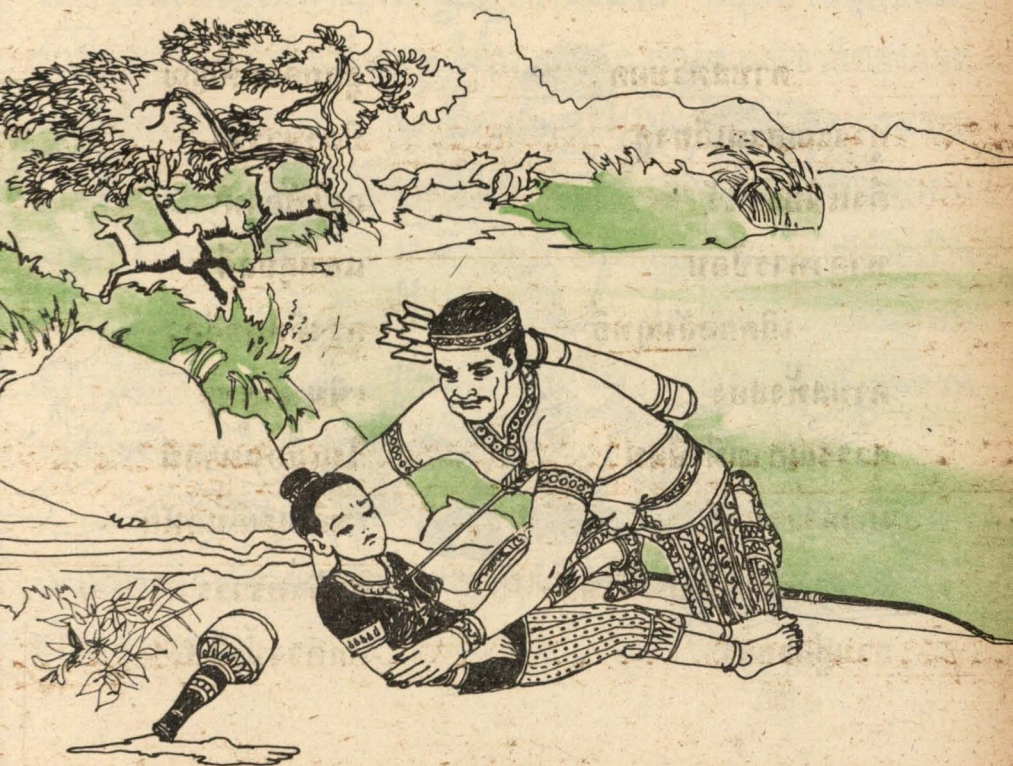
ถูกศรแรงฤทธิ์

เข้าไปประคอง

ด้วยสำคัญผิด

อับจนสิ้นคิด

บอกเล่าเนื้อความ

กษัตริย์รับเต็มใจ

ปรนนิบัติพ่อแม่

ตักเอาวารี

กลับคืนอาราม

คาบสรู้ได้

กษัตริย์เล่าเหตุผล

คาบสัจจิต

ขอให้ลูกยา

จะไปดูแล

แทนสุวรรณสาม

เร็วรี่ผลิผลาม

ที่กลางพนา

ไม่ไปลูกคน

เรื่องราวเป็นมา

อชิตฐานวาจา

คงคืนปีวัน

อำนาจความดี
สุวรรณสามคงอยู่
กษัตริย์เลิกลำสัตร์
ตาตาสนั่น

ลูกมีกัตถุญ
มีปีวิตพลัน
ปฏิบัติบุญอนันต์
ก็กลับมองเห็น

เรื่องสุวรรณสามมีคำศัพท์อยู่หลายคำ แต่เพชรพังพอรูเรื่อง เขารู้สึกชุ่มชื่นใจ เพราะเขาได้ทำหน้าที่ลูกที่ดีเสมอมาเช่นเดียวกับสุวรรณสาม ครั้งนี้เป็นครั้งที่หนักที่สุด เขาเหน็ดเหนื่อยจนแทบใจจะขาด บางครั้งไม่มีเรี่ยวแรงเลย พ่อกับแม่คงสมเพชเวทนาเขามาก เวลาไม่มีใช้ ก็อุตส่าห์ลุกขึ้นมาช่วยทำงาน แต่เขาไม่ยอมให้ทำ น้องชายของเขาก็อยากจะหยุดเรียนช่วยเขาบ้าง เพชรไม่ยอม เพราะเกรงจะกระทบกระเทือนผลการเรียนของน้อง เขายอมลำบากตรากตรำคนเดียว โชคชะตาของเขายังดีอยู่ที่มีเงินทองสะสมไว้ใช้จ่ายบ้าง

มานี้หยิบหนังสือนิทานมาพลิกดู แล้วพูดว่า “ฉันชอบเรื่องนี้จัง สุวรรณสามเป็นคนดีนะ ตัวจะตายอยู่แล้วยังอุตส่าห์ฝากฝังพ่อแม่ให้กษัตริย์ช่วยเหลือ”

“กษัตริย์ก็ดี รู้ตัวว่าทำผิดก็ยอมทำตามคำขอร้องทันทันที ฉันชอบที่กษัตริย์ใจร้าย กลับเป็นกษัตริย์ใจดีเลิกลำสัตร์”

ชูใจกล่าวเสริม

ปิติพูดว่า “ยายเคยพูดเสมอว่า ความดีชนะทุกอย่างได้”

“พวกเรอนั่งคุยกันก่อนนะ ฉันจะไปเอาขนมจีนน้ำยา
ที่ป้าทำมาเลี้ยงพวกเธอ” วีระบอกพลางเดินขึ้นไปบนบ้าน
ปิติยัดคอกทำจมูกบาน ๆ สดลมหายใจเข้าออกถี่ ๆ แล้วพูดว่า
“มิน่าล่ะฉันได้กลิ่นอะไรหอมหวาน ชวนน้ำลายหยดตึง ๆ อยู่
ตั้งนานแล้ว” เพื่อน ๆ พากันหัวเราะ

“ลุง ป้า และวีระดีต่อฉันมาก แบ่งกับข้าวให้ฉันทุกวัน
หาของกินที่ไม่แสลงโรคไปให้พ่อกับแม่ ฉันรู้สึกซาบซึ้งใน
บุญคุณเหลือเกิน” เพชรพูดพลางเอามือเสยผมซึ่งยาวลงมา
ปกหน้าผากขึ้นให้เรียบร้อย

“เธอเป็นคนดีนี้เพชร คนดีใคร ๆ ก็ชอบ” มานะพูด

แบบฝึก

๑. ฤ (รี) อ่านได้หลายเสียง บางคำออกเสียง รี บางคำออกเสียง ริ
บางคำออกเสียง เรอ

ฝึกอ่านและจำ คำที่ใช้ ฤ ออกเสียง รี

หฤโหดชั่วร้าย

ฤกกลายเป็นผี

ฤทัยฤดี

มฤคีรักป่า

ฤๅษีถือศีล

กินแต่พฤกษา

ประพฤติดีมา

พฤชภาฝนตก

ฝึกอ่านและจำ คำที่ใช้ ฤ ออกเสียง ริ

ได้ผลสัมฤทธิ์

มีฤทธิ์เกรียงไกร

ฝึกอ่านและจำ คำที่ใช้ ฤ ออกเสียง เรอ

ฤกษ์ดี

ได้ฤกษ์

ฤา อ่านออกเสียง

รือ

ฤากลายเป็นผี

ฤๅษีถือศีล

๒. คำๆ เดียว อาจเพิ่มคำอื่นประสมทำให้ฟังเพราะขึ้น และยังมี
ความหมายเหมือนเดิม

ฝึกอ่านและสังเกต

เรื่อง - เรื่องราว

คราว - ครวญคราว

ดวง - ดักดวง

นอง - เนืองนอง

ผ่อง - ผุดผ่อง

ซึ่ง - ซาบซึ่ง

เหน้อย - เหน็ดเหน้อย

เยียม - เยียมเยียน

ลำบาก - ลำบากตรากตรำ กระทบ - กระทบกระเทือน

คำบางคำอาจเปลี่ยนแปลงบางส่วน แต่ยังมีความหมาย

คงเดิม

มารดา - มารดร

บิดา - บิดร

ชีวิต - ชีวา ชีวัน ชีวี

๓. การแต่งเรื่องเป็นคำคล้องจอง ต้องจำกัดจำนวนคำ เมื่อแต่งแล้ว จะมีความหมายมากกว่าคำที่เห็น

ฝึกอ่านและสังเกตการแปลความหมาย

ดาบสตาบอด

ลูกยอดกตัญญู

ดาบส (ฤๅษี) ตาบอดมีลูกที่มีความกตัญญูมากคนหนึ่ง

ดุ่มเดาเข้าไพร

เดินเข้าไปในป่าค้นหาสัตว์

สุวรรณสามผีนิจิต

บอกเล่าเนื้อความ

แม้ว่าสุวรรณสามจะเจ็บปวด

ก็ยังพยายามตั้งใจเล่าเรื่องราว

ของตัวให้กษัตริย์ฟัง

ขอให้ลูกยา

คงคืนชีวัน

ขอให้ลูกที่ตายฟื้นขึ้นมา

ตาดาบสนั้น

ก็กลับมองเห็น

ตาของดาบสที่บอดนั้น ก็กลับกลายเป็นตาดีมองเห็นได้

๔. ฝึกอ่านและสังเกต การแยกคำในการอ่านนักเรียนต้องเคาะเรื่อง
เคาะความหมายได้ จึงจะแยกคำได้ถูกต้อง ถ้าแยกผิด จะอ่านผิด
และความหมายจะเปลี่ยนไปจากเดิม

เพชรต้องอดหลับอดนอน

เพ ชร ตั อ ง อด หลับ อด นอน

เพชร ตั อ ง อด หลับ อด นอน

ดาบสดาบอด

ลูกยอดกตัญญู

ดาบ สดาบ อด ลูก ยอด กตัญญู

ดา บส ดา บอด ลูก ยอด กตัญญู

๕. การแยกคำในบทร้อยกรอง อ่านเป็นจังหวะเป็นวรรค เป็นทำนอง
จะทำให้ฟังเพราะดีเหมือนเพลง

ฝึกอ่านและเกาะเป็นจังหวะ

ดาบส ดาบอด

ลูกยอด กตัญญู

สุวรรณสาม เลี้ยงดู

บิดา มารดา

ถึงแม้ ยากไร้

ถวาย อาหาร

หาอา หารป้อน

แสนสุข ฤดี

๖. คำบางคำ อาจมีความหมายหลายอย่าง ต้องใช้ความหมายตรงกับข้อความและเรื่องราว

ฝึกอ่านและสังเกต ความหมายของคำ

กัน เราไปเที่ยวด้วยกัน

เขากันฉันออกไป

ช่างตัดผมกันคิ้วแหว่งไป

ปิติทำซุ้มไว้กันแดด

เลิก โรงเรียนเลิกแล้ว

ปิติเลิกเที่ยวเตร่

เจ้าจ้อเลิกผมวีระขึ้นจะหาหา

ล่า วันนี้ฝนตกชุกใจมาล่าช้ากว่าทุกวัน

การล่าสัตว์ตัดชีวิตเป็นบาป

เมื่อเห็นผึ้งบินมาปิติก็ต้องล่าถอยไป

สิ้น คนที่ฆ่าตัวตายเป็นคนสิ้นคิด

ก่อนที่ผู้ร้ายจะสิ้นใจก็ยอมสารภาพผิด

เมื่อสิ้นสุดการรบ ข้าศึกก็ตายจนหมดสิ้น

๗. คำชื่อหรือคำแทนชื่อ เมื่ออยู่ติดกัน ความหมายยังไม่ชัดเจน จึงต้องใช้คำต่อระหว่างคำ

ฝึกอ่าน และหาประโยคจากหนังสือเรียนที่มีคำต่อระหว่างคำ

หมาเขา

หมาของเขา

หนังสือตัว

หนังสือในตัว

ใช้คำต่อจะทำให้ประโยคชัดเจนขึ้น

เขาไปบ้านมานี้เวลา ๘.๓๐ น.

เขาไปถึงบ้านของมานี้เวลา ๘.๓๐ น.

๘. อ่านและสังเกต ความแตกต่างระหว่างประโยคคำถาม และประโยคคำตอบ

ทำไมเพชรจึงหยุดเรียน ?

เขาหยุดเรียนเพราะพ่อแม่ล้มป่วย

พ่อแม่ของเขาป่วยเป็นอะไร ?

เขาไม่รู้ว่าพ่อแม่ของเขาป่วยเป็นอะไร

ใครรักษาพ่อแม่ของเขา ?

แพทย์ที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเป็นคนรักษา

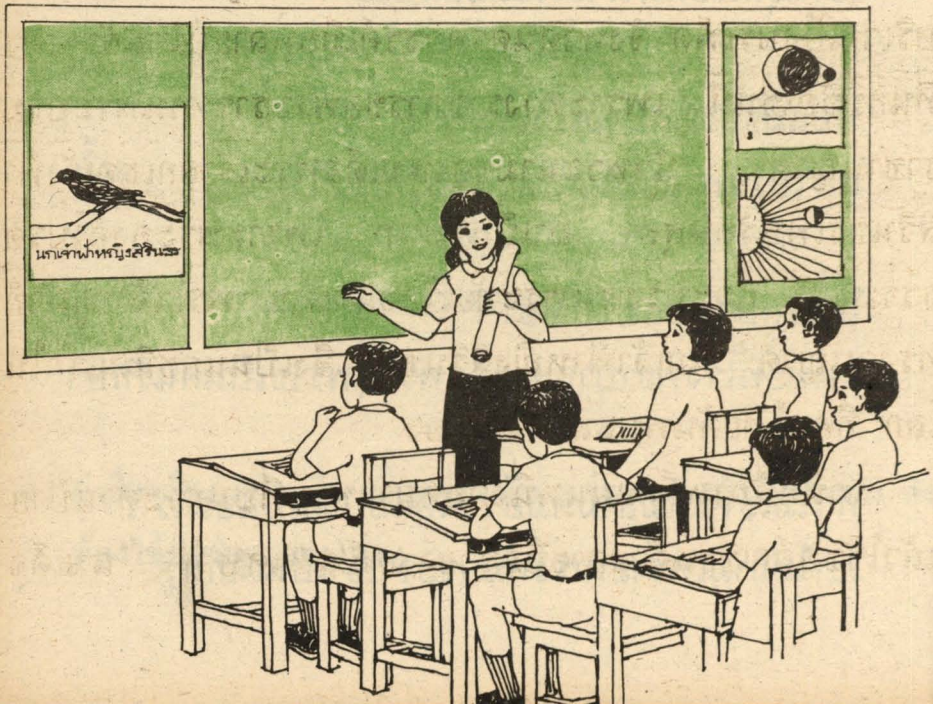
ทำไมเขาจึงไม่ถามหมอว่าพ่อแม่ป่วยเป็นอะไร ?

เขาไม่ถามเพราะเกรงหมอจะว่าเขาเป็นเด็กไม่รู้

บทที่ ๑๓

นกเจ้าฟ้า

วันนี้ มานีจะต้องรายงานความรู้ที่ครูกลมกำหนดให้ไป
ค้นคว้า นักเรียนทุกคนจะต้องผลัดเปลี่ยนกันไปศึกษาค้นคว้า
หาความรู้ แล้วนำมารายงานที่หน้าชั้นเรียนให้เพื่อนฟังใน
ตอนเข้าก่อนเรียนเรื่องอื่นทุกวัน ครูกลมไม่เคยปล่อยปละ
ละเลยให้นักเรียนรายงานกันตามลำพัง เขาจะนั่งฟังด้วยเพื่อ
เพิ่มเติมความรู้ให้และแก้ไขข้อบกพร่องด้วย พอทุกคนนั่ง

ประจำที่นั่งเรียบร้อยแล้ว มานีก็เดินออกไปที่หน้าชั้นเรียน
 อย่างไม่หวาดหวั่น เพราะเขาเตรียมตัวพร้อมแล้ว มานีถือ
 ภาพมาด้วยสองแผ่น เขาคลీภาพแผ่นหนึ่งออกแขวนที่กระดาน
 ป้าย พอเพื่อน ๆ เห็นก็ส่งเสียงพึมพำด้วยความแปลกใจ
 เพราะเป็นรูปนกเล็ก ๆ ตัวหนึ่ง มานีใช้ชอล์กเขียนด้วยลายมือ
 ตัวบรรจงใต้ภาพนั้นว่า “นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร” พอเพื่อน
 เห็นชื่อนกก็ยังทำสีหน้าแปลกใจมากขึ้น

มานีพูดว่า “สวัสดิ์คุณครู และเพื่อน ๆ ที่รัก ฉันจะเล่า
 เรื่องนกชนิดใหม่ของโลก และประวัติชื่อของนกตัวนี้ให้ฟัง”
 แล้วมานีก็เล่าว่า นกในภาพนั้นชื่อ นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร
 เป็นนกนางแอ่นพันธุ์ที่พบใหม่ของโลก มีผู้พบนกชนิดนี้ที่
 บริเวณบึงบรเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์เมื่อหลายปีมาแล้ว การ
 ที่นกมีชื่อเช่นนี้ เพราะทางราชการขอพระราชทานพระบรม
 ราชานุญาต นำพระนามของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้า
 สิริินธรเทพรัตนสุดา มาเป็นชื่อนก เพราะพระองค์โปรด
 ธรรมชาติ และทรงสนพระทัยเรื่องนกมาก พระเจ้าอยู่หัวก็
 ทรงอนุญาต นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร จึงเป็นนกชนิดแรกใน
 โลก ที่คนไทยค้นพบและตั้งชื่อเอง

มานีคลีภาพอีกแผ่นหนึ่งออกมาแขวนที่บนกระดานป้าย
 แล้วใช้ชอล์กเขียนด้วยลายมือสวยงามเป็นพิเศษว่า “สมเด็จพระ

พระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณา-
กรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี” พलगบอกเพื่อน ๆ ว่าเป็น
พระนามปัจจุบันของเจ้าฟ้าหญิง มานีเล่าถึงพระประวัติเกี่ยวกับ
เรื่องที่พระองค์โปรดธรรมชาตินี้ว่า เมื่อทรงศึกษาอยู่ชั้นประถม
ศึกษา ทรงสนพระทัยหนังสือที่เกี่ยวกับสัตว์นานาชนิด โปรดจับ
ตั๊กแตนและแมลงเล็กแมลงน้อย ห่อผ้าซับพระพักตร์ไปทรง
ศึกษา บางครั้งทรงเก็บตัวตั๊กแตนไปใส่ขวดโหล พอรุ่งเช้า
ทอดพระเนตรเห็นกลายเป็นผีเสื้อออกมาจากคราบตัวตั๊กแตน

ก็ทรงตื่นเต้น พระองค์โปรดนก ทรงถ่ายภาพนกและทรง
 ท่องโคลงกลอนเกี่ยวกับนกเก่งมาก เมื่ออาจารย์ให้นักเรียน
 ในชั้นพระองค์จัดชื่อนกต่าง ๆ แข่งกัน ปรากฏว่าพระองค์
 ทรงจดได้มากกว่าเพื่อน ดังนั้น การตั้งชื่อนกชนิดใหม่ของ
 โลก ใช้พระนามของพระองค์ จึงเป็นการเหมาะสมอย่างยิ่ง
 นอกจากพระนิสสัยโปรดธรรมชาติ พระองค์ทรงมีน้ำพระทัย
 เป็นนักกีฬา ไม่ทรงคิดเอาเปรียบใคร ครั้งหนึ่งเสด็จประพาส
 ปากับเพื่อนร่วมชั้น ทรงป็นเขา ชมนก ชมไม้ ช้อนปลา
 ท่องน้ำตกอย่างทรงพระสำราญมาก อาจารย์ที่นำเสด็จฯ ได้
 กำหนดให้ทุกคนช่วยตัวเอง รู้จักเผาเผือก มัน และข้าวโพด
 รับประทานเอง ข้าวโพดที่พระองค์ทรงเผา นั้นเกรียมไหม้
 เป็นถ่าน อาจารย์ขอแลกกับข้าวโพดฝักที่เผาสุกพอดี ก็ไม่
 ทรงยินยอมเพราะทรงถือว่า เมื่อทรงเผาให้ไหม้เองก็ต้อง
 เสวยเอง จะแลกกับของดีของคนอื่นอย่างไรได้

มานีกเล่าสรุปว่า “ฉันได้แนะนำให้เพื่อน ๆ รู้จักนก
 เจ้าฟ้าหญิงสิรินธร และสาเหตุที่ได้พระนามของสมเด็จพระ
 เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเป็นชื่อนกแล้ว ฉัน
 หวังว่าความรู้ที่ฉันไปค้นคว้ามาวันนี้ คงให้ประโยชน์แก่เพื่อนๆ
 โดยเฉพาะเกร็ดพระประวัติของพระองค์ เมื่อทรงศึกษาใน
 ชั้นประถมศึกษาพวกเรานี้ คงจะเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่พวก

เราหลายอย่าง ฉันขอจบรายงานเท่านี้ สวัสดิ์” พอดีครูกลม
กตกริ่งสัญญาฉบับบอกหมดเวลาพูด

เพื่อน ๆ ประมอชอบบอกชอบใจ ต่างชมเชยว่ามานี้เข้าใจ
คั่นคว้าเรื่องที่นำเสนอใจ มารายงานให้ฟัง มานีปลดภาพลงมา
ม้วนเก็บพลาถกล่าวชอบใจเพื่อน แล้วเดินหน้าบานด้วยความ
ปลาบปลื้มกลับมาหนึ่งที่ หลายคนขอรูปภาพ ครูกลมเดินมายืน
หน้าชั้นกล่าวชมมานีว่า ต่อไปมานีจะต้องมีความรู้ปราดเปรื่อง
เพราะคั่นคว้าเรื่องมารายงานได้ละเอียดถี่ถ้วน แล้วเล่าพระ-
ประวัติของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เพิ่มเติมว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช-
กุมารี โปรดการศึกษาภาษาไทยตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ทรง
พระปรีชาสามารถมาก ทรงแต่งโคลงกลอนได้ตั้งแต่ทรง
ศึกษาอยู่ชั้นประถมปีที่สาม ขณะนี้พระนิพนธ์ของพระองค์ที่
เกี่ยวกับภาษาไทย และบทร้อยกรองมีอยู่หลายเล่ม ที่นำมา
ร้องเป็นเพลงปลุกใจก็มี

พอรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว มานี ชูใจ
ดวงแก้ว สมคิด และปิติ ไปนั่งเล่นที่ใต้ร่มไม้ มีนกน้อย
ตัวหนึ่งส่งเสียงร้อง ตีวิด ตีวิด ตีวิด อยู่บนต้นไม้ ปิติกำลัง
นั่งตาปรือเพราะง่วงนอน พอได้ยินเสียงนกก็ลืมตาโพลง หัน
ขวับไปมองดูนก พลาถผลุนผลันลุกขึ้นยืนแล้วร้องว่า “นั่นแน่

นกเจ้าฟ้า” ดวงแก้วพูดเสียงกลั้วหัวเราะว่า “ปติอย่าไขว่เขว
 ซี้จะ นั่นไม่ใช่นกเจ้าฟ้า เห็นไหม ตัวมันไม่เหมือน
 รูปที่มานี้ให้ดูเมื่อเช้านี้เลย” ปติหัวเราะเก้อ ๆ เสมอจนคุมด
 ที่เดินขวัคไขว่อยู่ตามพื้นดิน ชูใจกวักมือเรียกมานี้กับดวงแก้ว
 ให้มาดูแมงกว้าง พलगบอกว่า “เจ้าตัวนี้ตกลงมาจาก
 ต้นไม้เมื่อกี้นี้ หูดหวิดจะลงมาบนหัวฉัน ถ้ามันตกลง
 บนหัวฉันละก็ ฉันคงร้องหวีดลั่นเชียวละ” สมคิดกรากเข้า
 มาดูบ้าง พอเห็นแมงกว้างก็ร้องบอกปติว่า “เราได้แมงกว้าง

ไปชนกันแล้วละปติ” ชูใจรีบ
 คว้าไม้เขี่ยให้มันบินหนีอย่างทัน
 ที่ทันควัน พलगบอกว่า “บิน
 หนีไปเสียเร็ว ๆ คนเขาจะมา
 รังควานเจ้าแล้วละ” แมงกว้าง
 บินหวือเฉียดหัวชูใจไป ชูใจตก
 ใจก็หวีดร้อง มานี้ต้องเรียก
 ขวัญให้ ชูใจจึงยืมือออกมาได้
 สมคิดพูดเสียงกลั้วหัวเราะว่า
 “ฉันไม่เอามันไปชนกันหรอก ชูใจ
 ตัวมันยังเล็กอยู่อย่างนี้ชนไม่สนุก
 แมงกว้างโต ๆ จึงจะชนกันสนุก”

“มันชนกันแล้วตายไหม”

มานี้ถาม

“ไม่ตาย” ปิติรีบตอบ

“ไม่มีบาดแผล ขวิดกันไปขวิดกันมา ตัวไหนแพ้ก็นินถอยหนีไปเท่านั้นเอง” แล้วเขาก็

ยึดตัวตรงทำสีหน้าเคร่งขรึม พลังพูดซ้ำ ๆ เสียงจาดฉานว่า

“พวกเราได้รับการอบรมปลูกฝังให้รักธรรมชาติ รักต้นไม้

รักสัตว์ มาตั้งแต่เล็กจนโตปานนี้แล้ว จงเชื่อเถอะว่า พวกเรา

ไม่ทำลายธรรมชาติแน่นอน ต้นไม้ให้ความร่มเย็น ทำให้อากาศ

สดชื่น มองเห็นต้นไม้แล้วเย็นตาเย็นใจ พวกนกเป็นสัตว์ที่น่า

รักสีสันทสวยงาม มีมากมายหลายชนิด ชอบดูเวลามันบิน เวลา

มันกระโดด หรือวิ่งอย่างปราดเปรียว มันร้องเพลงให้เราฟัง

ทำให้เรามีความสุข นี่ไง ฉันมีนกอยู่ตัวหนึ่ง” ว่าแล้วเขาก็เอามือกดปากกระเป่าเสื้อยื่นนิ่งอยู่ เพื่อน ๆ ทำตาปริบ ๆ มองปิติ นึกในใจว่า วันนี้ ปิติพูดได้ยาวและน่าฟัง ทันใดนั้น ปิตีก็ควักเอานกกระดาศที่แอบพับไว้ หลังจากที่ยังมาเขียนงานออกมาจากกระเป่าเสื้อ ถีบตัวกระโดดลอยขึ้นจากพื้นดิน แล้วว้างนกกระดาศขึ้นไปโดยแรง นกกระดาศปลิวขึ้นไป เคว้งคว้างอยู่ประเดี๋ยวเดียวก็ร่อนตกลงมา มานีรีบวิ่งไปหยิบนกกระดาศ ยกชูให้เพื่อน ๆ ดู ที่ปีกทั้งสองข้างของมันมีลายมือซึ่งพยายามเขียนอย่างสวยงามของปิติ เขียนไว้ว่า “นกเจ้าฟ้า” เพื่อน ๆ หันขวับไปมองดูปิติ ก็เห็นเขาทำหน้าที่เป็น ยิ้มแป้นอยู่อย่างเบิกบาน ทำทางมีความสุขที่สุดในโลก

แบบฝึก

๑. ฝึกอ่านคำควบกล้ำ ร ล ว

ปราศเปรื่องปรีชา

ร้อยกรองทันควัน

เคร่งขรึมทันขยับ

ขวกไขว่คลุกคลาน

ค้นคว้าคลุณคลัน

เคว้งคว้างรั้งควาน

กรากจับปลดขวาน

ปลดปล่อยพลอยเพลิน

๒. คำควบกล้ำผันเหมือนพยัญชนะตัวหน้า

ฝึกผันคำควบกล้ำ และสังเกตความหมาย

เปรี้ยว เปรี้ยว เปรี้ยว เปรี้ยว เปรี้ยว

ชายหนุ่มรูปร่างประเปรี้ยวยืนกินมะขามเปรี้ยวอยู่ริมคลอง
ควรรู้จักเกรงกลัวอย่าไปเกลือกกลั้วกับคนแปลกหน้า
อย่ายืนแคว้งคว้างขวางทางคนที่กำลังขว้างขวาน

๓. คำราชาศัพท์ เป็นคำพิเศษใช้สำหรับพระเจ้าแผ่นดิน และพระราชวงศ์

ฝึกอ่านและจำ

นาม	ใช้ว่า พระนาม	สนใจ	ใช้ว่า สนพระทัย
หน้า	” พระพักตร์	ดู	” ทอดพระเนตร
เผา	” ทรงเผา	เรียน	” ทรงศึกษา
สบาย	” ทรงพระสำราญ	อนุญาต	” ทรงอนุญาต
อายุน้อย	” ทรงพระเยาว์		

บางคำก็ใช้คำพิเศษ

เที่ยวเล่น	ใช้ว่า ประพาส	พูด บอก	ใช้ว่า ประภาษ
ไป	” เสด็จ	ชอบ	” โปรด
รับประทาน	” เสวย	ท่าน	” พระองค์

๔. คำที่ใช้ประกอบนาม ช่วยให้ความหมายชัดเจน และฟังเพราะขึ้น

มีนกส่งเสียงร้อง

มีนกน้อยตัวหนึ่งส่งเสียงร้อง

อาจารย์ขอแลกข้าวโพด

อาจารย์ขอแลกข้าวโพดฝักที่ใหม่เกรียมเป็นเถาถ่านกับ
ข้าวโพดฝักที่เผาสุกพอดี

๕. คำบางคำออกเสียงเหมือนกัน แต่เขียนต่างกัน และมีความหมาย
แตกต่างกันด้วย

ฝึกอ่านและจำ

เขาเสียดายทรัพย์จนน้ำตาไหลต้องใช้ผ้าซับ

ครูสอนมานี้ให้รู้จักลูกศรที่ชี้บอกทาง

พอหุงข้าวสุกทุกคนก็สุขใจที่ได้กินอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก
ขณะที่หยุดพักอยู่กับพรรคพวก เขาเห็นเจ้าฟ้าหึงทรง
หยิบผ้าขึ้นมาซับพระพักตร์

๖. คำบางคำออกเสียงใกล้เคียงกัน แต่ถ้าออกเสียงผิด ความหมาย
จะเปลี่ยนแปลงไป

ฝึกอ่าน คำที่ออกเสียง กว- กับ ฟ- และ ขว- กับ ฝ-
 จันมองไม่เห็นควัน
 จันมองไม่เห็นฟัน
ขวัญของเขาดี
ฟันของเขาดี

๓. ฝึกอ่าน ออกเสียง ร ล และคำที่ไม่มี ร ล ควบกล้ำ

ขณะที่เขาโพงน้ำเขามองเห็นงูตาลูกโพลงอยู่ในโพรงไม้
 จันเห็นคราบน้ำมันติดปากหมาตัวที่คาบเนื้อวิ่งผ่านไป
 ครูปอกว่า ถ้าพูดปลดจะปลดออกจากตำแหน่งหัวหน้าชั้น
 ครูอธิบายเกี่ยวกับเรื่องเกล็ดปลาเปลี่ยนสีได้ให้นักเรียน
 ฟังเป็นเกร็ดความรู้

๔. คำที่เขียนติดกัน ต้องแยกคำอ่านให้ถูก จึงจะมีความหมาย

ฝึกอ่านและสังเกต

เสมอง	อ่านว่า	เส-มอง
ร้อยกรอง	„	ร้อย-กรอง
โคลงกลอน	„	โคลง-กลอน

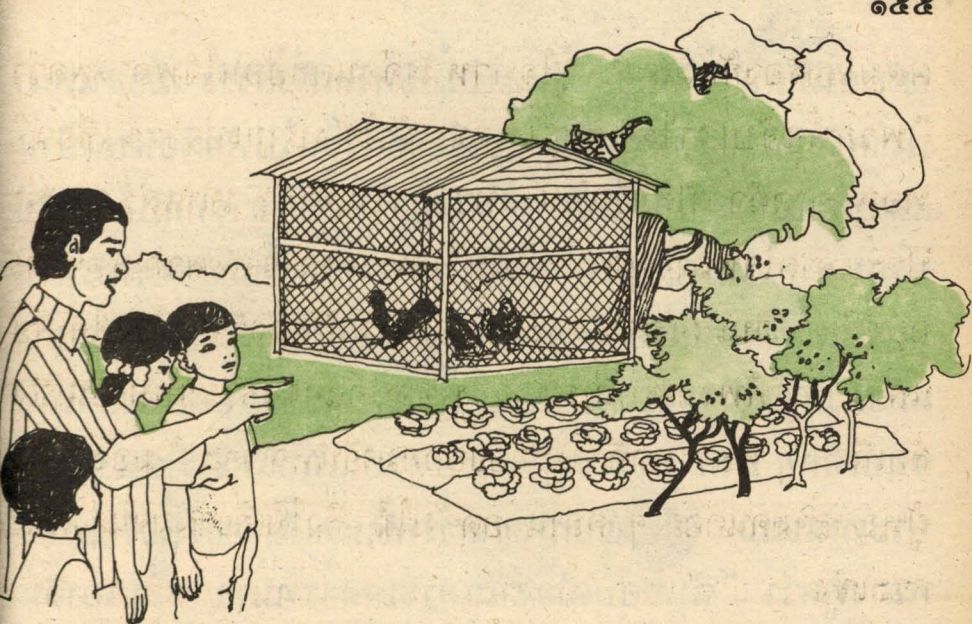
รู้ไว้ใช่ว่าไล่บ้าแบกหาม

“กระต๊าก! กระต๊าก!” เจ้าโต้ง ไก่ของมานะส่งเสียงร้องอย่างตลกใจ เมื่อมานี ชูใจและดวงแก้ว คลานเข้าไปหมอบหลบอยู่ใต้ซุ้มไม้ข้างเล่าของมัน มานีกระซิบดูเจ้าโต้ง “จู้ จู้ เจียบ ๆ เจ้าโต้ง เดี่ยวพวกผู้ชายจับได้ว่าพวกเราซ่อนอยู่ที่นี่” เจ้าโต้งไม่ฟังเสียง ร้องดังขึ้นกว่าเก่าแถมกระพือปีกบินพืบพับไปมา ทำท่าดินรนจะออกนอกเล่า พวกไก่ตัวเมียก็พลอย

ผสมโรงร้องกันลั่น ชูใจทำหน้าที่อ่อนนอกอ่อนใจพลงพูดว่า “พวกนั้นจับเราได้แน่ ๆ เพราะเจ้าโต้งปากเปราะนี่เชียว” พอพูดขาดคำ ปิตีกียื่นหน้าแทรกกิ่งไม้เข้ามา เขาแสรังทำท่าประหลาดใจพลงพูดว่า “ฉันไม่ทราบเลยว่า พวกเธอซ่อนอยู่ที่นี้ ได้ยินเสียงเจ้าโต้งร้อง นี่กว่ามีนักเลงตีมาขโมยไก่เสียแล้ว ที่แท้พวกเธอนี่เอง” พูดจบก็แกลังกระแอมเป็นเชิงล้อเลียน พลงหดศีรษะถอยออกมายืนหัวเราะ มองดูเด็กผู้หญิงสามคนค่อย ๆ คลานลอดซุ้มไม้ กิ่งไม้เกี่ยวผมจนยุ่งเป็นกระเซิง

ชูใจทำท่ากะปลกกะเปลี้ย เดินไปทรุดตัวลงนั่งบนแท่นที่ได้ตั้งจำปีแล้วบอกเพื่อน ๆ ว่า “บ้านของมานี่ไม่ค่อยมีที่ซ่อน เราเล่นอย่างอื่นดีกว่า” เพื่อนเห็นชอบด้วย จึงช่วยกันคิดหาวิธีเล่นที่สนุก ๆ ยังไม่ทันตกลงกัน เกษตรอำเภอก็ขี่จักรยานเข้ามา เด็ก ๆ วิ่งออกไปต้อนรับขับสู้อย่างดีอกดีใจ ต่างพากันทำความเคารพอย่างนอบน้อม เกษตรอำเภอรับความเคารพจากเด็ก ๆ มานะจุ่งจักรยานไปเก็บไว้ที่ได้ถุนบ้าน เกษตรอำเภอก็ไปดูไก่ในเล้า พลงซักถามมานะเรื่องการเลี้ยงไก่ เขาบอกให้มานะหมั่นไปเก็บใบกระถินมาให้ไก่กินเสมอ ๆ เขาเห็นไก่อ้วนท้วนแข็งแรง และรูปร่างซวดทรงดีก็พอใจ ตัวผู้มีสร้อยสีเหลืองสลับแดงสวยงามมาก เขาบอกว่าไม่ช้า

ตัวเมียก็จะออกไข่ พอมานี้ไต่ย็นก็ตื่นเต้น นึกเห็นภาพลูกไก่
ตัวเล็ก ๆ มีขนสีเหลืองฟูร้องเจี๊ยะบ เจี๊ยะบ ตามหลังแม่ไก่ ไม่
ช้าพ่อของมานี้ก็ต้องสร้างเล้าไก่ให้ใหญ่ขึ้น มานี้ก็จะมีไข่
ไก่ไปขายมากขึ้นด้วย คิดดังนี้หัวใจของมานี้ก็เต้นแรง ใบหน้า
เปล่งปลั่งด้วยความสุข

เกษตรอำเภอไปดูสวนครัว เขาบอกว่า ถ้ามานะว่างให้
รื้อต้นพริกที่แก่โทรมทิ้ง แล้วปลูกใหม่เสีย เนื้อที่ระหว่างกอ
กะหล่ำปลี ควรปลูกผักชีหรือผักกาดหอมด้วย เพราะผักชีและ
ผักกาดหอมให้ผลเร็วกว่าและไม่บังต้นกะหล่ำปลี มานะรับคำ
พ่อเดินย้อนกลับมาที่ไต้ต้นจำปี ก็เห็นพ่อของมานะนั่งรออยู่
เกษตรอำเภอยกมือไหว้ พ่อของมานะรับไหว้และทักทายกัน

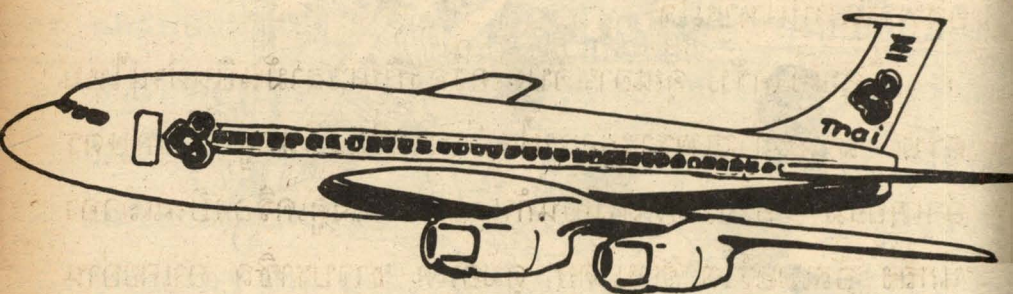
อย่างสนิทสนม พ่อของมานะเป็นไข้หวัดเพิ่งสร้าง เมื่อสนทนา
 ปราศรัยกันอยู่สักครู่หนึ่ง เขาจึงขอตัวขึ้นไปพักผ่อนบนบ้าน
 และบอกมานะกับมานีว่า ให้ไปยกกระยาสารทกับกล้วยไข่
 ลงมา แม่ของมานะลงมาเชิญเกษตรอำเภอลงไปรับประทาน
 บนบ้าน แต่เกษตรอำเภอบอกว่าจะนั่งคุยกับเด็ก ๆ อยู่ข้างล่าง
 แม่ของมานะจึงกลับขึ้นไปบนบ้าน เพราะรู้ว่าเกษตรอำเภ
 ชอบเด็ก ๆ มาก มานีเชิญให้เกษตรอำเภและเพื่อน ๆ รับ
 ประทานขนม ปิติหยิบกระยาสารทขึ้นมาเคี้ยวอย่างเอร็ดอร่อย
 พลังพูดว่า “ฉันชอบเม็ดงาในกระยาสารทมาก ชอบเอาลิ้น
 คุณมันออกมาขบเล่น เสียงมันแตกเบา ๆ แล้วมีน้ำมันงาไหล
 ออกมา มีรสมันและกลิ่นหอม ทำให้ร่อยขึ้น” เพื่อน ๆ
 ฟังปิติบรรยายละเอียดลออก็รู้สึกขบขัน วีระลองทำดูแล้วก็
 ชอบใจ บอกให้คนอื่นทำบ้าง เมื่อทุกคนลองทำก็สนุกสนาน
 พากันสรวลเสเฮฮาอย่างเบิกบาน

ขณะนั้นมีเครื่องบินลำหนึ่งบินผ่านมาในระยะต่ำ เสียง
 ของมันครางกระหึ่มก้องสะท้อนสะเทือนไปทั่วบริเวณ เด็ก ๆ
 วิ่งตามชะเง้อดูด้วยความสนใจ จนเครื่องบินลับตาไป ชูใจ
 หันมาบอกเพื่อน ๆ ว่า “เมื่อฉันเล็ก ๆ ฉันเคยถามย่าว่าเครื่องบิน
 จะไปไหน ย่ามักตอบสนุก ๆ ว่า ไปเมืองแมนแดนสรวง
 ฉันก็อยากจะไปบ้าง ไม่รู้ว่าเมืองแมนแดนสรวงอยู่ที่ไหน”

“คุณอาครับ ทำไมเครื่องบินจึงบินได้ ผมรู้สึกว่ามันมีน้ำหนักมาก ปีกก็กระพือไม่ได้เหมือนนก” วีระถาม เกษตรอำเภอดูหน้าเขา ๆ พลาอธิบายให้ฟังว่า “เครื่องบินทำด้วยโลหะผสมอย่างพิเศษและมีแรงซึ่งเป็นพลังให้เครื่องบินบินได้ ถ้าพวกเธอสนใจ อาจะมีหนังสือเกี่ยวกับเครื่องบินให้อ่านและมีภาพเครื่องบินทุกรุ่นตั้งแต่รุ่นที่เรียกว่าเรือเหาะให้ดูด้วยวันหลังไปที่บ้านอาชินะ จะเอาหนังสือให้อ่าน”

“ผมเคยทราบว่ก๊าชบางอย่างเบากว่าอากาศ ในเครื่องบินเขาใช้ก๊าชที่เบากว่าอากาศบรรจุไว้หรือเปล่าครับ” วีระถาม เกษตรอำเภอดูหน้าว่า “เครื่องบินไม่ได้ใช้ก๊าชหรือก๊วระ”

“ฉันคิดว่าคุณอาจจะมีเฉพาะหนังสือเรื่องการเกษตรเท่านั้นเสียอีก” ชูใจพูด เกษตรอำเภอก้าวเรา “เรื่องเกษตรอาสาสนใจเป็นพิเศษ แต่ยังมีเรื่องอื่น ๆ ที่อาสาสนใจด้วย คนเราควรจะศึกษาหาความรู้หลาย ๆ อย่าง เราอาจจะเชี่ยวชาญอย่างเดียว แต่เราก็เรียนรู้สิ่งอื่น ๆ ประดับสติปัญญาไว้ด้วย เพราะเราอาจจะได้ใช้ความรู้เหล่านั้นให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิตเราได้เมื่อถึงคราวจำเป็น”

“เหมือนภษิตที่มานี้ยึดถือว่า ‘รู้ไว้ใช้ว่าใส่ป่าแบกหาม’ ใช้ไหมคะคุณอา” ดวงแก้วถาม เกษตรอำเภอยกหน้ารับ แล้วกล่าวคติพจน์ประจำใจของเขาว่า “วิทยาการนั้นไซ้รู้เร่ง

เสาะหาและสะสมไว้เถิด จะได้เป็นกำลังช่วยตนเองและผู้อื่นให้พ้นทุกข์” พวกเด็ก ๆ ทำปากขมุบขมิบ เพื่อท่องจำคติพจน์บทนี้ให้ขึ้นใจ

“คุณอาครับ คุณอาชอบดูเครื่องบินเวลามันบินผ่านไหมครับ” มานะถามเพราะยังสนใจเรื่องเครื่องบินอยู่ เกษตรอำเภอยิ้ม “อาชอบดูเหมือนกัน เวลามองดูเครื่องบินแล้ววานึกถึง อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ ดูมอนด์ ชาวบราซิล อาเคยอ่านประวัติของเขาในหนังสือ ไอน์สไตน์ ดูมอนด์ ใฝ่ฝันที่จะสร้างเครื่องบินให้ได้ ตามประวัติกล่าวว่า เขาเป็นลูกของเศรษฐีเจ้าของไร้กาแฟ บิดาของเขามีรถไฟส่วนตัวสำหรับใช้ชนกาแฟ ไอน์สไตน์ ดูมอนด์ อายุเพียงสิบสองปีก็เป็นพนักงานขับรถชนกาแฟให้บิดา รถไฟนี้เองที่ไอน์สไตน์ ดูมอนด์ ได้เรียนรู้เรื่องกลไกและเครื่องจักรกลต่าง ๆ ขณะที่ขับรถไฟไปตามราง เขาชอบแหงนหน้าขึ้นมองเจ้านกเหยี่ยวใหญ่ซึ่งเขาชอบเรียกว่า นกอินทรี ไผ่ผินบินร่อนเร่ร่าอยู่ในอากาศ ทำให้เขาอิจฉาเป็นที่สุด เขาอยากจะทำเครื่องบินได้เช่นกัน และอยากท่องเที่ยวไปให้สุดแดนฟ้า ความใฝ่ฝันอันนี้ทำให้ไอน์สไตน์ ดูมอนด์ พยายามค้นคิดประดิษฐ์เครื่องบิน เขาเป็นลูกเศรษฐีมีเงินมาก จึงไม่ต้องคำนึงถึงความสิ้นเปลืองในการลงทุน มีคนนิสัยชั่วช้าเลวทรามหลายคนพยายามขัดขวาง และทำลายการทำงานของเข แต่ในที่สุด

ซานโตส ดุมอนต์ก็ประดิษฐ์ได้สำเร็จ สิ่งที่เขาประดิษฐ์ขึ้นมา มีลักษณะไม่เหมือนเครื่องบินในปัจจุบันนี้ เพราะบรรจุด้วย ก๊าซ และได้ทดลองบินครั้งแรกเมื่อเขาอายุยี่สิบห้าปี ทำให้โลกตื่นเต้นตะลึงงัน ในที่สุดก็มีคนคิดค้นเพิ่มเติมเสริมต่อจน กลายมาเป็นเครื่องบินอย่างที่พวกเราเห็น และใช้ประโยชน์ ได้มากมายในปัจจุบัน” เกษตรอำเภอบุคจบกก็ถามเด็ก ๆ ว่า “เครื่องบินใช้ประโยชน์อะไรบ้าง”

วีระ “ใช้สื่อสารครับ” มานะ “ใช้เป็นพาหนะในการ คมนาคม และขนส่งทางอากาศครับ” มานีถอนใจทำหน้าเศร้า ก่อนพูดว่า “ฉันไม่ชอบตรงที่เขาใช้บรรจุกระเบิด และอาวุธ ร้ายแรงทำลายล้างกันในเวลาสงครามเลยคะ” เกษตรอำเภอยกหน้ารับว่าจริง แล้วถามว่าประโยชน์ของเครื่องบินมีอะไร อีกบ้าง เด็ก ๆ นั่งนึกอยู่ครู่หนึ่ง ปิติก็ร้องขึ้นว่า “ผมนึกออก แล้ว หนังสือพิมพ์เคยลงข่าวว่าทางราชการ ใช้เครื่องบินไป ทำฝนเทียมให้แก่อท้องดินที่กันดาร เครื่องบินเป็นพาหนะที่ ช่วยให้เจ้าหน้าที่ทำฝนเทียมได้”

“เก่งจริงปิติ” เกษตรอำเภอยิ้ม ปิตียิ้มแบ้นหันหน้าไป มองเพื่อน ๆ พलयียดตัวขึ้น สูดลมหายใจเข้าเต็มทรวงอก อย่างภาคภูมิใจ

แบบฝึก

๑. คำควบกล้ำ ร บางคำไม่ออกเสียง ร หรือบางคำออกเสียงเปลี่ยนไป เช่น ทร ออกเสียงเป็น ซ

ฝึกอ่านและจำความหมาย

สรวลเสเฮฮา

พุทราทรดโทรม

สร้างโคมสวรรค์

แสรังสรรเสริญไป

อย่าใกล้คนทราม

สุขยามสร้างไข

หัวใจนั้นไซ้

อยู่ในทรวงอก

ยกถูงทรายมา

รักษาชวดทรง

คำบางคำไม่ออกเสียง ร และไม่ใช้คำควบกล้ำ

ฝึกอ่านและจำตัวสะกด

สามารฐ

วันสารท

ปรารณนา

๒. คำที่ออกเสียงสั้น และคำที่มี ก ด บ สะกด ผันได้เพียงบางเสียง

ฝึกอ่านและฝึกผันอักษรกลาง (คำที่ออกเสียงสั้น)

กระตาก

กระดำก

กระบอก

กระดัก

เจียบ

เจียบ

จุ

จุ

โตะ	โตะะ	ตุตะ	ตุ้ตะ
โปะ	โปะะ	ปีบ	ปีบ
โอะ	โอะะ	เอะ	เอะะ

ฝึกอ่านและผันอักษรต่ำ (คำที่ออกเสียงสั้น)

พริบพริบ

พริบพริบ

๓. คำชื่อบางคำ อาจบอกให้ความหมายชัดเจนขึ้นได้ เมื่อเพิ่มคำหรือข้อความต่อท้ายคำชื่อนั้น ๆ

คำหรือข้อความที่ต่อท้ายคำชื่อ เรียกว่า “คำขยาย”

อ่านและสังเกตคำขยาย

เจ้าไต้ร้อง

เจ้าไต้โก่งของมานะร้อง

อามีหนังสือ

อามีหนังสือเกี่ยวกับเครื่องบิน

๔. คำประวิสรรชนีย์ (มีสระ -ะ) ออกเสียงสระอะ ชัดเจน แต่คำไม่ประวิสรรชนีย์ (ไม่มีสระ -ะ) ออกเสียง อะ เพียงกึ่งเสียง

อ่านและสะกดให้ถูก

พยับหน้า	พาหนะ	ละอองน้ำ
งามล่อ	ขอขนาม	ถมถน
บนสะพาน	การเกษตร	เม็ดกระถิน
ดินระเบิด	เกิดพลัง	ขังขโมย
สะอึกสะอื้น	ชัยชนะ	ทะนุถนอม

๕. อ่านและสังเกต ประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธ

ประโยคปฏิเสธ เป็นข้อความเหมือนประโยคบอกเล่า แต่จะมีคำว่า ไม่ ไม่ได้ อยู่ในประโยค มีความหมายตรงกันข้ามหรือขัดแย้งกับประโยคบอกเล่าจึงเรียกว่า ปฏิเสธ แต่ถ้าบอกให้ผู้อื่นรู้หรือไม่มีความขัดแย้ง ถึงจะมีคำว่า ไม่ ก็เป็นประโยคบอกเล่า

ต้นไม้บังต้นกะหล่ำปลี (ประโยคบอกเล่า)

ผักชีไม่บังต้นกะหล่ำปลี (ประโยคปฏิเสธ)

ไม่ช้าพอของมานี้ก็จะสร้างแล้วไ้ให้ (ประโยคบอกเล่า)

(คำว่า ไม่ช้า หมายความว่า เร็ว)

พ่อของมานี้จะไม่สร้างเล้าไก่ให้ (ประโยคปฏิเสธ)

๖. คำบางคำ เพิ่มคำอื่นเข้ามาเป็นกลุ่มคำ ทำให้มีเสียงคล้องจองกัน และฟังเพราะขึ้น

ฝึกอ่านและจำ

อร่อย - เอรีดอร่อย ต้อนรับ - ต้อนรับขับสู้
 เฮฮา - สรวลเสเฮฮา ศึกษา - ศึกษาหาความรู้
 อ่อนใจ - อ่อนนอกอ่อนใจ พักผ่อน - พักผ่อนหย่อนใจ
 เอาใจ - เอาอกเอาใจ เหงื่อไหล - เหงื่อไหลไคลย้อย
 ต่อว่า - ตัดพ้อต่อว่า ชัก (ถาม) - ชักใช้ไล่เสียง

๗. คำบางคำ ออกเสียงเหมือนกัน แต่เขียนต่างกัน และความหมายต่างกัน

ฝึกอ่าน จำความหมาย และตัวสะกด

เด็ก ๆ ต่างสรวลเสเฮฮากันสนุกสนานในตอนช่วยกันทำสวน
ปิตินีกกลัวจนขนลุกชู แต่ใจก็ยังสู้ไม่ยอมถอยหนี
 ถ้าท่านจะเลี้ยงเปิดของท่านให้แข็งแรงไซร้ ท่านจงปล่อย
 เปิดไปใช้หาเหยื่อของมันเอง

๘. ฝึกอ่านและจำ คำบางคำที่มีหลายความหมาย

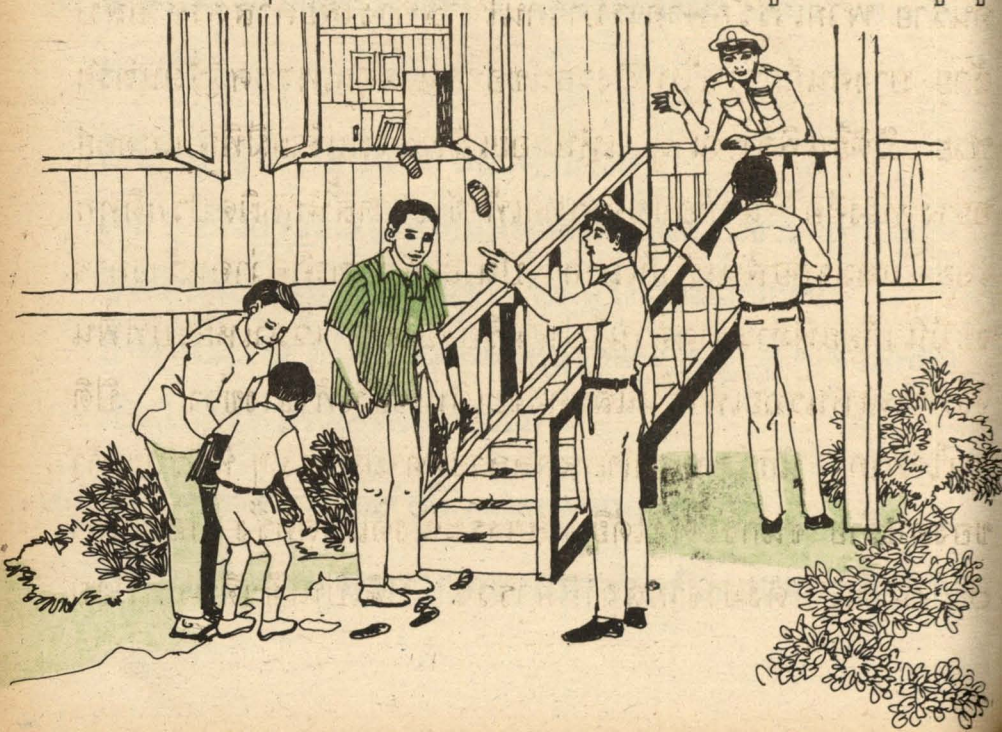
เขากาเครื่องหมายกากบาทลงบนรูปกาตึมน้ำและรูปนกกา

เขาใช้ข้อที่ทำด้วยงา ตัก เม็ด งา
 คุณแม่ ขา หนาม เกี่ยว ขา หนู คะ
 คุณตา สาย ตา ยาว ต้อง สวม แว่น ตา
 วีระเดิน สวน กับ ลุง ใน สวน มะ พร้าว
 ครูซัก ถาม ผม ว่า ซัก ผ้า อย่าง ไร จึง สะอาด ดี

บทที่ ๑๕

นักสืบน้อย

ปิติไปโรงเรียนแต่เช้า เมื่อคืนนี้ฝนตกหนัก พื้นดินจึงเป็นโคลนและเฉอะแฉะทั่วไป เขาพยายามเดินเลี่ยงแอ่งน้ำและดินโคลน เพราะกลัวรองเท้าจะเปื้อนเปรอะ บางแห่งเลี่ยงไม่ได้ เขาต้องถอดรองเท้าลุยน้ำไป พอมาถึงที่ว่าการอำเภอ ก็มองเห็นคนกลุ่มใหญ่ยืนมุงดูอะไรกันอยู่ ตำรวจหลายคนเดินรูง่านไปมา ปิติสงสัยจึงเข้าไปดู คนที่ยืนดูอยู่

ก่อนเล่าให้ฟังว่า เมื่อคืนนี้ขโมยจัดหน้าต่าง เข้าไปลักของบน
 ที่ว่าการอำเภอไปหลายอย่าง ขโมยจัดลินชักเหล็กขโมยเงิน
 ไปหลายพันบาท เพราะตอนดึกวันนั้นฝนตกหนัก เวรรักษา
 สถานที่ราชการสามคนนอนหลับเพลิน ไม่ได้ยินเสียงขโมย
 พอฝนหยุด ลมพัดตีบานหน้าต่างที่ถูกขโมยจัดทิ้งไว้กระแทก
 กันเสียงดัง เวรจึงตื่นและรู้ว่าขโมยขึ้นมามากของ เขาจึงรีบไป
 แจ้งความที่สถานีตำรวจ ตำรวจมาตรวจดูที่เกิดเหตุ เห็นรอย
 เท้าคนร้ายเปื้อนโคลนเหยียบย่ำบนพื้นห้องเลอะเทอะไปหมด
 ตำรวจสันนิษฐานว่าขโมยมีคนเดียว ชาวของหายครั้งนี้ พวก
 เวรรักษาการต้องรับผิดชอบ ระหว่างที่ตำรวจกำลังสืบหาตัว
 คนร้าย พวกเวรรักษาการบางคนใช้วิธีทางไสยศาสตร์ช่วยสืบ
 ด้วย บางคนก็กราบไหว้วิงวอนขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย
 ช่วย ปิติยืนพิจารณาดู เห็นรอยเท้าของคนร้ายมีที่สังเกตอยู่
 อย่างหนึ่งคือ นิ้วก้อยของรอยเท้าข้างขวาสั้นกุดผิดปกติทุก
 รอย และรอยสั้นเท้าก็เบากว่าปลายเท้า เขาคิดว่าคนร้ายอาจ
 จะมีนิ้วก้อยพิการขาดนิ้วไป หรืองอโค้ง เวลาเหยียบที่พื้น
 จึงทำให้เห็นรอยเท้าสั้นและคงจะเดินเขย่งเท้าข้างขวา ปิติ
 สนใจมาก นัยน์ตาของเขาสอดส่องดูตามที่ต่าง ๆ ที่มีรอยเท้า
 ของคนร้าย จนกระทั่งได้ยินเสียงระฆังตีแปดครั้ง บอกเวลา
 ๐๘.๐๐ น. ดังมาจากสถานีตำรวจ ปิติเป็นเด็กดีมีระเบียบ

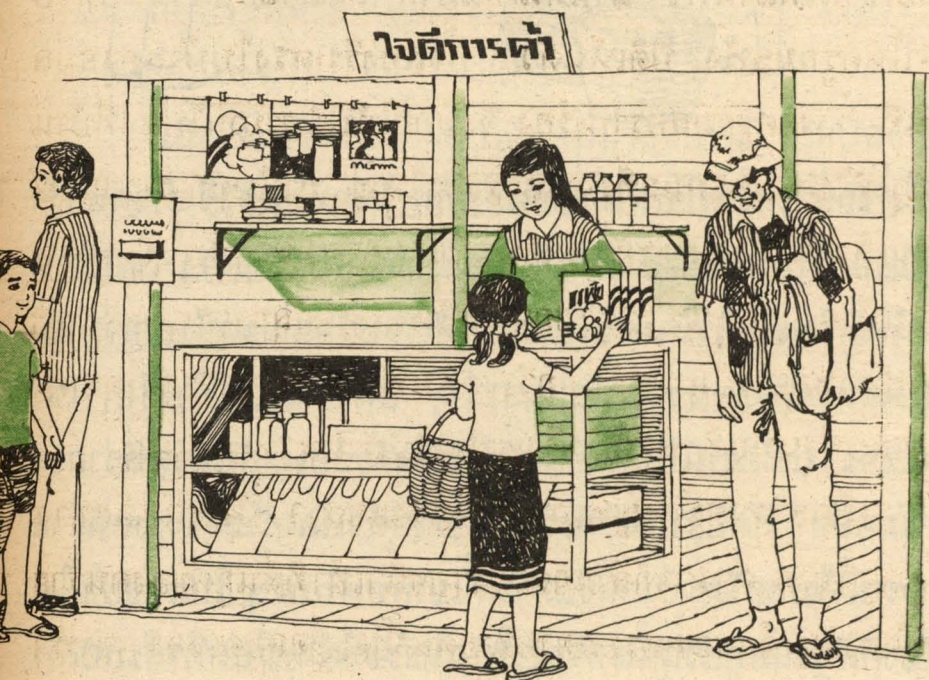
วินัย พอรู้ว่าจวนจะถึงเวลาเข้าเรียนแล้ว จึงรีบไปโรงเรียน
 ชาวขโมยจัดที่ว่าการอำเภอมายังโรงเรียน ครูกรมล
 ให้นักเรียนที่ได้ทราบข่าวนี้ออกมาเล่าหน้าชั้น ปิติออกมาเล่า
 ด้วย แต่เขาไม่ได้เล่าว่าเขาเห็นนิ้วก้อยของรอยเท้าขโมยสั้น
 กุดผิดปกติ ครูกรมลสอนนักเรียนให้รู้จักระมัดระวังภัยจาก
 โจรผู้ร้าย ไม่ประมาทเลินเล่อทั้งข้าวของไว้ล่อตาขโมย ก่อน
 นอนต้องสำรวจดูกลอนประตูหน้าต่างให้เรียบร้อย อย่าเผอเรอ
 แม้ว่านักเรียนจะยังเล็กเยาว์วัยอยู่ก็ช่วยพ่อแม่ระแวดระวังได้
 ต้องถือภาษีว่า “กันดีกว่าแก้”

เลิกเรียนวันนั้น พอปิติกลับมาถึงบ้าน ยายบอกว่าเก็บ
 แต่งกวาวัวให้เขาเอาไปขายที่ตลาดตะกร้าหนึ่ง ปิติเปลี่ยน
 เสื้อผ้าแล้วก็หิ้วตะกร้าแต่งกวาไปตลาดทันที เขาไปนั่งขาย
 ปะปนกับพวกแม่ค้าพ่อค้าในตลาด แต่งกวาของเขาถูกกำลังนำ
 รับประทานและสดดี ราคาก็ย่อมเยา ขนาดของลูกไล่เล็กกัน
 ยายกะให้เขาขายโดยไม่ต้องใช้เครื่องชั่ง ไม่ช้ำก็ขายหมดเกลี้ยง
 เขาทอนเงินได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว ปิติกำลังจะกลับบ้าน
 ตั้งใจจะไปแวะชอกากมะพร้าวที่ร้านขายอาหารซึ่งเพชรไป
 รับจ้างล้างชาม เพื่อเอาไปเลี้ยงปลานิล ก็พอดีมานีหิ้วตะกร้า
 ไข่ไก่มาถึง ปิติให้มานีนั่งที่ของเขาและช่วยมานีขายด้วย ไข่ไก่
 ของมานีฟองโต เช็ดจนสะอาดและราคาไม่แพง ไม่ช้ำมานีก็ขาย

ไข่ไก่จำนวนสองโหลได้หมดเช่นกัน เด็กทั้งสองจึงหิ้วตะกร้า
เดินออกไปจากตลาด ปิติเก็บเงินใส่กระเป๋าทรงเกว เขาเตือน
มานีให้เก็บเงินไว้ในกระเป๋าสื่อให้เรียบร้อย มานีบอกว่า แม่
ของเขาสั่งให้ซื้อผงซักฟอกและไข่ ปิติจึงพามานีไปซื้อ เขา
ตั้งใจจะไปส่งมานีที่บ้าน แล้วจึงจะย้อนกลับมาดูที่ว่าการ
อำเภออีก เขาอยากทราบว่ ตำรวจดำเนินการจับกุมคนร้าย
ก้าวหน้าไปแค่ไหน ตั้งแต่วันที่เขากับเพื่อน ๆ ไปพจญภัยใน
อุโมงค์ใต้ฐานสฤปวันนั้น จิตใจของเขาก็ฝากไว้ในเรื่องการสืบหาเค้า
เรื่องลึกลับอยู่เสมอ จนกลายเป็นความหลงใหล เขาใฝ่ฝัน
จะเป็นตำรวจสืบสวนคดีเมื่อเขาโตขึ้น

ขณะที่มานี้กำลังซื้อของ ปิติสังเกตเห็นชายคนหนึ่งถือถุงผ้าใบใหญ่ยื่นหั้นรีหั้นขวาง ท่าทางลอกแลกอยู่ข้างร้านขายของชายคนนั้นรูปร่างผอมแห้ง หน้าเสียม แก้มตอบ ผิวหนังเหี่ยว ย่น ชีตเขียว นัยน์ตาเล็ก ๆ เป็นสีแดงกลิ้งกลอกไปมา เขาแต่งตัวมอซอ สวมกางเกงขายาว เสื้อเชิ้ตเก่าขาดและปะหลายแห่ง สวมหมวกผ้าสกปรกปิดหน้า ปิติมองเรื่อยลงไปจนถึงเท้า พอเขาเห็นนิ้วเท้าข้างขวาซึ่งพันรองเท้าฟองน้ำออกมา

ปิตีก็แทบจะร้องออกมาด้วยความตกใจ เพราะเขาแลเห็น
 นิ้วก้อยสั้นกุด พอดีมานี่ชื่อของเสร็จจึงออกมาหาปิตี มานีเห็น
 ปิตีชำเลื่องดูอะไรอย่างตั้งอกตั้งใจ ก็มองตาม พอเห็นชาย
 แปลกหน้าคนนั้น มานีจึงพูดห้วน ๆ เป็นนัยกับปิตีว่า “ไปซื้อ
 ของร้านโน้นกันเถอะ” ปิตีจึงตามไป พอเดินห่างออกมามานี
 กระซิบว่า “ผู้ชายคนนั้นติดยาเสพติด เขาเคยให้ขนมฉัน แต่
 ฉันไม่รับ” ปิตีจึงเล่าถึงรอยเท้าของคนร้ายที่เขาสังเกตเห็น
 เมื่อเข้านี้ให้มานีฟัง มานีตื่นเต้นมาก ละล่ำละลักชวนปิตีไป
 เล่าให้ครูกรมลฟัง ปิตีเห็นด้วย ทั้งสองรีบตรงไปบ้านครูกรมล
 ทันที พอครูกรมลทราบเรื่อง จึงบอกให้ปิตีพามานีไปส่งที่บ้าน
 แล้วให้ไปพบครูกรมลที่บ้านสารวัตรใหญ่ มานีบอกว่าเขากลับ
 บ้านเองได้ เพราะยังไม่เย็นมาก ครูกรมลกำชับให้มานีรีบ
 กลับบ้าน และให้ไปตามถนนที่มีคนเดินพลุกพล่านมากๆ จะ
 ได้ปลอดภัย เป็นการกันดีกว่าแก้ มานีรับคำแล้วรีบหิ้วตะกร้า
 วิ่งกลับบ้านทันที ครูกรมลจึงพาปิตีไปบ้านสารวัตรใหญ่

เมื่อสารวัตรใหญ่ทราบเรื่องก็ชมเชยว่า ปิตีเป็นเด็กช่าง
 สังเกตดีมาก ตำรวจก็สังเกตเห็นรอยนิ้วเท้าที่สั้นกุดของคนร้าย
 เหมือนกัน จึงสะกดรอยตามชายคนนั้นอยู่ตลอดเวลา เขาทำ
 งานที่โรงสี ติดยาเสพติดด้วย แต่ยังจับไม่ได้คาหนังคาเขา และ
 ไม่มีหลักฐานยืนยัน ที่ปิตีเห็นเขายืนถือถุงอยู่นั้น เขากำลังรอ

รถเมล์จะลอบหนีไปที่ตัวจังหวัด
 ปานนี้ตำรวจคงจับตัวได้แล้วและ
 ต้องสอบสวนเพื่อส่งอัยการฟ้อง
 ศาลต่อไป สารวัตรมองดูปิติ
 อย่างพินิจแล้วยิ้มด้วยความเอ็นดู
 พลงพุดว่า “ปิตินี้โตขึ้นเป็น
 ตำรวจคงจะดี ยิ่งเด็กเล็กอยู่
 แท้ ๆ แต่ก็เล็กพริกขี้หนู คราว
 ที่แล้วก็ช่วยตำรวจจับคนร้าย
 ขายลูกกวาดผสมยาเสพติด ครั้ง

นี้ก็มิใช่อสังเกตมาช่วยตำรวจหาคนร้ายได้อีก ถ้าเด็ก ๆ ทุกคน
 ช่วยเป็นหูเป็นตาให้ทางราชการอย่างนี้ การทำงานก็ได้รับความ
 สำเร็จมีชัยชนะทุกครั้ง” ปิติได้ฟังก็รู้สึกดีใจเหมือนได้แก้ว เขา
 อยากจะเล่าเรื่องหีบเหล็กในอุโมงค์ใต้ฐานสถูปที่เขาไปพบให้
 สารวัตรใหญ่ฟัง แต่ต้องยับยั้งชั่งใจไว้ก่อน เพราะเขาได้สัญญา
 กับเพื่อน ๆ ไว้ว่า จะไม่แพร่งพรายเรื่องนี้ให้ใครทราบ

สักครู่หนึ่ง ครูกลมจึงบอกให้ปิติกลับบ้าน เขาจึงลา
 ผู้ใหญ่ทั้งสองคนแล้วรีบกลับบ้าน ระหว่างทาง ปิติคิดถึง
 เหตุการณ์ตื่นเต้นต่าง ๆ ที่เขาได้พบมาในระยະนี้ ทำให้
 เขาพออกพอใจมาก เขารู้สึกว่าการฝึกให้เป็นคนช่างสังเกต

ช่างจดช่างจำ นอกจากจะช่วยให้จำวิชาความรู้ที่เรียนได้ดีแล้ว
 ยังช่วยให้มีความคิดเชื่อมโยงเรื่องต่าง ๆ ได้ ครูกลมลชมเชยเขา
 เสมอ ๆ ว่า เขามีความคิดเฉียบแหลม และสามารถตอบ
 คำถามได้ทันทั่วทั้งที่ การเรียนของปิติก็ก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ
 เขาหนักถึงคำพูดของसारวัตรใหญ่ที่ว่า ถ้าเขาโตขึ้นแล้ว
 ทำงานเป็นตำรวจคงจะดี ทำให้ปิติมีความทะเยอทะยาน แต่
 พอนึกได้ว่า เขาเป็นเพียงลูกชาวนา ฐานะปานกลาง คงไม่มี
 โอกาสจะได้เป็นตำรวจ ปิติก็ใจคอหดหู่ เขายังจำคำพูดของ
 ครูไพลินได้ว่า งานทุกอย่างที่สุจริตในบ้านเมืองที่มีการปกครอง
 ระบอบประชาธิปไตย ถ้าตั้งใจทำก็ให้ประโยชน์แก่ตนเอง
 และประเทศชาติได้ทั้งนั้น ข้อความที่เขาจำได้แม่นยำคือ
 “ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น” และเขาก็
 ปฏิบัติตามจนมีความเจริญก้าวหน้าเรื่อยมา เขานึกขึ้นได้ว่า
 ปลาฉลามยังไม่ได้กินอาหาร จึงวิ่งลัดเข้าซอยไปทะเลออกถนน
 ใกล้เคียงบ้าน พอไปถึงเขานำเงินไปให้ยาย พลังเล่าเรื่องที่เขา
 ต้องกลับล่าช้าให้ยายฟัง แล้วจึงเอาอาหารไปให้ปลาฉลาม

แบบฝึก

๑. คำที่ออกเสียง ไอ เขียนได้หลายอย่าง และมีความหมายต่างกัน

ฝึกอ่านและจำ คำที่ใช้ ไอ (ไม่ม้วน) มีเพียง ๒๐ คำ
คำอื่นๆ นอกนั้นใช้ ไอ (ไม่มลาย) -ัย และ ไอย

ถ้าจำคำคล้องจองเหล่านี้ได้ จะจำคำที่ใช้ ไอ ได้ถูกต้อง

ผู้ใหญ่หา <u>ผ้าใหม่</u>	ให้ <u>สะใภ้</u> ใช้คล้องคอ
<u>ไฟใจเอาใส่</u> ห่อ	มิหลงไหล <u>ใคร</u> ขอ <u>ดู</u>
จะ <u>ใคร่</u> ลงเรือ <u>ใบ</u>	<u>ดูน้ำใส</u> และ <u>ปลา</u> ปู
<u>สิ่งใด</u> อยู่ใน <u>ตู้</u>	มี <u>โซ่</u> อยู่ <u>ใต้</u> ตั่ง <u>เตียง</u>
<u>บ่า</u> แบ <u>ถือ</u> โย <u>บัว</u>	<u>หุตามัว</u> มา <u>ใกล้</u> เคียง
<u>เล่า</u> ท่อง <u>อย่า</u> ละ <u>เสียง</u>	<u>ยี่สิบ</u> ม้วน <u>จำ</u> จง <u>ดี</u>

ฝึกอ่านและจำ คำที่ใช้ -ัย

เขา <u>พูด</u> เป็น <u>นัย</u>	<u>สงสัย</u> นัก <u>หนา</u>
<u>แลดู</u> นัย <u>นัตา</u>	<u>ว่ามี</u> เล <u>ศ</u> นัย
<u>อุป</u> นิ <u>สัย</u> ดี	และ <u>มี</u> วิ <u>นัย</u>
<u>พระ</u> ร <u>ัต</u> น <u>ตรัย</u>	<u>ฤ</u> ท <u>ัย</u> ยี่ <u>ด</u> ม <u>ัน</u>
<u>เมื่อ</u> พ่อ <u>ไป</u> ศา <u>ล</u>	<u>หา</u> อ <u>ัย</u> การ <u>นั</u> น
<u>เล่น</u> ช <u>ว</u> ง <u>ชั</u> ย <u>กัน</u>	<u>ฉัน</u> ได้ <u>ชั</u> ย <u>ชนะ</u>

ฝึกอ่านและจำ คำที่ใช้ ใ-ย

ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย

๒. ฝึกอ่านและจำ คำที่ใช้ ใ- ใ- ย และ ใ-ย ที่ออกเสียงเหมือนกัน แต่มีความหมายต่างกัน

พ่อจุดไต้ลงไปใต้ถุนบ้าน

ทุกคนต้องมีวินัยในตนเอง

แม่ตั้งใจจะซื้อไหม 1 ใจ แต่ก็ลืมจนได้

อัยการซื้อไอศกรีมไปให้ลูกสาว

เขาสงสัยว่าไสยศาสตร์เป็นเรื่องไม่จริง จึงไม่เลื่อมใส

๓. คำที่ใช้ขยายกริยาอาการต่าง ๆ ทำให้รู้ละเอียดยิ่งขึ้นว่าอย่างไร

ฝึกอ่านและสังเกต

มานี้พูดได้ฉาดฉานน่าฟัง

ลูกแมวตัวนั้นท่าทางปราดเปรียวดี

ปิติยิ้มแป้นเมื่อเพื่อนทุกคนตบมือให้

เด็ก ๆ นั่งเรียบร้อยขณะฟังลุงเล่านิทาน

มานะและมานี้ทำเหมาะสมอย่างยิ่งที่นำกระเป๋าสีเงินไปคืนให้เจ้าของ

๔. ข้อความบางอย่าง มีความหมายไม่เหมือนกับคำที่นำมาเรียบเรียงเป็นข้อความนั้น

ฝึกอ่านและจำความหมาย

ปิตุจับเพื่อนที่ขโมยของได้คาหนังคาเขา (จับได้ทันทีทันใด)
ถึงเพชรจะเป็นเด็กตัวเล็ก ๆ แต่ก็เล็กพริกขี้หนู (เก่งเกินตัว)

เพื่อเป็นการกันไว้ดีกว่าแก้ นักเรียนไม่ควรรับประทาน
อาหารที่ใส่สีเพราะอาจเป็นอันตรายได้ (ป้องกันไว้ก่อน
ที่จะเกิดเหตุร้าย)

บัญชีคำประพันธ์

- บทที่ ๓ เพลงลำตัด ของ นางรัชนี้ ศรีไพรวรรณ
 บทที่ ๕ จากเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน
 บทที่ ๗ จากคำประพันธ์ ของ นางรัชนี้ ศรีไพรวรรณ
 บทที่ ๑๐ จากพระราชนิพนธ์ เรื่อง เงาะป่า ของ รัชกาลที่ ๕
 บทที่ ๑๒ จากคำประพันธ์ ของ นางรัชนี้ ศรีไพรวรรณ

ประมวลคำใหม่

คำชี้แจงการใช้ประมวลคำใหม่

๑. ครูไม่จำเป็นต้องอธิบายความหมายของคำทุกคำให้นักเรียนทราบ คำใดที่นักเรียนรู้ความหมายแล้วไม่ต้องอธิบาย

๒. ความหมายของคำที่ให้ไว้นี้ พยายามเลือกใช้คำอธิบายสั้น ๆ ง่าย ๆ ถ้านักเรียนยังไม่เข้าใจ ครูควรอธิบายเพิ่มเติม และยกตัวอย่างให้เห็นจนนักเรียนเข้าใจ

๓. ถ้าจะอธิบายความหมายของคำใดให้แก่นักเรียน ควรถามนักเรียนว่า นักเรียนคนใดรู้ความหมายของคำนั้น ๆ แล้ว ถ้านักเรียนบางคนรู้ ก็ให้นักเรียนคนนั้นเป็นผู้อธิบาย โดยครูคอยเพิ่มเติมให้

๔. คำบางคำนักเรียนอาจไม่เข้าใจความหมายที่ให้ไว้ หรือที่ครูอธิบายเพิ่มเติม ควรหาของจริงหรือภาพ หรือวาดภาพให้นักเรียนดู

ก

กด	ใช้กำสั้มขมลง
กดขี่ข่มเหง	บังคับให้อยู่ในอำนาจ
ก้น	ส่วนล่างของลำตัว
กรณีกิจ (กะ-ระ-ณี-ยะ-กิด)	หน้าที่หรืองานที่ควรทำ
กรรไกร	เครื่องมือใช้หนีบตัด มีสองขา
กระโจน	สิ่งก่อสร้างทำบางแคคลุม
กระซับ	แน่น แนบสนิท
กระซอก	กิ่งโคยแรง
กระชู่	ภาชนะที่สานด้วยไม้ไผ่ ตาถี่ ๆ รูปกลม ทรงสูง สำหรับบรรจุสิ่งของ
กระเช้า	พุกรบเร้า พุกรบกวน
กระเชิง	กรงู้งรัง
กระถิน	พืชยืนต้นชนิดหนึ่งมีฝัก
กระทาบ	ส้มผีเสื้อ แทะต้อง
กระทุ้ง	คำหรือกระแทกโดยแรง
กระเทือน	สั่นไปถึง
กระปรีกระเปร่า	คล่องแคล่ว ร่องไว
กระปุก	ภาชนะทำด้วยดินเผาหรือแก้วขนาดเล็ก ข้างใน กลวง
กระพ้อ	กางออก แผ่ออกไป
กระยาสารท (กะ-ยา-สาด)	ขนมชนิดหนึ่งทำด้วยข้าวตอก ถั่ว งา น้ำตาล
กระวนกระวาย	ร้อนใจ

กระสับกระส่าย

อากรที่ร่างกายหรือจิตใจไม่เป็นสุข

กระแส

การไหลไป

กระหย้มยิ้มย่อง

มีสีหน้าเบิกบานด้วยความดีใจ

กระหาย

อยากดื่มน้ำ

กระแอม

ทำเสียงในคอคล้ายไอ

กราก

ไปโดยเร็ว

กริ่ง

เสียงสัญญาณ

กรุ่น

กลิ่นหรือควันที่มีอยู่เรื่อย ๆ

กลไก

เครื่องทุ่นแรงที่ซับซ้อน

กลบเกลื่อน

ปกปิด

กลม

รูปร่างลักษณะที่ไม่มีเหลี่ยม

กลมเกลียว

ร่วมมือร่วมใจ และพร้อมเพรียงกัน

กล้วยไข่

กล้วยชนิดหนึ่ง ลูกกลม

กลั่นแกล้ง

ตั้งใจทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

กลั่น

ห้ามไว้

กลัว

กลัวเกลียดกัน

กลาก

โรคผิวหนังชนิดหนึ่ง เป็นวงผื่นที่ผิวหนัง

กลึง

ทำให้กลมด้วยการหมุน

กลุ้ม

ไม่สบายใจ

กวั๊ก

โบกมือให้เข้ามา

ก้อง

ดังสะท้อน

กอดเข้าเจ้าจาก

นั่งอย่างคนสิ้นหวัง

ก้อย

นิ้วมือหรือนิ้วเท้านิ้วที่ห้าซึ่งเป็นนิ้วที่เล็กที่สุด

กะ	กำหนดโดยประมาณ
กะทัดรัด	ได้สัดส่วนเหมาะสม
กะปลกกะเปลี้ย	อ่อนกำลังมาก
กะปิ	เครื่องปรุงอาหารชนิดหนึ่งทำจากกุ้ง มีรสเค็ม
กะหล่ำปลี	ผักชนิดหนึ่ง ใบห่อแน่นเป็นหัว
กัก	ยักไว้ ไม่ปล่อยไป
กั้ววน	คังก้อง
กัณฑ์ (กัณ)	บทหรือตอนหนึ่งของการเทศน์
กัณดาร (กัณ-ดาน)	ลำปาก ผีเคือง
กัณติกว่าแก่	ป้องกันไว้ไม่ให้เกิดขึ้น ตีกว่าแก่ในภายหลัง
กาก	สิ่งที่เหลือจากการคัดเลือก
กากบาท (กา-กะ-บาท)	เครื่องหมายคล้ายเครื่องหมายคูณ
ก๊าซ (ก๊าด)	สารที่เป็นอากาศ
กาล	เวลา
ก้าวร้า	ไม่สุภาพ ไม่เรียบร้อย
ก้าพร้า	ไม่มีพ่อแม่
กิตติศัพท์ (กิด-ติ-สัป)	เสียงเล่าลือ
กิลเลต (กิ-เหลด)	ความคิดที่ทำให้ใจเศร้าหมอง
กิโลกรัม	หน่วยวัดน้ำหนัก
กุด	คว้น
กุดีกุด	ทำด้วยความเอาใจใส่
แก้ง	สัตว์จำพวกกวาง
เกรอะกรัง	หมักหมมติดอยู่

๑๘๒

เกรียม

เกรียวกราว

เกร

เกลอ

เกลี้ยกล่อม

เกลื่อน

เกื้อกูล (เกื้อ-กูล)

แก้้มตอบ

โกน

โกย

เกือบไหม้

เสียงกังขึ้นพร้อมกันหลายเสียง

เกะกะ ะระราน

เพื่อนสนิท

ชักชวนให้เห็นด้วย

โรคผิวหนังชนิดหนึ่ง เป็นรอยหรือเป็นวงค่าง
ที่ผิวหนัง

ช่วยเหลือ

แก้้มไม่เต็ม

ทุกลมหรือชนให้ออกจากผิวหนังด้วยมีดคม

ตักที่ละมาก ๆ

ข

ข้าน

ขนมจีน

ขนาบ (ขะ-หนาบ)

ขบ

ขบเขี้ยวเคี้ยวฟัน

ขม

ขมวด (ชะ-หมวด)

ขมื่น (ชะ-มื่น)

ขมูบขมิบ (ชะ-หมูบ-ชะ-หมิบ)

ขยี้ (ชะ-ยี้)

ลักษณะของน้ำที่มีตะกอนหรือฝุ่นปนอยู่มาก

อาหารทำจากแป้งข้าวเจ้า เป็นเส้นกลม ๆ

เคียงข้างอย่างใกล้ชิด

ใช้ฟันกัดไว้นาน

กัดฟันด้วยความไม่พอใจ

รสไม่อร่อยลิ้น เช่น รสของสะเคา

ม้วนเข้า

พืชชนิดหนึ่งมีหัวสีขาวหรือเหลืองคล้ายขิง

เม้มปากเข้าออก

ถูไปมา

ขรัว	พระภิกษุที่มีอายุมาก
ขลิบ	ทำให้ชอบหรือริมเรียบ
ขวคโหล	ขวคกลมขนาดใหญ่ ปากกว้าง
ขวัญหนีดีฝ่อ	ตกใจมาก
ขวบ	ทันที รวดเร็ว
ขอร้อง	อ้อนวอน
ขอนไม้	ท่อนไม้ใหญ่ที่ยังไม่ได้ถาก
ขัณฑ์ (ขัน)	เขตหรือภาค
ขิง	กิ่งสายให้ทิ้ง
จันใจ	จำได้คื
จัน	ฝ่าฝืน
ขุด	ทำให้เป็นรูหรือเป็นโพรง
ขุ่น	ลักษณะของน้ำที่ไม่ใส เพราะมีฝุ่นหรือตะกอน ปนอยู่
ขุม	หลุมบ่อหรือรูที่เกิดจากการขุด
ขู่เข็ญ (ขู่-เข็น)	บังคับเพื่อให้กลัว
ขูด	ครูดหรือถูด้วยของมีคม
เข่ง	ภาชนะปากกว้างสานด้วยไม้ไผ่สำหรับใส่ของ
เข็น	คันให้เคลื่อนไปข้างหน้า
เข้มงวดกวดขัน	เคร่งครัด
เขย่ง (เขะ-เหย่ง)	ยिनด้วยปลายเท้า
เขยิบ (เขะ-เหยิบ)	เคลื่อนที่ไปช้า ๆ
เขยื้อน (เขะ-เขื่อน)	เคลื่อนไหว

เจียด

สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำคล้ายกบ แต่ตัวเล็กกว่า

เจียน

สิ่งก่อสร้างสำหรับกั้นน้ำ

แจ่มว (ชะ-แจ่มว)

ผ่อนลมหายใจ

โหมง (ชะ-โหมง)

ลักษณะการคุยเสียงดัง

ไข้จับสัน

โรคชนิดหนึ่ง มีอาการไข้ ตัวสั่น

ไขว้เขว

สับสน

ก

คณิตศาสตร์ (กะ-นิด-ตะ-สาต) วิชาคณเลข

กติพจน์ (กะ-ติ-พด)

ถ้อยคำที่เป็นแบบอย่าง

กั้น

สืบทา

กั้นคว่ำ

แสวงหา

กรวญกราง

ร้องก้วยความเจ็บปวด

กรัน

จริง นัก แท้ ยิ่ง

กรา

เวลา

กราบ

รอยเปื้อนที่ติดอยู่

กรั่นแครง

เสียงดังอย่างสนุกสนาน

กลอ

ไปก้วยกัน

กล้อง

เกี่ยวหรือสวมไว้ก้วยบ่วงหรือห่วง

กลา

เดินไป

กลาด

พ่น ผิดพลาด

กลุกกลีตีโมง

อยู่ก้วยกันอย่างสนิทสนม

ก่อนข้าง

เกือบจะ

ก้อน	เครื่องมือสำหรับตีหรือทุบ ทำด้วยไม้หรือเหล็ก
กะมั่ว	ล้มคว่ำไปข้างหน้า
กะยั่นกะยอ	รบเร้า
กั๊บแกบ	ไม่กว้างขวาง
กั้ว	ทำให้สุกด้วยความร้อนบนกระทะโดยไม่ใช้น้ำหรือน้ำมัน
กาหนังกาเขา	มีหลักฐานพยานเด่นชัดว่าทำความผิด
ก้านิง	คิดเกี่ยวพันไปถึง
คำราม	ทำเสียงขู่
คี	จำนวนที่มีเศษ เช่น ๓ ๕ ๗
คุณธรรม (คุณ-นะ-ท่า)	ความดี
คุณภาพ (คุณ-นะ-พาบ)	ลักษณะความดีงาม
คู้ย	ค้นเอาขึ้นมา
เคร่งขรึม	ใช้ความคิดอย่างสงบและนิ่ง
เคว้งคว้าง	ไม่มีที่ยึดเหนี่ยว
เค้า	ต้นเหตุ ร่องรอย
เคียด	โกรธเคือง
แค่	เพียง เท่า
แก่น	เจ็บใจ
แกลง	สงสัย

จัด

กันค้ำยของแข็งให้เปิดออก

จัน

หยุด ชะงักอยู่

งา

พืชชนิดหนึ่งมีเมล็ดเล็กมากใช้ปรุงอาหาร

งุ่นง่าน

อาการช็อคชัค

งุ่มง่าม

เชื่องช้า

งุ่ม

งอหรือโค้ง

งูจงอาง

งูชนิดหนึ่งมีพิษร้ายแรงมาก

เงื่อนไข

ข้อกำหนด

จ

จรรยา

ความประพฤติที่ดี

จองทอง

เยอหยิ่ง ถือตัว

จักจั่น (จัก-กะ-จั่น)

แมลงชนิดหนึ่งตัวเท่าหัวแม่มือ จับอยู่ตามต้นไม้

จักรกล (จัก-กน)

เครื่องผ่อนแรงที่ซับซ้อน

จั้งจั้ง

หยุดหนึ่ง ตกตะลึง

จัตตุรัส (จัต-ตุ-หรัด)

รูปสี่เหลี่ยมค้านเท่า และมุมเท่ากัน

จับจ่ายใช้สอย

ซื้อของมาใช้

จับตา

มองค้ำยความเอาใจใส่

จ้ำจี้จ้ำไช

เร่งรัดให้ทำ

จิก

เอาปากสับและจับอย่างอาการของนกหรือไก่

จิ้ม

แทง จุ่ม

จุ่ม

แหยลงไปในน้ำ

จู่

เข้าไปทันที

เจดีย์	สิ่งก่อสร้างด้วยอิฐหรือปูน มียอดแหลม สำหรับ เก็บสิ่งเคารพนับถือ
เจน	ชำนาญ
เจือจุน	ช่วยเหลือ
โถม	โถมเข้าไป
โจษจัน (โจด-จัน)	พูดกันทั่วไป
ใจดำ	ขาดความกรุณา

น

ฉกรรจ์	ร้ายแรง
ฉงน (ฉะ-หงน)	ประหลาดใจ
ฉมวก (ฉะ-หมวก)	เหล็กแหลมค้ำยาวสำหรับแทงปลา
ฉม้ง (ฉะ-หม้ง)	แม่น้ำ
ฉลาก (ฉะ-หลาก)	เครื่องหมายสำหรับเสี่ยงทาย
ฉวย	หยิบเอาไปโดยเร็ว
ฉาดฉาน	ชัดเจน
ฉิ่ง	เครื่องดนตรีเคาะจังหวะ ทำด้วยทองเหลือง
ฉีก	ทำให้ขาด
ฉุกใจ	คิดขึ้นมาได้โดยกะทันหัน
ฉุด	ดึงแรง ๆ
ฉูดฉาด	เห็นเด่นชัด
ฉะ	หันออกนอกทาง
ฉลิม (ฉะ-เหลิม)	ทำเพิ่มเติม

เจลี่ยว (ละ-เหลี่ยว)

เจอะและ

เจียง

เจียด

เจียบแหลม

เจี้ยว

แจลัม (ละ-แล่ม)

และ

โอบ

โอม

คิกขึ้นมำไค้

เปียก เปราะอะเปื่อน

ทแยง ไม่เป็นมุมฉาก

เกือบถูก

ฉลาดมาก มีสติปัญญามาก

กิริยาของนกที่บินคว้าอาหารไปทันทีทันใด

งกงาม

เปียกชุ่ม

โผลงมาฉวยเอาสิ่งของไป

รูปร่าง

ข

ขวางชัย

ข้อง

ขอบกล

ขอลัก

ชะงัก

ชะง้อ

ชะตา

ช้าง

ชัน

ชัย

ชำ

การละเล่นชนิดหนึ่งแข่งขันกันเป็นพวก

ปล่องหรือรูที่ผ่านไค้

แปลก

เครื่องเขียนทำด้วยคินขาว

หยุดทันที

ชุกอขึ้น

ลักษณะที่ปรากฏของบุคคล

ทำให้ทราน้ำหนัก

สูงและคั่งตรงขึ้นไป

การชนะ

เจ็บระบมอยู่ภายใน

ชำรุด	บุบสลาย เสียหาย	ชำรุด
ชำเลื่อง	ชายคา	ชายคา
ชิงช้า	เกลี้ยกล่อม	เกลี้ยกล่อม
ชีวา	ชีวิต	ชีวา
ชื่นใจ	เบิกบานใจ	เบิกบานใจ
ชุก	มีมาก มีบ่อย ๆ	ชุก
ชุบ	จุ่มลงไป	ชุบ
ชุดมุน (ชุด-ละ-มุน)	ชวักไชว วุ่นวาย	ชุดมุน
เชษฐา (เชด-ธา)	พี่ชาย	เชษฐา
เช่า	การเอาของมาใช้ชั่วคราวแล้วจ่ายเงินตอบแทน	เช่า
เชื่อง	คุ้น ไม่กลัวคน	เชื่อง
เขื่อนแซ	เถลไถล	เขื่อนแซ
เขื่อมโยง	ติดต่อกัน	เขื่อมโยง
แซ่	วางไว้ในน้ำ	แซ่
ช		
ชบ	เอนลงสัมผัส	ชบ
ชวดทรง	รูปร่าง	ชวดทรง
ช่อตม	ชุมนุมกันอย่างลับ ๆ	ช่อตม
ช่อนหา	การเล่นอย่างหนึ่งของเด็ก ๆ	ช่อนหา
ซ่อมแซม	แก้ไขเพิ่มเติมของที่ชำรุดให้ดี	ซ่อมแซม
ชอย	ถนนสายย่อยที่แยกออกจากถนนใหญ่	ชอย
ชักใช้ไล่เลียง	ถามให้ตอบจนพอใจ	ชักใช้ไล่เลียง

ขับ

ซึม

ซุก

แข็งแะ

เซ่อ

เข้าชี้

แขง

โซ่

ไซว์ (ไซ้)

ทำให้แห้ง

ไหลผ่านไปช้า ๆ

แอบ ซ่อน

เสียงเอี๊ยดอ๊าด

โง่ ขาคความสังเกต

รบเร้า

ขึ้นหน้าไป

สายที่หักย้วยห้วงหลายอันคล้องกัน

อย่างนั้น เช่นนั้น

ด

ดก

ดม

ดรุณ

ด้วน

ดอน

ดักแด้

ดัด

ดาษดา (ดาด-สะ-ดา)

ดำเนินการ

ด้นรณ

ดื้อด้น

ดุง (ดุด)

มีมาก

ใช้จุกจุกกลิ้ง

เด็ก

กุด ขาค สั้นเข้า

ที่น้ำท่วมไม่ถึง

ถั่วหนอนที่อยู่ในฝัก

ทำให้โค้งหรือทำให้ตรงตามต้องการ

มากมาย

ทำคามที่คิดไว้

จะไปให้พ้น

ไม่เชื่อฟัง

เหมือน

คุ่น	คันหรือหนุน
คุ่ม	ลักษณะการเดินกุ่มหน้า
คูดาย	อยู่เฉย ๆ ไม่ช่วยเหลือ เพิกเฉย

ด

ต้นก้ามปู	ต้นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ชนิดหนึ่ง
ต้นหว่า	ต้นไม้ใหญ่ชนิดหนึ่ง ผลเล็ก ๆ เมื่อสุกมีสีม่วงแก่
ตروق	ทางแคบ ๆ
ตระหนก	ตกใจมาก
ตระหนก	ชักแข็ง
ตราพระราชสีห์ (ตรา·พระ·ราด·ชะ·สี)	เครื่องหมายของกระทรวงมหาดไทย
ตราครุฑ	ทนต์ปาก
ตริง	ทำให้แน่น
ตลบ (ตะ·หลบ)	ฟุ้ง
ตลิ่ง (ตะ·หลิ่ง)	ฝั่งน้ำ
ตวง	วัดปริมาณ
ตวัด (ตะ·หวัด)	ปัดให้หนีไปทางที่ต้องการ
ตวาด (ตะ·หวาด)	พูดเสียงดังด้วยความโกรธ
ต้อนรับขับสู้	ต้อนรับด้วยความเอาใจใส่
ตะแคง	ผู้นั้น
ตะโก	ขนมชนิดหนึ่งกวนแล้วเทใส่กระทง
ตะกอก	ชูด้วยเสียงอันดัง
ตะเบ็ง	ส่งเสียงดัง

ตักเตือน

ตักแต่น (ตัก-กะ-แต่น)

ตัดพ้อต่อว่า

ตำรา

ตีโพยตีพาย

ตึง

เต็ง (ตัวเต็ง)

เต็นแรงเต็นกา

เต็นท์ (เต็น)

เตลิดเปิดเปิง (ตะ-เหลิด-เปิด-เปิง) ไปโดยไม่มีความหมาย

เต็บโต

เตียง

โต้ตอบ

ไต้

บอกกล่าวให้รู้ตัว

แมลงชนิดหนึ่งมีปีกยาว

พูดด้วยความน้อยใจ

หนังสือหรือข้อความที่เป็นแบบแผนทางวิชาการ

พูดหรือบ่นปรับทุกข์จนเกินเหตุ

แน่น ไม่หย่อน

สำคัญ (คนสำคัญ)

กระโคธด้วยความคึกใจ

ที่พักอาศัยชั่วคราวย้ายไปมาได้ ในเรื่องเงาะป่า
รัชกาลที่ ๕ ทรงใช้ว่า “เต็นท์”

ใหญ่ขึ้น

ที่ยกพื้นขึ้นสำหรับนอนหรือตั้งวางสิ่งของ

ถามและตอบกันไปมา

เครื่องจุดไฟให้แสงสว่าง ทำจากน้ำมันยาง

ถ

ถม

ถมึงทึง (ทะ-หมึง-ทึง)

ถอด

ถัก

ถั่ง

ถั่วลิสง

ทำให้หลุมหรือที่ดินเต็มหรือสูงขึ้น

ทำทางคว้าย

เอาออก

เอาถ้ายหรือเชือกสานกันเป็นผืน

ไหลแรง

ถั่วชนิดหนึ่งมีฝักอยู่ในดิน บางท้องถิ่นเรียกว่าถั่วกิน

ถ้า	ช่องเป็นโพรงเข้าไปใต้ภูเขาหรือใต้ดิน
ถ้ำ	เอาเท้าขึ้นไป
ถ้อหาง	สนับสนุน
เถลไถล (เถ-เหล-เถ-ไหล)	ไม่ตรงไปตรงมา
แถม	เพิ่มให้อีก
โถง	ที่โล่งและกว้าง

ท

ทรงพระราชนิพนธ์	เขียนหนังสือ
ทรวง	หน้าอก
ทรม	เลื่อม เลว
ทรุด	ยุบลง
ทลาย (ทะ-ลาย)	แตกหรือพังกระจาย
ทวง	เรียกคืน
ทวีคูณ (ทะ-วี-คูณ)	เพิ่มขึ้นหลายเท่า
ท้องพระโรง	ห้องขนาดใหญ่ในพระราชวัง
ทอน	ส่งคืนเงินที่เกินราคาให้แก่ผู้ซื้อ
ท่อน	ส่วน
ทะเยอทะยาน	ความต้องการอันแรงกล้า
ทะลึ่ง	เหยียดตัวขึ้น
ทะลุ	พุ่งผ่านออกไป
ทัดเทียม	เท่ากัน
ทันทั่วทั้ง	ทันเหตุการณ์

ทันทีทันควัน

อย่างรวดเร็ว

ทำ

ชวนให้มาต่อสู้

ทาน

คู่อีกครั้งหนึ่งเพื่อความแน่ใจ

ทารุณ (ทา-รุน)

ร้ายกาจ

ทำนองเสนาะ (ทำ-นอง-สะ-เหาะ) การอ่านบทหรือกรองเป็นทำนอง

ทุจจริต (ตุจ-จะ-หริด)

ไม่ซื่อตรง

ทุน

จำนวนเงินที่มีอยู่เดิม

ทุ่น

ช่วยให้เปลืองน้อยลง

เทศกาล (เทศ-สะ-กาน)

กำหนดเวลาจัดงานรื่นเริง

เทศน์ (เทศ)

การสั่งสอน

ทะ

กักค้ำยพันหน้า

โถม (โชม)

เสื่อมคุณภาพ

น

นกกะยาง

นกชนิดหนึ่ง

นกต้อยตืด

นกชนิดหนึ่งอยู่ตามทุ่งนา หากินตามพื้นดิน

นกนางแอ่น

นกชนิดหนึ่งตัวเล็ก ปีกยาว กินแมลงเป็นอาหาร
ย้ายถิ่นตามฤดูกาล

นรก (นะ-รก)

ที่ลงโทษผู้ทำบาปเมื่อตายไปแล้ว

นอบน้อม

ลักษณะการเคารพอย่างสูง

นักเลง

คนใจกล้าสามารถทำการต่าง ๆ โดยไม่กลัวความผิด

นัย

ซ่อนความหมายที่แท้จริงไว้

นัยน์ตา (ไน-ตา)

ดวงตา

นานัปการ (นา-นัป-ปะ-กาน)	มากมายหลายอย่าง
น้ำจืด	น้ำที่ไม่มีรส
น้ำยา	อาหารชนิดหนึ่ง ใช้กินกับขนมจีน
น้ำลาย	น้ำย่อยในปาก
น้ำอดน้ำทน	ความอดทน
นิทรรศการ (นิ-ทัต-สะ-กาน)	การแสดง
นึ่ง	ทำให้สุกด้วยไอน้ำ
เนื้อที่	บริเวณที่มีขอบเขต
เนื่อง	มาก
แน่นแฟ้น	มั่นคง

บ

บด	ทำให้แตกกระจายด้วยแรงกด
บรรจง	ทำอย่างเรียบร้อย
บรรจบ	พบกัน
บรรจุ	ใส่เข้าไป
บรรเทา	ผ่อนลง
บรรลุ	ไปถึง ทำสำเร็จ
บริวาร (บอ-ริ-วาน)	พรรคพวก
บวงสรวง (บวง-สรวง)	บูชา
บ่วงบาศ (บ่วง-บาศ)	เชือกเป็นห่วงมีหูรูด สำหรับคล้องจับสัตว์
บวช (บวด)	การเปลี่ยนฐานะเป็นพระสงฆ์
บวม	โป่งขึ้นจากข้างใน

บอด	ลักษณะของคาที่เสียจนมองไม่เห็น
บ่อน	สถานที่เล่นการพนัน
บันเทิง	สนุกสนาน
บ้า	เสียสติ
บางครั้งบางคราว	บางที บางเวลา
บั้ง	ไม่อึดอึด
บูด	เสีย กินไม่ได้
เบาะ	ที่รองนั่งหรือนอน ทำด้วยผ้าหรือแผ่นยาง ยัดข้างในด้วยของอ่อนนุ่ม
เบียดเสียดเบียดขัด	แออัดกันแน่น
เบื่อง	ข้าง ฝ่าย ส่วน
แบก	เอาของหนักวางบนบ่า
แบน	เป็นแผ่น
ไบเตย	ใบไม้ชนิดหนึ่งยาวเรียว มีกลิ่นหอม
ไบลาน	ใบไม้ชนิดหนึ่งคล้ายใบตาล

ป

ปก	ปิดไว้
ป็น	แหล่งละเอียดย
ปรนนิบัติ (ปรน-นิ-บัด)	รับใช้ด้วยความเอาใจใส่
ประกบ	แนบกันเข้า
ประชิด	ผูกหรือทำตรงข้ามกับความจริงใจ
ประชัน	แข่งขันกัน

ประชาธิปไตย (ประ-ชา-ทิบ-ปะ-ไต)	การปกครองที่ถือความเห็นของปวงชนเป็นใหญ่
ประณีต	เรียบร้อย
ประทุษร้าย (ประ-ทุด-สะ-ร้าย)	ทำร้าย
ประพาส (ประ-พาด)	เที่ยวไป
ประภาษ (ประ-พาด)	พูด
ประเล้าประโลม	ปลอบใจ เอาใจ
ประสาน	ทำให้เข้ากันสนิท
ปรัก (ปะ-หรั)	หัก
ปราดเปรียว	อย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว
ปราดเปรื่อง	มีความคึกคล่องแคล่วว่องไว
ปราศจาก (ปราด-สะ-จาก)	ไม่มี
ปราสาท	เรือนมียอดเป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์
ปริ	แย้มหรือแตกแต่น้อย
ปริบ	กะพริบตาถี่ ๆ
ปริศนา (ปริด-สะ-หนา)	คำถาม ข้อความที่เป็นปัญหา
ปรีชา	ฉลาด
ปรือ	ลักษณะการเหี่ยวเหี่ยวเพราะง่วงนอน
ปลด	เอาออก
ปล่อยปละละเลย	ไม่เอาใจใส่
ปลิว	ลอยไปตามลม
ปลุกฝัง	สร้าง
ปะทะ	โค่นกัน
ปากเปราะ	พูดทันทีโดยไม่คิดถึงผลที่จะเกิดขึ้น

ปีบาล	ปีเสือ ปีที่สามของการนับปีแบบไทย
ปีก	รวมกันเป็นแผ่นแน่นทึบ
ปุ๋ย	เป็นใยและฟู
เปราะ	เปี้ยกและเลอะเทอะ
เปล่งปลั่ง	สดใสงดงาม
เปลือง	เสียไปมาก
เปี่ยม	เต็มปาก
เปื้อน	ยุ่ยหลุดออกจากเนื้อเดียวกันได้ง่าย
โปรดปราน	ชอบมาก
ไปมาหาสู่	ไปเยี่ยม

ผ

ผงชักฟอก	ผงที่ใช้ซักผ้าหรือล้างภาชนะ
ผนัง (ผะ-หนัง)	ผาห้องที่ทำด้วยอิฐ หิน หรือปูน
ผมไฟ	ผมของเด็กแรกเกิด
ผลัก	ใช้มือคันไป
ผล่ผลตาม	ถนถน
ผลุนผลัน	ไปโดยเร็ว
ผวา (ผะ-หวา)	ตกใจ
ผสมโรง (ผะ-สม-โรง)	ร่วมกระทำด้วย
ผักกาดหอม	ผักชนิดหนึ่งคล้ายผักกาด
ผักชี	ผักชนิดหนึ่งใบมักมีกลิ่นหอม
ผ้าจีน	ผ้าถุงของผู้หญิง

ผาสุก	ความสุขสบาย
ผิวปาก	ห่อปากแล้วพ่นลมออกให้เป็นเสียงหวีว ๆ
ผู่	สีกหรือ กร่อน
เผ็ด	รสที่ทำให้ผิวหนังร้อน
เผย	แย้มออกให้เห็นหรือให้ทราบ
เผอเรอ	ไม่รอบคอบ
เผือก	หัวของพืชชนิดหนึ่งใช้รับประทานได้

ผ

ผี	อาการบวมจากข้างในร่างกายและเป็นตุ่มขึ้นที่ผิวหนัง
----	---

พ

พจนานุกรม (พด-จะ-นา-นุ-กรม)	หนังสืออธิบายความหมายของคำ เรียงตามลำดับตัวอักษร
พนาวัน (พะ-นา-วัน)	ป่า
พบพาน	เห็น
พยศ (พะ-ยด)	คือ ชักขึ้นคำสั่งอย่างรุนแรง
พรด (พรด)	จำศีลหรือปฏิบัติกิจทางศาสนา
พรรณนา (พัน-นะ-นา)	บอกอย่างละเอียด
พรวดพราด	ไปอย่างรวดเร็วและไม่รอบคอบ
พระชนมพรรษา (พระ-ชน-มะ-พัน-สา)	อายุของพระมหากษัตริย์และพระราชินี
พระบรมฉายาลักษณ์ (พระ-บอ-รม-มะ-ฉา-ยา-ลัก)	รูปภาพของพระมหากษัตริย์

พระบรมราชานุญาติ (พระ-บอ-รม-มะ-รา-ชา-นุ-ยาด) การยินยอมโดยพระมหากษัตริย์

พระพักตร์ (พระ-พัก)	ใบหน้า
พราย	ผีจำพวกหนึ่ง
พลึง (พะ-ลึง)	กำลัง
พลัดพราก	แยกออกให้ห่างจากกัน
พลั่ว	เครื่องมือที่ใช้ตักดิน
พลาด	ไม่ถูกต้อง
พลิก	กลับจากค้ำหนึ่งไปอีกค้ำหนึ่ง
พลุกพล่าน	มีมากและสับสน
พวกพ้อง	เพื่อนหรือญาติหรือคนกลุ่มเดียวกัน
พะวง	เป็นกังวล
พักผ่อนหย่อนใจ	การหยุดพักเพื่อความสนุกสนาน
พัง	แตกหัก
พารา	เมือง
พิชิต (พิ-ชิต)	ชนะ
พิณพาทย์ (พิน-พาด)	วงดนตรีไทย มีคนเล่นตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป
พิถีพิถัน	เอาใจใส่มาก
พินอบพิเทา (พิ-นอบ-พิ-เทา)	เคารพนบนอบ
พิศวงสงสัย (พิต-สะ-หวง-สง-ไส)	ประหลาดใจและไม่เข้าใจ
พิสดาร (พิต-สะ-ดาน)	แปลก
พึมพำ	เสียงพูดเบา ๆ
พิชิตลูก	พิชิตที่มีอายุเพียงชั่วฤดูกาล

พีชหมุนเวียน	พืชหลายชนิดปลูกในที่ดินแปลงเดียวกันคนละฤดู
พุพอง	โรคผิวหนังชนิดหนึ่งเป็นเม็ดตุ่มขึ้นพอง
พุ้ง	ปล่อยออกไปโดยแรง
พุ่กัน	แปร่งที่ใช้จุ่มสีวาดรูปหรือเขียนหนังสือ
เพลา (เพ-ลา)	เวลา
แพร่พราย	เปิกเผย
โพลง	ส่องสว่าง
ไพร	ป่า

ฟ

ฟองน้ำ	สิ่งอ่อนนุ่มอมน้ำไค้ติ เกิดเองตามธรรมชาติหรือ ของที่ทำขึ้นมีลักษณะอย่างเดียวกัน
ฟื่อง	กล่าวโทษ
ฟัก	กกไข่
ฟาก	ไม้ไผ่ทั้งลำสับเป็นชิ้นสำหรับปูพื้น (ตกฟาก หมายถึง การเกิดของทารก)

ภ

ภยันตราย (พะ-ยัน-ตะ-ราย)	สิ่งที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนและอันตราย
ภาค (พาก)	กำหนดช่วงเวลาปิดเปิดโรงเรียนในรอบปี
ภาคภูมิ (พาก-พุม)	มีสง่า ผึ่งผาย ควรแก่การยกย่อง
ภษิต (พา-สิต)	คำกล่าวที่ให้ข้อคิด
ภูมิฐาน (พุม-ถาน)	สง่าผ่าเผย องอาจ

มกุฎราชกุมาร (มะ-กุฎ-ราด-ชะ-กุ-มาน)	ตำแหน่งลูกชายกษัตริย์ผู้จะได้เป็น พระมหากษัตริย์ต่อไป
มกอล (มก-กน)	ความคึกคัก
มฤถิ (มะ-รี-ถิ)	สัตว์ป่าประเภทกวางหรืออีเก้ง
ม้วน	หมุนหรือพันให้โค้งเข้า
มหรสพ (มะ-หอ-ระ-สบ)	การเล่นรื่นเริง
มหัศจรรย์ (มะ-หัด-สะ-จัน)	แปลกประหลาดอย่างยิ่ง
มหาดเล็ก	ผู้รับใช้ของพระมหากษัตริย์
มหาศาล (มะ-หา-สาน)	มากมาย
มอซอ	ไม่พอใจ
มอมเมา	ทำให้หลงใหลลุ่มถ่วง
มะเกลือ	ต้นไม้ชนิดหนึ่งมีผล เมื่อสุกเปลือกสีส้ม
มะเดื่อ	ต้นไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง
มะรืน	วันที่ถัดจากวันพรุ่งนี้
มัธยม (มัด-ทะ-ยม)	ระดับการศึกษาที่สูงกว่าประถมศึกษาแต่ต่ำกว่า อุดมศึกษา
มัธยัสถ์ (มัด-ทะ-ยัด)	การใช้และการเก็บออมอย่างพอคิ
มานะ	ความพยายาม
มาร (มาน)	สิ่งที่กีดกันความดี
มิถิชา	ปีควัวอย่างสนิท
มิตรภาพ (มิด-ตระ-พาบ)	ความเป็นเพื่อนหรือเป็นพวกเดียวกัน
มูล (มูน)	อุจจาระ

เมืองแมน	เมืองสวรรค์
เมื่อยล้า	อ่อนเพลีย
แม่คุณ	เป็นคำเรียกยกย่องผู้หญิง
แม่มด	หญิงที่มีคาถาอาคมและประพาศชั่วร้ายในนิยาย
แม่เบี้ย	คอกที่แผ่ทางออก
แมงกว้าง	แมลงชนิดหนึ่ง ปากแข็ง ชอบกินอ้อย
โมโห	โกรธมาก
โม้	พูดเกินความจริง

ย

ยอ	เครื่องมือจับปลาชนิดหนึ่งเป็นตาข่าย มีค้ำมสำหรับยกขึ้น
ยอ	การนั่งโดยก้นไม่คิดพ้น
ย่อน	กลับ
ย่อมเยา	ไม่แพง
ย้อย	ห้อยลงมา
ยักย้าย	เปลี่ยนที่
ยั้ง	หยุด ชะงักไว้ ไม่เปลี่ยนแปลง
ยับ	ไม่เรียบ
ยับยั้งชั่งใจ	หยุดคิดพิจารณาให้แน่ใจ
ย้าย	เคลื่อนที่
ย่ำ	พูดซ้ำ
ยัมเป็น	ยัมหน้าบาน

ยัมย่องผ่องใส	ยัมค้ำยความอิมใจ
ยุง	สับสน
ยุติธรรม (ยุติ-ติ-ทำ)	เที่ยงตรง
ยุทธหัตถี (ยุต-ทะ-หัต-ถี)	การที่ช้างรบกัน
เยื่อหุ้ม	อวกคี่ ถือตัว
เยียน	ไปมาหากัน
แย้ง	พูดไม่เห็นค้ำย
โย	ทำไม

ร

รณเมธี	รณนคี่ที่แสนเป็นประจำในเส้นทาง
รบเร้า	วิ่งวอนค้ำยความร้อนใจ
รวบรวม	เอามาไว้ค้ำยกัน
รหัต (ระ-หัต)	เครื่องหมายหรือสัญญาณที่เป็นความลับ
ร้อยกรอง	การเขียนหนังสือให้คล้องจองกัน
ระกะระกะ	ไม่เป็นระเบียบ
ระงับ	หยุดยั้ง
ระดม	เรียกมาช่วยกัน
ระดับ	เสมอกันตลอด
ระบอบ	แบบหรือวิธี
ระเบิด	วัตถุที่สามารถแตกกระจายค้ำยกำลังแรง
ระวาง	สงสัย
ระแวดระวัง	ดูแลโดยรอบคอบ

ระรื่น	ร่าเริง
ระลึก	นึกถึง
ระหัด	เครื่องวิกน้ำชนิดหนึ่ง
รังเกียจเดียดฉันท์	เกลียด
รังเกียจรังอน	ไม่เต็มใจ
รังควาน	รบกวน
รังท้าย	อยู่ข้างท้าย
รัตนตรัย (รัต-ตะ-นะ-ไตร)	แก้วสามดวง คือ พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์
รับประกัน	ให้ความมั่นใจว่าจะไม่เกิดความเสียหาย
รับปาก	สัญญาว่าจะทำ
รับผิดชอบ	ปฏิบัติและยอมรับในผลที่เกิดขึ้น
ราง	เหล็กที่เป็นทางเดินของรถไฟ
ร้าง	ทอดทิ้งไว้ ว่างเปล่า
ราบ	เรียบร้อยปราศจากเสี้ยนหนาม
ร่ำ	ตรงไป
รื้อ	เอาออก แยกออกจากของเดิม
รุน	คันไป
รุ่น	ระยะเวลาเดียวกัน
รุม	เข้ามาทีละหลาย ๆ คน
รุ่มร่าม	รุงรัง ไม่กะทัดรัด
รู้เนื้อรู้ตัว	ทราบอย่างกะทันหัน
รูด	ดึงเข้าหากัน
รูปพรรณ (รูป-ปะ-พันธ์)	ลักษณะภายนอก

๒๐๖

เร่งมือ

เรี่ยวแรง

แร่

ไร

ไร'

รีบทำ

กำลังกาย

ลักษณะการวิ่งตรงไป

สัตว์ตัวเล็ก ๆ อาศัยอยู่ตามตัวเป็ด ไก่

ไม่มี ชักสน

ด

ด้น

ดบ

ด้วง

ดวดลาย

ดลก (ชุดดลก)

ดลกแลก

ด้อม

ดออ (ละ-ออ)

ดะล่ำดะลัก

ดะห้อย

ดัก

ดักขันธ์ (ดัก)

ด่า

ดาด

ดาดเลา

ดามมือ

มากจนไหลออก

การคิดเลขโดยวิธีหักออก

ทิ้งออกมา

ลายต่าง ๆ ที่เขียนหรือแกะสลัก

(ชุด) เอาหน้าคืนขึ้นมา

ไม่อยู่นิ่ง

ทำเป็นวงกันไว้

งคงาม

พูดขาดเป็นตอน ๆ ค้ำความกลัวหรือตกใจ

ทำทางโศกเศร้า

เอาสิ่งของของผู้อื่นไปโดยทุจริต

จดหมายหรือหนังสือ

มาทีหลัง

เอียงลง

ท่วงที कै้าเรื่อน

ตัวอักษรที่เขียนค้ำมือ

ลำสัน	อ้วนและแข็งแรง
ลำพัง	เฉพาตัวคนเดียว
ลำเลียง	ขนส่งเป็นเที่ยว ๆ
ลำชัก	ส่วนของโตะหรือคู่ที่เป็นช่องคึงเข้าออกได้
ลึบ	แพบ
ลึกลับ	ไม่เปิดเผย
ลุย	เดินผ่านไปใต้น้ำ
ลูกกวาด	ขนมเป็นก้อนกลม ๆ เล็ก ๆ
ลูกคู่	ผู้ที่ร้องเพลงพร้อมกัน
เล็กพริกขี้หนู	ตัวเล็กแต่มีความสามารถ
เล็ง	มองไปที่เป้าหมาย
เล่นหัว	หยอกล้อ
เล่ม	จำนวนนับ ใช้กับหนังสือ
เลศนัย (เลด-ไน)	เล่ห์กล
เล่า	บอกสำหรับเลี้ยง เปิด ไก่
เลินเล่อ	ไม่รอบคอบ
เลื่อมใส	เคารพและเชื่อถือ
โลหะ	สารแข็งที่เคาะมีเสียงกังวาน เช่น เหล็ก ทองแดง

ฤ

ฤดี (รี-ดี)	ใจ
ฤทัย (รี-ไท)	ใจ
ฤา (รือ)	ไม่

วก	มายังที่เดิม
วรรค (วัค)	ระยะระหว่างคำในการเขียน
วัตถุ	สิ่งของ
วันทา	ไหว้
ว้าเหว่	โศกเคี้ยว
วจา	คำพูด
ว่านเครือ	ญาติพี่น้อง
วารี	น้ำ
วสนา (วาด-สะ-หนา)	บุญหรือบาปที่ทำให้โชคหรือโชคร้าย
วิญญาน (วิน-ยาน)	ดวงชีวิต
วิด	สาดน้ำออกไป
วิทยาการ (วิด-ทะ-ยา-กาน)	ความรู้ที่เป็นประโยชน์
วินัย	การปฏิบัติตามข้อบังคับ
วิหาร	อาคารที่ประดิษฐานพระพุทธรูปคู่กับโบสถ์
โวหาร	ถ้อยคำมีความหมายลึกซึ้ง
ไว้นือเชื่อใจ	ไว้วางใจ

ศร (สอน)	ธนู
ศอก	ส่วนนอกของแขนที่งอพับได้
ศักดิ์ (สัก)	ฐานะทางสังคม
ศัพท์ (สับ)	คำที่ต้องตีความหมาย

ศาล (सान)	ที่พิจารณาคดีความต่าง ๆ
ศีลธรรม (สิน-ละ-ท่า)	ความประพฤติที่ชอบ
เศรษฐกิจ (เสด-อะ-กิด)	ภาวะทางการเงิน
เศียร (เสียน)	ศีรษะ
ไศล (สะ-ไหล)	ภูเขา

ส

สกด (สะ-กัด)	คันไถหรือขวางไถ
สกรานต์ (สง-กราน)	งานประเพณีเนื่องในวันขึ้นปีใหม่ของชาวไทยในเคื่อนเมษายน
สงคราม	การสู้รบระหว่างชาติ
สวงน (สะ-หวงน)	รักษาไว้
สดุดี (สะ-ดุดี)	ยกย่อง สรรเสริญ
สถิต (สะ-ถิต)	ตั้งอยู่
สอุป (สะ-อุบ)	สิ่งก่อสร้างสำหรับบรรจุของที่เคารพบูชา
สันเท้า	ส่วนท้ายของเท้า
สนเทห์ (สน-เท่)	ประหลาดใจ
สนิม (สะ-หนิม)	ผาที่เกิดขึ้นที่โลหะ
สบ	พบ
สมเพช (สม-เพด)	สลกใจ
สมภาร (สม-พาน)	พระภิกษุเจ้าอาวาส
สมาคม (สะ-มา-คม)	การอยู่ร่วมกันหลายคน
สรรพคุณ (สับ-พะ-คุณ)	มีประโยชน์

สรว (สวง)	สรวร์
สรวด (สวน)	หัวเราะ
สร้าง (สร้าง)	ทุเลาจากการป่วย
สลอน (สะ-หลอน)	สูงขึ้นเป็นจำนวนมาก
สลัก (สะ-หลัก)	เจาะเป็นร่องลงไปในของแข็ง
สลัด (สะ-หัด)	สะบัดทิ้ง
สล้าง (สะ-ล้าง)	สูงเกิน
สลึง (สะ-หึ่ง)	จำนวน ๑ ใน ๔ ของบาท (๒๕ สตางค์)
สวิง (สะ-หวิง)	เครื่องมือจับปลาเป็นตาข่ายคางี้ ๆ มีขอบเป็นวงกลม
ส่อง	มอง
สอด	เอาใส่เข้าไป
สะดม	การลักทรัพย์โดยวางยาให้เจ้าทรัพย์นอนหลับ
สะดุ้ง	ไหวตัวทันทีด้วยความตกใจ
สะท้าน	อาการสั่นไปทั้งตัว
สะเทือน	อาการสั่นไหวไปทั่ว
สะบ้า	การละเล่นชนิดหนึ่งใช้ไม้หรือเมล็ดผลไม้กลมแบนโยนหรือกลิ้งให้กระทบกัน
สะสม	เก็บรวมไว้
สังขาร์	ร่างกาย
สันดาน	นิสัยที่มีมาแต่ดั้งเดิม
สันโดษ (สัน-โดด)	พอใจในสภาพความเป็นอยู่ของตน
สัมพันธ์	เกี่ยวข้องกัน

สัมผัส (ส่า-พาด)	พุดสอบถาม
สัมผัส (ส่า-ริด)	สำเร็จ
ส่าย	เคลื่อนไหวไปมา (สอคส่าย คือ ค้นหาคว้าสายตา)
สารส้ม (सान-ส้ม)	ของแข็งเป็นก้อนสีขาวใส มีรสเปรี้ยว ใช้กววน น้ำขุ่นให้ตกตะกอน
สารพัด (สา-ระ-พัด)	หลายอย่าง
สาละวน	ยุ่งอยู่กับ
สำนวน	ถ้อยคำที่มีความหมายไม่ตรงตัว
สำรวจ (สำ-หรวด)	ตรวจสอบ
สีกา	คำที่พระเจ้าใช้เรียกผู้หญิง
สีกาลิ	สีฟางแห้ง
สีสัน	สีต่าง ๆ
สีหน้า	การแสดงความรู้สึกออกทางใบหน้า
สีเหลี่ยมผืนผ้า	รูปสี่เหลี่ยมมุมฉากมีค่านยาวยาวกว่าค่านกว้าง
สีก	ลาจากการบวช
สืบ	ค้นหา
สื่อสาร	การติดต่อเรื่องราวต่าง ๆ
สุนัข	หมา
สู้รู้	อยากทราบเรื่องที่ผู้อื่นปิดบัง
สูด	หายใจเข้าแรง ๆ
เสนอ (สะ-เหนอ)	ยื่นให้ ชี้แจง
เสย	ลูบตลบขึ้นไป
เสลา (สะ-เหลา)	งวงม

เสวย (สะ-เหวย)

รับประทาน

เสาะ

ค้นหา

เสียน

ลักษณะปลายแหลม

เสื่อเช็ด

เสื่อที่มีคอปับเป็นปก

เสื่อยึด

เสื่อที่ทำด้วยผ้าที่ยึดได้

แสกหน้า

ตรงกึ่งกลางหน้าผาก

แสดง (สะ-แหลง)

ขัดคอหรือเป็นอันตรายต่อ

ไส้

ในที่นี้หมายถึง ความรู้ที่มีอยู่ของแต่ละคน

ไสยศาสตร์ (ไส-ยะ-สาด)

วิชาว่าด้วยเวทมนตร์คาถา

ไสว (สะ-ไหว)

ชุดะพรั่งและเคลื่อนไหวด้วยแรงลม

ห

หุด

ส้นเข้าหรือเส็กลงด้วยตนเอง

หุดู่

ไม่ชินบาน

หน้าเป็น

ใบหน้าที่หวั่วระอยู่เรื่อย ๆ

หน้าผาก

บริเวณเหนือคิ้วทั้งสองข้าง

หน้าย

เปื้อน

หมดจด

ไม่มีตำหนิ

หมดดู

ผู้ชำนาญในการทายอนาคต

หมอง

ไม่แจ่มใส

หตุโหด (หะ-รี-โหด)

ใจร้าย

หลวม

ไม่พอคิเพราะมีขนาดใหญ่มากกว่า

หลักเกณฑ์ (หลัก-เกน)

ข้อตกลงที่กำหนดไว้แน่นอน

หวง	สงวนไว้
หวน	เวียนกลับมา
ห้วน	สั้น
หวาดหวั่น	มีความกลัวอยู่ในใจ
หวานอมขมกลืน	อกทน
หวาย	พิชชนิกหนึ่งเป็นเส้นยาว ๆ กลม ๆ
หวิด	เสียงแหลมและสูง
หวิว	เสียงวัตถุแหวกอากาศไปอย่างแรง
หวุดหวิด	เกือบจะ
ห่อหมก	อาหารคาวชนิดหนึ่งใช้ใบตองห่อ
ห้อม	โอบเข้ามา (ห้อมล้อม คือ แวกล้อม)
ห้อย	แขวนคิอยู่
หัตถกรรม (หัต-ตะ-กำ)	การประดิษฐ์สิ่งของด้วยมือ
หันรีหันขวาง	หมุนไปหมุนมา
หัวใจ	อวัยวะทำหน้าที่สูบน้ำโลหิต
หาร	วิธีการคิดเลขโดยการแบ่งส่วน
หีบ	กล่องใส่ของมีฝาปิดเปิดได้
เหงื่อไหลไคลย้อย	เหงื่อไหลเปียกทั้งตัว
เหน็ดเหนื่อย	อ่อนเพลีย หมกแรง
เหยี่ยว	นกชนิดหนึ่งกินเนื้อสัตว์เป็นอาหาร
เหลียวหลัง	มองกลับไปข้างหลัง
เหี่ยว	แห้ง ไม่สดชื่น
แทน	พิชชนิกหนึ่งอยู่ในน้ำ

แหบ

ลักษณะของเสียงไม่ชัดเจน

โห่

ส่งเสียงร้อง

โหง

ผีที่เกิดจากคนตายกะทันหัน

โหล

จำนวนสิบสองอัน

ใหญ่หลวง

ใหญ่มาก

อ

อนันต์ (อะ-นัน)

มากมาย

อนาถ (อะ-หนาด)

สลดใจ

อนุรักษ์ (อะ-นุ-รัก)

รักษาไว้ให้คงอยู่

อนุสาวรีย์ (อะ-นุ-สา-วะ-รี)

สิ่งที่สร้างขึ้นเป็นที่ระลึก

อภิปราย (อะ-พิ-ปราย)

พูดคุยแสดงความคิดเห็น

อมยิ้ม

ยิ้มโดยไม่เปิดริมฝีปาก

อรรถ (อัด)

ใจความ

อรุณ (อะ-รุณ)

เวลาเช้า

อวด

แสดงให้ดู

ออ

รวมกันเป็นกลุ่ม

อ่อนโยน

สุภาพเรียบร้อย

อ่อนนอกอ่อนใจ

เหนื่อยใจ

ออมสิน

สะสมทรัพย์สิน

อ้อม

วกหรือโค้งไป

อึดคัต (อัด-ตะ-กัต)

ชักสน ขาคัดแล่น

อัดโนมัตติ (อัด-ตะ-โน-มัต)

เป็นไปเอง

อัยการ (ไอ-ยะ-กาน)	เจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่ฟ้องร้องผู้กระทำความผิด
อัสจรรย (อัด-สะ-จัน)	นำประหลาด
อากัปกริยา (อา-กัป-กิ-ริ-ยา)	ลักษณะท่าทาง
อาทร (อา-ทอน)	เป็นห่วง เอาใจใส่
อาราม	วัดหรือที่อยู่ของพระ
อารี	ใจดี
อำพราง	บังไว้มิให้เห็นชัด
อำมหิต (อำ-มะ-หิต)	โหดเหี้ยม
อิดโรย	อ่อนเพลีย
อิดหนาระอาใจ	เบื่อหน่าย
อิดเอื้อน	ไม่กล้าที่จะพูด หรือไม่กล้าจะทำ
อึ้ง	นิ่งอยู่
อุจจาระ (อุด-จา-ระ)	ขี้
อุตุลุด (อุด-ตะ-หลุด)	วุ่นวาย ไม่มีระเบียบ
อุปกรณ์ (อุบ-ปะ-กอน)	เครื่องมือเครื่องใช้
อุปถัมภ์ (อุบ-ปะ-ถัม)	ช่วยเหลือ
อุปนิสัย (อุบ-ปะ-นิ-ไส)	ความประพฤติที่เคยชิน
อุปสรรค (อุบ-ปะ-สัถ)	สิ่งกีดขวาง
อุโมงค์	ช่องหรือทางใต้ดิน
อู่	ที่อยู่
เอ็น	เส้นที่อยู่ปลายกล้ามเนื้อ (คอบเป็นเอ็น หรือพูดมากจนเส้นโลหิตที่คอโป่งขึ้น)
เอาเปรียบ	ไถ่มากกว่าโดยไม่ยุติธรรม

๒๑๖

เอาอกเอาใจ

แอ้ง

ฮึดฮัด

คอยทำให้ถูกใจ

ที่ซึ่งลาคลิกกลงไปพอน้ำขังไค้

ฮ

โกรธงุ่นง่าน

รายชื่อหนังสือเรียนสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ของ
กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดให้ใช้ในโรงเรียน ตามคำสั่ง
กระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก ๓๘/๒๕๓๑ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม
๒๕๓๑ และจัดพิมพ์จำหน่ายโดยองค์การค้ำของคุรุสภา

๑. หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๑
๒. หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๒
๓. แบบฝึกหัดภาษาไทย
๔. หนังสือเรียนคณิตศาสตร์
๕. หนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

“สุจริตในหน้าที่ เป็นผลดีต่อวงศ์ตระกูล”

โดย นายอำนาจ หอมกเมืองแล้ง ประโยควิชาชีพปีที่ 3 วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี จ.ชลบุรี

01124010016

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
นายพะยอม แก้วกำเนิด ผู้พิมพ์และจัดพิมพ์

๓๔๐๐๔๒๕ (๑)